Koulutuskuntayhtymä Tavastian

TOIMINTAKERTOMUS ja TILINPÄÄTÖS 2019

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

Sisällysluettelo

1. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA 4

1.1 Organisaatio 4

1.2 Organisaatiokaavio 31.12.2019 4

1.3 Yhtymäkokous 5

1.4 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus 5

1.5 Yhtymähallitus 5

1.6 Yhtymähallituksen asettamat toimikunnat 6

1.7 Tilivelvolliset viranhaltijat 6

1.8 Sisäinen valvonta 6

2. TULOSKORTIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 8

2.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen 8

2.2 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen 13

3. AMMATTIOPISTO TAVASTIA 16

3.1 Yleistä 16

3.2 Keskeiset toiminnan suoritteet 17

3.3 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen 18

4. LUKIOKOULUTUS 21

4.1 Yleistä 21

5. VANAJAVEDEN OPISTO 22

5.1 Vanajaveden Opiston sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen 22

5.2 Koulutuksen rahoitus 22

5.3 Opetustoiminta 22

5.4 Opiston tuloksellisuus 24

6. VANAJA KOULUTUS OY 24

7. KUNTAYHTYMÄPALVELUT JA MUUT YHTEISET PALVELUT 25

7.1 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen 25

8. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIAN HANKETOIMINTA 27

8.1 Ammattiopisto Tavastian vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet 27

8.2 Tavastian lukioiden vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet 28

8.3 Vanajaveden Opiston vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet 28

8.4 Kuntayhtymän vuoden 2019 aikana käynnissä olleet EU:n rahoittamat verkostohankkeet 28

9. HENKILÖSTÖKERTOMUS 29

9.1 Henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut 29

9.1.1 Henkilöstömäärä palvelussuhdetyypeittäin 29

9.1.2 Henkilötyövuodet 30

9.1.3. Työajan jakautuminen 30

9.1.4. Henkilöstön ikärakenne 31
9.1.5. Henkilöstön osaamisen kehittäminen 31
9.1.6. Terveysperusteiset poissaolot 32
9.1.7 Henkilöstön vaihtuvuus ja eläköitymisen ennakointi 33

9.2 Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit 33
9.2.1 Henkilöstökustannukset 34
9.2.2 Henkilöstöinvestoinnit 34

10. TALOUDEN TOTEUTUMINEN 34

10.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen 34

10.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet 35

10.3 Talouden toteutumisvertailut 36
10.3.1 Talousarvion käyttötalousosan toteutumisvertailu 36
10.3.2 Rahoitusosan toteutumisvertailu 43
10.3.3 Investointiosan toteutumisvertailu 43

11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 46

11.1 Tuloslaskelma 46

11.2 Rahoituslaskelma 47

11.3 Tase 48

12. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 49

12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 49

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot 50

12.3. Taseen liitetiedot 52
12.3.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 52
12.3.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 55
12.3.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 57
12.3.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot 57
12.3.7 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 58

13. VANAJA KOULUTUS OY:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 60

13.1 Tuloslaskelma 60

13.2 Tase 60

14. KONSERNILASKELMAT 61

14.1 Konsernituloslaskelma 61

14.2 Konsernitase 62

14.3 Konsernirahoituslaskelma 64

15. KÄSITTEET JA LYHENTEET 65

16. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT 66

16.1 Koulutuskuntayhtymä Tavastian tilinpäätöksen allekirjoitus 66

16.2 Tilinpäätösmerkintä 66

TOIMINTAKATSAUS 2019

TAVASTIA – kolmen koulutussuunnan kuntayhtymä

Koulutuskuntayhtymä Tavastia seisoo tukevasti kolmella koulutuksellisella jalalla – ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen sekä vapaan sivistystyön varassa.

Koulutuskuntayhtymä hallinnoi Ammattiopisto Tavastiaa, lukiokoulutusta ja Vanajaveden Opistoa. Ammattiopisto Tavastia on suuri monialainen oppilaitos, jossa voi suorittaa tutkinnon kuudella eri koulutusalalla. Lukiokoulutus koostuu Hämeenlinnan kaupungin alueella toimivista Hämeenlinnan lyseon lukiosta, Kaurialan lukiosta, Lammin lukiosta ja Hattulan kunnan alueella sijaitsevasta Parolan lukiosta. Vanajaveden Opisto vastaa puolestaan Hämeenlinnan seudun kuntien alueella kansalaisopistotarjonnasta. Lisäksi koulutuskuntayhtymä on yhtiöittänyt markkinoilla tarjottavan arvonlisäverollisen koulutuksen ja muut osaamisen kehittämisen palvelut Vanaja Koulutus Oy:n alle.

Ammatillisessa koulutuksessa siirryttiin ammatillisen koulutuksen reformin myötä läsnäolevien opiskelijoiden määrän laskusta opiskelijatyövuosiin. Järjestämisluvassa Ammattiopisto Tavastian opiskelijavuosien vähimmäismäärä on 2 145 opiskelijavuotta (OPV). Suoritepäätöksessä tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä painottamattomana oli 2 313 ja painotettuna 2 471. Painottamattomat opiskelijavuodet jäivät tavoitteellisesta 205 opiskelijavuodella (2 108 OPV) ja painotetut 197 opiskelijavuodella (2 274 OPV).

Täydennys- ja tilauskoulutusta tarjoavan Vanaja Koulutus Oy:n liikevaihto neljäntenä tilikautena 1.1.2019-31.12.2019 oli 588.863 euroa (1.009.396 vuonna 2018) ja tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 5.734 euroa. Koulutuksia oli vuonna 2019 181 (73 vuonna 2018), joihin osallistui yhteensä 1875 henkilöä (2 292 vuonna 2018). Suurin osa liikevaihdosta tuli ELY-keskukselle myydystä työvoimakoulutuksesta, josta laajinta oli Vanajaveden Opiston toteuttama kotoutumiskoulutus.

Tavastian lukioissa oli vuonna 2019 keskimäärin 1 266 opiskelijaa ja aikuislinjalla 56 yo-tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Vanajaveden Opiston valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa opiskeli vuonna 2019 yhteensä 22 130 (23 983 vuonna 2018) kurssilaista. Netto-opiskelijoiden määrä koko opistossa oli 10 968 (10 731 vuonna 2018). Pääosa opiskelijoista sijoittui tasaisesti eri ikäryhmiin välille 26–60 vuotta.

Koulutuskuntayhtymän tilikauden tulos vuodelta 2019 muodostui talousarviota huonommaksi vuosikatteen ollessa 966.549,92 euroa. Toimintavuonna investoitiin talonrakennukseen 1.840.948 eurolla. Irtaimeen omaisuuteen tehtiin investointeja 630 138 eurolla.

Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti 28.10. 2019 § 436 talouden tasapainottamisohjelman valmistelun käynnistämisestä. Ohjelman kohdassa 12 mainitaan seuraavaa: "Koulutuskuntayhtymä Tavastia toimii hyvin kuntayhtymämuotoisena. Yhtymän jäsenkuntien kannalta on kuitenkin tarkoituksenmukaista selvittää nopealla aikataululla kuntayhtymän muuttaminen osakeyhtiöksi Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy:n mukaisesti. Muutos todennäköisesti vaikuttaisi myönteisesti jäsenkuntien taseeseen. Selvitys tulee tehdä maaliskuun 2020 loppuun mennessä." Selvitystyötä varten perustettiin työryhmä Hämeenlinnan kaupungin ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian edustajista. Mahdollinen yhtiöittämispäätös edellyttää myös muiden kuntayhtymän omistajakuntien päätöstä ja asia tulee ratkaistavaksi kevään 2020 aikana.

Jouni Haajanen
Kuntayhtymän johtaja

1. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

1.1 Organisaatio

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää 10-jäseninen yhtymäkokous, jonka alainen yhtymähallitus johtaa ja valvoo kuntayhtymää. Yhtymähallituksessa on yhdeksän jäsentä. Kuntayhtymää johtaa kuntayhtymän johtaja Jouni Haajanen. Kuntayhtymän toiminnot jaetaan tulosalueisiin, joita ovat ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, kuntayhtymäpalvelut ja Vanaja Koulutus Oy, joka huolehtii markkinoilla tarjottavan arvonlisäverollisen koulutuksen järjestämisestä. Tulosalueet on jaettu tulosyksiköihin.

1.2 Organisaatiokaavio 31.12.2019

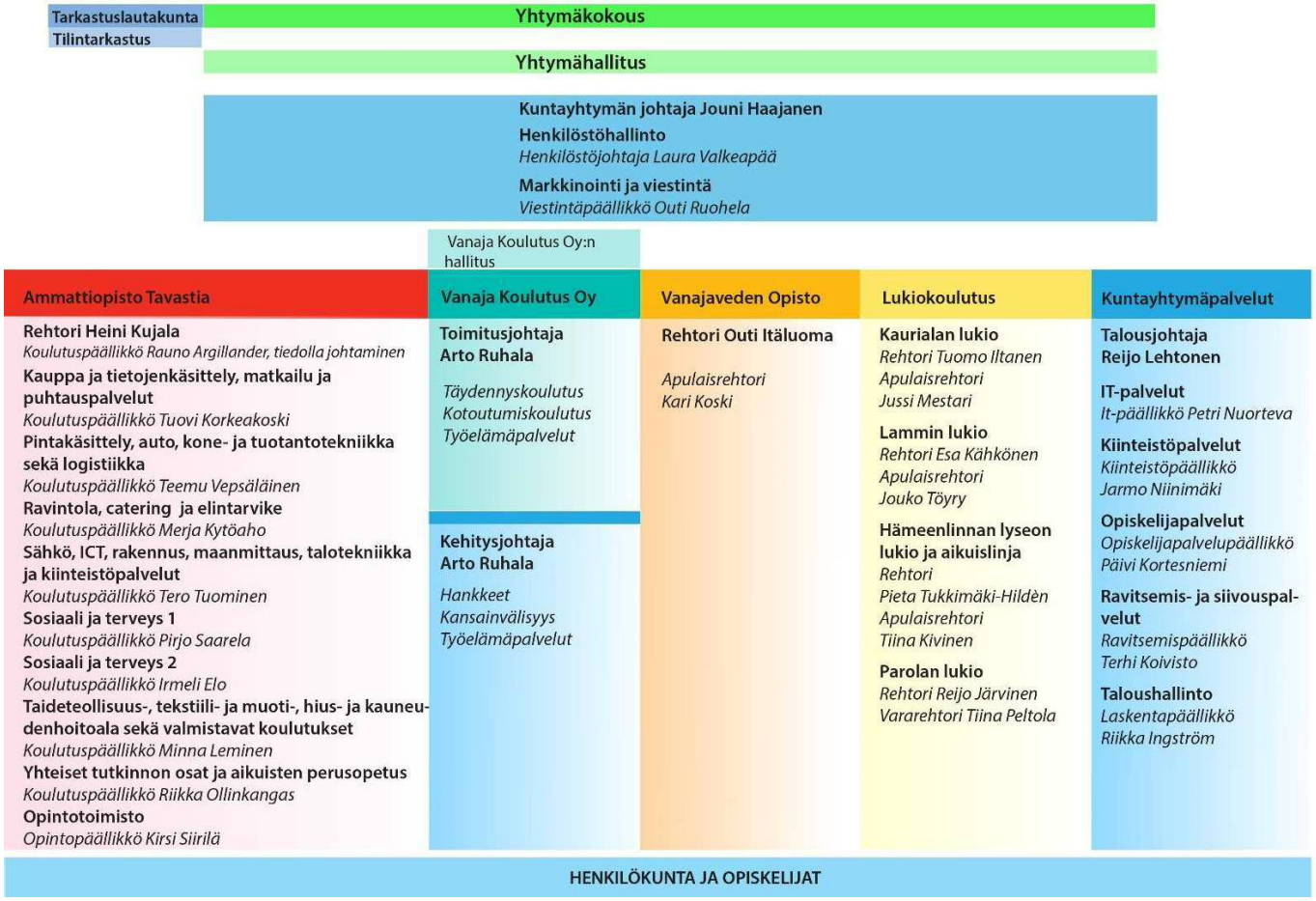

1.3 Yhtymäkokous

Yhtymäkokous vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta, käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.
Yhtymäkokouksessa on jokaisesta jäsenkunnasta yksi (1) jäsen kutakin alkavaa 5,8 %:n peruspääomaosuutta kohti. Yhtymäkokoukseen valitaan edustajat jäsenkunnista seuraavasti:

Jäsenkuntien edustajat/äänimäärä
- Akaa 1/1
- Hattula 2/2
- Hämeenlinna 3/14
- Janakkala 2/3
- Pälkäne 1/1
- Urjala 1/1

Jäsenkunnan valitsemien edustajien äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.
Yhtymäkokousedustajan valitsee jäsenkunnan kunnanhallitus tai jäsenkunnan valtuuston päättämä kunnan muu toimielin kuhunkin kokoukseen erikseen. Yhtymäkokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Sihteerinä toimi talousjohtaja Reijo Lehtonen. Yhtymäkokous kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli 18 asiakohtaa.

1.4 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Hellevi Lupajärvi ja varapuheenjohtajana Mikko Hieta. BDO Audiator Oy:n nimeämä tilintarkastaja oli Jorma Kesä. Tarkastuslautakunta kokoontui 8 kertaa. Lautakunnan sihteerinä toimi johdon sihteeri Marjo Tauru.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Jäsen	**Varajäsen**
Järvensivu Terhi, KESK	Kujanpää Sari, KESK
Kekki Tero, SDP	Salmi Heikki, SDP
Luopajärvi Hellevi, SDP	Sainio Seija, SDP
Tuuri Maija, KOK	Lindell Riitta, KOK
Vainio Jarmo, KOK	Nykänen Arto, KOK

1.5 Yhtymähallitus

Yhtymähallituksen puheenjohtajana toimii Helena Lehkonen ja varapuheenjohtajana Pirjo Sandelius.
Yhtymähallitus kokoontui 11 kertaa ja käsitteli 132 asiakohtaa. Yhtymähallituksen esittelijänä toimi kuntayhtymän johtaja Jouni Haajanen ja sihteerinä talousjohtaja Reijo Lehtonen.

Yhtymähallituksen kokoonpano:

Jäsen	**Varajäsen**
Kaloinen Vesa, KOK	Saario Jukka, KOK
Kattelus Jiri, KOK	Pänkäläinen Erkki, KOK
Laatikainen Anne, SDP	Appelroth Irja, SDP
Lehkonen Helena, KOK	Siren Marianne, KOK
Levaniemi Jonni, PS	Rintala Mika, PS
Sandelius Pirjo, SDP	Tiesmaa Leena, SDP
Soinikoski Mirka, VIH 21.5.2019 asti	Sieppi Päivi, VIH
Ojansuu-Kaunisto Kirsi VIH 22.5.2019 alkaen	
Särkimäki Lasse, SDP	Viskari Mikko, SDP
Virtanen Markku, KESK	Hakamäki Petri, KESK

1.6 Yhtymähallituksen asettamat toimikunnat

- yhtymähallituksen toimikunnat
- paikallisneuvottelijat Helena Lehkonen ja Pirjo Sandelius
- työsuojelutoimikunnassa työnantajan virkamiesedustajat Laura Valkeapää ja Reijo Lehtonen
- erilaiset edustukset
- edustajat ja varaedustajat SAKU ry:n kokoukset: Veli-Pekka Körkkö (varalla Mika Nummela) ja Anni Rahkonen (varalla Markku Järvinen)
- edustaja ja varaedustaja Kuntien Tiera Oy:n yhtiökokoukset: Reijo Lehtonen (varalla Riikka Ingström)
- edustaja ja varaedustaja Skills Finland ry:n kokoukset: Veli-Pekka Körkkö (varalla Heini Kujala)
- edustaja Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry:n kokoukset: Jouni Haajanen (varalla Heini Kujala)
- edustaja ja varaedustaja Hämeen Uusyrityskeskuksen vuosikokoukset: Arto Ruhala (varalla Heini Kujala)
- edustaja ja varaedustaja Hämeen kauppakamarin vuosikokoukset: Jouni Haajanen (varalla Arto Ruhala)
- edustaja Hämeen kauppakamarin koulutusvaliokunnassa: Arto Ruhala
- edustaja Kansalaisopistojen liitossa: Outi Itäluoma (varalla Kari Koski)

1.7 Tilivelvolliset viranhaltijat

Kuntalain mukaiset tilivelvolliset johtavat viranhaltijat vuonna 2019 olivat:

- Jouni Haajanen, kuntayhtymän johtaja
- Heini Kujala, rehtori
- Laura Valkeapää, henkilöstöjohtaja
- Reijo Lehtonen, talousjohtaja
- Arto Ruhala, kehitysjohtaja, toimitusjohtaja
- Outi Itäluoma, rehtori

Tilivelvolliset viranhaltijat on määritelty yhtymähallituksen hyväksymässä talousarvion toteuttamisohjeessa. Johtavien viranhaltijoiden lisäksi tilivelvollisia ovat tulosyksiköiden päälliköt.

1.8 Sisäinen valvonta

Kuntalain mukaisesti kuntayhtymän hallituksen tulee antaa vuosittain yhtymäkokoukselle toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimintavuonna sisäistä valvontaa on johdettu vahvistettujen ohjeiden mukaisesti. Hallintosäännössä tilivelvollisiksi määritellyt viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalla toimialueellaan yhtymähallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet on kirjattu Toiminta- ja taloussuunnitelma -asiakirjaan, jonka yhtymäkokous hyväksyy. Yhtymäkokous antaa toimintaa varten määrärahat kokonaistalousarvion muodossa. Kokonaistalousarvio sisältää myös investoinnit. Yhtymähallitus hyväksyy vuosittain tulosaluetasoiset käyttösuunnitelmat ja investointien hankesuunnitelman. Vuoden aikana on seurattu asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista johtotiimin, johtoryhmien ja osastojen kokouksissa. Yhtymähallitukselle toimitettiin kolmannesvuosiraportit tammi–huhtikuulta ja tammi–syyskuulta talouden toteutuman osalta. Toiminnallisten tavoitteiden osalta yhtymähallitus käsitteli puolivuotisraportin.

Koko vuoden tavoitteiden toteutuminen raportoidaan toimintakertomuksessa ja henkilöstöraportissa. Syksyllä jokaisen osaston kanssa käytiin tulosneuvottelut, joissa selvitettiin tavoitteiden toteutumista ja toiminnan muutostarpeita. Toiminnan tuloksellisuutta on seurattu lisäksi mm. opiskelijakyselyn, opintopalautteiden ja muiden raporttien muodossa. Tukipalvelujen palvelun laatua seurattiin välittömän asiakaspalautteen muodossa. Työntekijöiden henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista seurataan päivittäisen yhteistoiminnan ja vuosittain käytyjen kehityskeskustelujen muodossa. Saadut tulokset ovat olleet toiminnan kehittämisen lähtökohtana, ja olennaisiin poikkeamiin on reagoitu.

Yhtymähallitus hyväksyi vuoden 2019 talousarvion toteuttamisohjeen, jossa annettiin tarvittavat ohjeet keskeisten taloudenhoitoa koskevien asioiden hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnalle on raportoitu toimintavuoden aikana säännöllisesti olennaiset kuntayhtymässä kulloinkin käsittelyssä/valmistelussa olevat asiat.

Ammattiopiston käyttöön hankittiin School Day -raportointityökalu, jolla voidaan ajantasaisesti seurata ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden läpäisyaikoja, keskeyttämisiä, kertyneitä opiskelijavuosia, suoritettuja tutkintoja tutkinnoittain jne. Työkalu helpottaa merkittävästi ajantasaisen tiedon saantia ja mahdollistaa aiempaa paremmin reagoinnin mahdollisiin poikkeamiin. Lisäksi IMS-toiminnanohjausjärjestelmää päivitettiin toimintavuoden aikana säännöllisesti.

Opetuksen laatua on arvioitu ammattiopistossa Arvo-, Opal-, täydennyskoulutus- ja työelämäpalautteiden kautta. Lisäksi tehtiin palautekysely huoltajille. Lukioissa tehtiin opiskelijakysely ja Vanajaveden Opistossa seurattiin kurssipalautteita. Ammattiopistossa toteutettiin sisäinen auditointi oppisopimuskoulutuksesta ja työelämäyhteistyöstä. Raportit ja tehtävät kirjattiin IMS-järjestelmään.

Riskienhallinta

Yhtymähallitus hyväksyi maaliskuussa kuntayhtymän riskienhallintasuunnitelman, jossa suunnitelmassa on kuvattu riskienhallinnan tavoitteet, tehtävät ja vastuut, riskien tunnistamis- ja hallintaperiaatteet sekä riskienhallinnan seuranta ja raportointikäytännöt. Johtotiimi määritteli kuntayhtymän toiminnan keskeisimmät riskit, riskien todennäköisyydet ja vaikuttavuudet sekä toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Arviointityö on jatkuvaa.

Oppilaitoksen omaisuutta, henkilöstöä ja opiskelijoita kohtaaviin mahdollisiin riskeihin on varauduttu vakuutusturvalla. Vakuutusmeklarin avustuksella tarkistettiin vakuutusturvan kattavuus. Työympäristön vaarojen ja riskien arviointia päivitettiin jokaisella osastolla Riski-Arvi-työkalua hyödyntäen.

Kiinteistöihin liittyviä peruskorjauksia/tilamuutoksia tehtiin mm. E-rakennuksessa. Jaakonkadun vanhan osan purku toteutettiin ja Areenan ja E-rakennuksen katon vesieristeet uusittiin. Hattelmalantie 8 kiinteistöjen kameravalvontaa uusittiin ja rakennuksissa tehtiin erilaisia sisäilmaan liittyviä tutkimuksia ja korjauksia. Vakuutusyhtiö teki sähkökeskusten lämpökuvauksia. Lisäksi toimintavuoden aikana tehtiin muita pienempiä kiinteistöihin kohdistuvia korjaustöitä. Kuntayhtymän kiinteistöissä ilmeneviin pieniin korjaustöihin on varauduttu talousarviossa.

Opiskelijoiden ja henkilöstön tapaturmatilastoja käsiteltiin työsuojelutoimikunnan kokouksissa. Syksyn 2019 aikana jokaisessa kiinteistössä järjestettiin poistumisharjoitus. Turvallisuushavaintoilmoituksia seurattiin säännöllisesti työsuojelutoimikunnan kokouksissa, ja olennaisiin riskeihin puututtiin. Secapp-kriisiviestintäsovellus otettiin käyttöön. Kemikaaliturvallisuutta parannettiin hankkimalla sähköinen kemikaalirekisteri. Ensiapukaappien ja tarvikkeiden kartoitus- ja päivitystyö tehtiin koko kuntayhtymässä.

Rahoitusriskeihin on varauduttu seuraamalla kuntayhtymän maksuvalmiutta. Käytössä on yhtymävaltuuston hyväksymä kuntatodistusohjelma, jolla turvataan maksuvalmiutta tulevaisuudessa. Kuntayhtymän kassavaroja on sijoitettu runsaat kaksi miljoonaa euroa kuntayhtymän sijoitustoiminnan perusteiden mukaisesti. Sijoitussuunnitelman pääpaino on ollut sijoittaa kassavaroja mahdollisimman turvallisesti ottamalla kuitenkin huomioon tuottovaatimus.

Ammatillisen koulutuksen reformi toi muutoksia ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmään. RahoitusValtiontalouden säästötoimet ovat luoneet kuntayhtymälle merkittävän toiminnallisen ja taloudellisen riskin. Toimintavuoden aikana toteutettiin yhtymähallituksen hyväksymää talouden sopeuttamisohjelmaa ja lisäksi tehtiin osastokohtaisia ratkaisuja talouden sopeuttamiseksi vallitsevaan tulopohjaan.

Omaisuuden hankintamenettely on ohjeistettu. Kuntayhtymä on mukana useissa Sarastia Oy:n kilpailuttamissa tuoteryhmissä. Hankintalain mukaisten kilpailutusten tekemisiin on saatu tukea Sarastian hankintayksiköltä. Omaisuuden hoidon vastuuttaminen on tehty hallintosäännössä. Käyttöomaisuuden luovutus on ohjeistettu taloussäännössä.

Tietosuojatiimi kokoontui 2019 kaksi kertaa. Henkilöstön tietosuojaosaamisen todentamista tietosuojatestillä jatkettiin. Testin on nyt suorittanut hyväksytysti 95 % tavastialaisista. Osastoille laadittiin ohjeistus dokumenttien säilytysajoista ja vanhoja dokumentteja hävitettiin. Avoimeen Tavastia-Open langattomaan verkkoon lisättiin tervetuloa-sivu, jossa kerrotaan verkon keräämistä tiedoista. Tietosuojapoikkeamia oli yksi. Tämä ei aiheuttanut riskiä kenenkään henkilötiedoille, eikä siitä siten tehty ilmoitusta tietosuojavaltuutetulle.

Kuntayhtymän riskienkartoitus ja -hallinta on pääosin ajan tasalla. Kehittämistyötä tarvitaan kuitenkin vielä kokonaisvaltaisen kuntayhtymän toimintaan liittyvien riskien arvioimiseksi ja hallitsemiseksi. Riskienhallinnan tuloksiin liittyvän arvion mukaan strategiaan, toimintaan, talouteen ja vahinkoihin liittyvien riskien ennakoinnissa ja hallinnassa onnistuttiin siten, ettei vakavia toiminnallisia keskeytyksiä tai vahinkoja tapahtunut.

Sisäisen valvonnan toteuttaminen

Muuttuneesta lainsäädännöstä, määräyksistä ja ohjeista on tiedotettu henkilöstöä sähköisesti, kokouksissa, koulutuksissa, info-kahveilla, viikkotiedotteessa ja erilaisissa palavereissa. Lakisääteisiin tehtäviin liittyvien säännösten ja päätösten noudattamiseen liittyvässä sisäisessä valvonnassa ei havaittu raportoitavia puutteita tilikaudella 2019.

Sisäinen tarkkailu on ollut jokapäiväiseen toimintaan liittyvien toimenpiteiden, päätösten ja varojen käytön valvontaa. Kolmannesvuosiraporteista ja kuntayhtymän johdon suorittamista auditoinneista ja muusta tarkkailusta on pääteltävissä, että talousarvion noudattaminen on ollut hyvällä tasolla.

Johdon suorittaman sisäisen päivittäistarkkailun lisäksi kuntayhtymän johto on käynyt tulosyksiköiden vetäjien kanssa tulosneuvottelut, joissa on käyty läpi keskeisimmät toiminnalliset, taloudelliset ja henkilöstöä koskevat asiat. Talousarvion laadinnan yhteydessä on käyty läpi kunkin tulosyksikön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden suhde kuntayhtymän tavoitteisiin ja taloudellisiin resursseihin. Tulosalueiden johtoryhmissä seurataan ja raportoidaan säännöllisesti toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Lisäksi tulosalueiden johtajat raportoivat johtotiimissä tulosalueensa tapahtumista ja mahdollisista hyväksyttyjen suunnitelmien poikkeamisista. Kuntayhtymän toimielimille ja tilintarkastajalle raportoidaan keskeiset talouden ja toiminnan tunnusluvut sekä selvitetään olennaiset poikkeamat. Lakisääteisiin tehtäviin liittyvien säännösten ja päätösten noudattamiseen liittyvässä sisäisessä valvonnassa ei havaittu raportoitavia puutteita tilikaudella 2019.

2. TULOSKORTIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Koulutuskuntayhtymässä toiminnan suunnittelun apuvälineenä käytetään tuloskortteja ja niistä johdettuja aikataulutettuja ja vastuutettuja työsuunnitelmia.

Tuloskortin strategiset tavoitteet ja kriittiset menestystekijät tulevat kuntayhtymän strategiasta. Lisäksi tuloskorttia laadittaessa otetaan huomioon valtiovallan linjaukset, mm. ammatillisen koulutuksen reformi, Tavastian toimintaohjelmat, omistajakuntien lausunnot, opiskelija-, työelämä- ja henkilöstökyselyiden tulokset ja kehityskeskustelujen yhteenveto. Tuloskorttiin merkitään seuraavien viiden alueen sitovat tavoitteet ja avaintoimenpiteet: opiskelijat, aluevaikuttavuus ja kumppanuus, organisaation toiminta, talous ja puitteet ja henkilöstö. Vuoden teema, hyvinvoiva henkilöstö.

Opiskelijat

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Wilman erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen, esim. yhteiskäyttö Moodlen kanssa, ja päivittäiskäytön varmistaminen LU, AOT

- AOT: Wilman käyttöä vahvistettu tiedotuskanavana opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle
- AOT: Osaamisen tunnustamisen Wilma-lomakkeen käyttöönotto
- AOT: Wilman ja Moodlen yhteyden rakentamisen selvittäminen
- LU: Uusintoihin ja preliminääreihin ilmoittautuminen siirrettiin Wilmaan

Opiskelijan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mahdollisuuksien lisääminen LU, AOT

- AOT: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen täsmennetty YTOjen osalta
- AOT: Wilma-lomake laadittu osaamisen tunnustamiseen ja henkilöstö perehdytetty sen käyttöön
- LU: VOPin kurssien ja LU-koulutuksen osaamisen tunnustaminen tuotteistettu

- LU: Osaamisen tunnustamisen ja muiden yhteisten Wilma-lomakkeen käyttöönottokesällä 2020 siirryttäessä KkTavastian Primukseen

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Ohjaus- ja tukipalvelujen sekä uraohjauksen kehittäminen ja markkinointi AOT, LU

- AOT: Ohjauspisteen toimintaa laajennettu, asiakkuudet ja tunnettuus lisääntyneet
- AOT: Yhteistyötä lisätty verkostojen, mm. Ohjaamon kanssa asiakkaiden poluttamisessa
- AOT: Työelämälle-sivut laadittu verkkosivuille, minkä kautta opiskelijoiden rekrytoinnit lisääntyneet
- AOT; Uraohjauksessa tehty opiskelijoiden yksilöohjauksia ja työnhakuvalmennuksia

Opiskelijoiden yrittäjyysosaamisen, kestävän kehityksen toiminnan ja työelämäyhteistyön vahvistaminen

- AOT: kestävän kehityksen verkkomateriaalin laatiminen pakollisiin osaamistavoitteisiin, valtakunnallisen digimateriaalin laatiminen kestävän kehityksen opetukseen
- AOT: Opiskelijat osallistuneet ympäristöryhmän toimintaan
- AOT: Yrittäjyysopintotarjotin laadittu lukuvuodeksi 2019–20, ja mainosvideo tehty yrittäjyysopinnoista
- AOT: Tavastiarekry-tapahtuma toteutettu yhdessä työelämän kanssa
- LU: 3T-hankkeessa suunniteltu yhteisiä käytänteitä
- LU: Kestävän kehityksen ottaminen lukioiden vuoden tavoitteeksi LU toteutettu eri lukioissa
- LU: työelämä- ja yrittäjyysosaaminen on huomioitu LOPS2021 yleisessä osassa. Tarkemmat kirjaukset ensi lukuvuonna eri koulujen toimintakulttuuriosiossa
- VOP: Tehty toimenpiteitä kopioinnin vähentämiseksi opetuksessa; seurantaa tehostettiin ja digitaalisen opetusmateriaalin valmistamiseen keskittyvä hanke käynnistetty (ESR-Osaan!)

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Joustavat opintomahdollisuudet kuntayhtymän eri oppilaitosten kesken

- Yhteistyömallista ja kustannuksista sovittu AOT:n, lukioiden ja VOPin kesken, toteutettu yhteinen tuntikiertokaavio AOT:n ja lukioiden kanssa
- LU: Opiskelijoille suunniteltu Vanaja Koulutuksen ja VOPin kurssitarjonta. VOPin kurssiesitteeseen on merkattu lukiokursseiksi hyväksyttävät kurssit. Näistä kursseista myönnetään Tavastian opiskelijoille 50 % alennus.

Opiskelun mahdollistaminen ajasta, paikasta ja opiskelumenetelmästä riippumatta

- AOT: Verkko-opetusmateriaalia työstetty yhteiseen Moodle-pohjaan
- LU: Etäopinnot otettu osaksi aikuisten taiteen perusopetusta

Kansainvälisyyden vahvistaminen, esim. KV-vaihtojen huomioiminen opinnoissa

- AOT: Kv-tiimin toimintaa vahvistettu, osastoille nimetyt vastuuhenkilöt, paikallisen tutkinnon osan laatiminen
- LU: Vastattu Cimon kv-kyselyyn
- LU: Vanaja Koulutuksen ja VOPin kurssitarjonta löytyy lukioiden kotisivuilta
- LU: Kansainvälisyyden vahvistaminen osana LOPS2021 työtä – huomioitu LOPS2021 yleistä osaa kirjoitettaessa

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Opiskelijoiden osallistaminen toiminnassa

- AOT: Määritelty opiskelijoiden näkemyksiä opiskelijalähtöisyydestä palvelumuotoilun avulla
- AOT: Opiskelijoiden osallistuminen koulutusten markkinointiin, Kätevä-osaston opiskelijoiden osallistuminen Suomen kädentaidot -messuosaston rakentamiseen ja Tekstiilit uusiks! -tapahtumaan
- LU: Opiskelijakysely tehty vuosittain, rekrytointihaastatteluissa ollut opiskelijaedustus
- VOP: Taiteen perusopetuksen aikuiset opiskelijat otettu mukaan opintokokonaisuuden suunnitteluun (Jope1-hanke), maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opintoihin osallistumista parannettu (Minos-hanke)

Opintojen modulointi ja laaja-alainen hyödyntäminen AOT

- AOT: At- ja eat-opintojen yhteiset sisällöt moduloitu ja toteutettu yli osastorajojen, eri tutkintojen yhteiset opetuksen toteutukset

Aluevaikuttavuus ja kumppanuus

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Yhteistyön tiivistäminen huoltajien kanssa AOT, LU

- AOT, LU: Huoltajakysely toteutettu ja sen perusteella tehty toimenpidesuunnitelma, haasteena on erityisesti tiedottaminen, Wilman käytön lisääminen yhteydenpitoon huoltajien kanssa ja lukioiden osalta parannettu mm. koeajankohtien kirjaamista Wilmaan

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Alueellinen yhteistyö uraohjauksessa ja yrittäjyyskoulutuksessa AOT

- AOT: Työuralle-hankkeen toimijat tehneet yhteistyötä, strategiarahoitusta haettu Välkky-yrittäjyysopistoon (kielteinen päätös), NY-yritykset (merkonomiopiskelijat) osallistuneet HAMKin Tekijä 2019 -tapahtumaan

Opiskelijoiden työelämävalmiuksien vahvistaminen AOT, LU

- AOT: Työelämässä toimiminen -osa-alue toteutettu osittain työpaikalla järjestettävän koulutuksen yhteydessä
- LU: 3T-hanke (Taitavasti tulevaisuuden työelämään) on käynnistynyt, hankkeen puitteissa koulutusta on järjestetty opiskelijoille ja opettajille työelämävalmiuksista

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Yhteistyö kaupungin ja maakunnan toimijoiden kanssa alueen elinvoiman vahvistamiseksi

- AOT: Osallistuttu kaupungin ekosysteemityön ohjausryhmään ja eri ekosysteemien työryhmiin. Ollaan asiantuntijajäsenenä maakunnan yhteistyöryhmässä, tehty yhteistyösopimukset Hämeenlinnan seudun kuntien ja Panssariprikaatin kanssa

Ennakointitoiminnan vahvistaminen AOT, OY

- Pidetty yhteistapaamisia työvoimahallinnon kanssa, laadittu yhteistyötoimijat-rekisteri, järjestetty työelämäyhteistyökumppaneille aamukahvitilaisuuksia, laadittu kalenteri yhteistyötilaisuuksista työelämän kanssa

HAMK-yhteistyö jatko-opintopolun vahvistamiseksi AOT, LU

- AOT, LU: Otettu ammattikorkeakouluopintojen suorittaminen osaksi perustutkintoa
- LU: KesäHAMK-kurssi järjestetty kesäkuussa, HAMKin väyläopinnoista tiedotettu lähinnä 3,5 ja 4- vuotisia opiskelijoita

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Täydennyskoulutuksien räätälöiminen ja tuotteistaminen, markkinointi ja myynti OY, VOP, AOT

- AOT: Laadittu myyntiprosessit ja aloitettu myyntitiimin toiminta

Tavastian koulutusten imagon vahvistaminen

- KY: Viestintää vahvistettu viestintäkoordinaattorilla

Alueen uusien yritysten huomioiminen

- Selvitetty mahdollisuuksia viestittää uusille perustetuille yrityksille Tavastian toiminnoista

Organisaation toiminta

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Tavastian Primuksien pääkäyttäjyyden yhdistäminen ja mittaritiedon hyödyntäminen AOT, LU
- AOT: Mittaritietoja lisätty IMSiin, School Day-ohjelmisto käyttöönotettu
- LU: Tehty hankintapäätös lukioiden liittämisestä ammattiopiston priimukseen

Opetuksen integroinnin kehittäminen, yto ja ammatilliset AOT
- AOT: YTO-pajamallin käyttöönotto, OPVA-opetuksen integroiminen muuhun opetukseen

Kriisiviestinnän kehittäminen ja ohjeiden täsmentäminen
- Hankittiin Secapp-kriisiviestintäsovellus. Ammattiopisto Tavastiassa päivitettiin ohje äkillisten kriisien sekä uhka- ja vaaratilanteiden varalle.

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Perusopetuksen roolin selventäminen osana ammattiopistoa AOT
- AOT: Uusien toimintatapojen suunnittelu ja käyttöönotto perusopetuksessa

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Kansainvälisyystoiminnan yhteistyön hyödyntäminen
- AOT: KV-tiimin toimintaa ja yhteistyötä Välkky-verkostossa lisätty

Koulutuskuntayhtymän oppilaitosten yhteistyön laajentaminen
- Tehty EDINN-hankkeen koulutustoteutus kaikkien kuntayhtymän oppilaitosten yhteistyönä

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Työelämäverkostojen hyödyntäminen opetuksessa
- AOT: Oppisopimusten joustavia toteutuksia lisätty, oppisopimusten määrä kaksinkertaistunut vuodessa, lisäksi projektioppimista työelämän kanssa lisätty

Markkinoinnin tehostaminen eri kanavissa KY
- Some-kanavat otettu aktiiviseen käyttöön koulutusmarkkinoinnissa
- Tapahtumajuttuja lisätty www-sivuille päivittäin
- Kuvattu YouTube -videoita koulutuksista ja oppilaitoksista

Kesäajan opintojen mahdollistaminen, esim. abikurssit, oppisopimus
- AOT: Kesäoppisopimuksia markkinoitu ja toteutettu
- VOP ja LU: Lisätty abikursseja VOPin koulutustarjontaan yhteistyössä lukioiden kanssa

Talous ja puitteet

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Kiinteistöjen turvallisuuteen ja toimivuuteen panostaminen, esim. rakennuskohtaiset turvallisuusvastuut
- Kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden mukaisia toimenpiteitä tehty, mm. H8 kameravalvonnan uusiminen, sisäilmatutkimuksia, A-rakennuksen viemärien korjausta ja IV-kanavien nuohousta.
- Vakuutusyhtiö tehnyt sähkökeskusten lämpökuvauksia
- Pesu- ja pukuhuonetilat rakennettu J-rakennukseen

- Keväällä oli koekäytössä Secapp-kriisiviestintäsovellus
- Kaikissa kiinteistöissä tehty kartoitus tarvittavista ensiapukaapeista ja tarvikkeista, ensiapukaappien täydennykset vastuutettu siivoojille
- LU: Lukioiden pelastussuunnitelmien päivittäminen Tavastian verkkoalustalle aloitettu, päivitys jatkuu keväällä 2020

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Kestävän kehityksen kriteerien painottaminen hankinnoissa
- Kestävän kehityksen huomioiva hankintakoulutus järjestetty esimiehille
- Tietokonehankinnoissa huomioitu tuotteiden elinkaari
- Siivouksessa kemikaaleja vähennetty, siirrytty osittain siivoamaan pelkällä vedellä ja mikrokuituliinalla
- Opiskelijaravintolassa otettu käyttöön jokaviikkoinen kasvisruokapäivä

Kierrätyksen monipuolistaminen
- Edistytty huonekalujen kierrätyksessä, esim. kaikkia huonekaluja ei aina vaihdeta uusiin.
- Omistuksessa olevien tietokoneita poistettu Luotsin elektroniikkakierrätyksen kautta

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Tilojen käytön tehostaminen ja tilojen ulkopuolisen vuokrauksen lisääminen
- E-rakennus remontoitu, tehty mm. tilat suutarikoulutukselle, joka siirtyy vuokratiloista omiin tiloihin
- Selvitetty mahdollisuus ja laadittu suunnitelma Parolan lukion väistöön Hattelmalantielle

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Yrityskoulutusten lisääminen
- Uusien tuotteiden lisääminen koulutustarjontaan
- Myyntitoimintaan panostettu, myyntitiimin käynnistäminen

Palveluverkkopäätöksen huomioiminen talouden suunnittelussa
- Lyseon lukio on evakossa Hattelmalantiellä lukuvuoteen 2024 asti.

Henkilöstö

Henkilöstön osaamisen tunnistaminen, osaamistarpeiden ennakointi ja tiimin osaamisen suunnitelmallinen vahvistaminen osana kehityskeskustelua
- AOT: Osaston/ryhmän osaamiskartta laadittu ja sen perusteella laadittu osaston kehittämissuunnitelmat
- Osallistuttu hankkeeseen, jossa keskiössä opettajan osaaminen ja valmentava ote työssä (Valmentava johtajuus – opettajasta ohjaajaksi hanke)
- AOT: Suunniteltu malli tiimien kehittämiskeskusteluille – käyttöönotto syksyllä

Markkinointi- ja myyntiosaamisen kehittäminen
- Myyntitiimin toiminta käynnistetty

Wilman ja Moodlen käytön osaamisen lisääminen AOT
- Wilma-mentoritoiminta käynnistetty
- Järjestetty Wilma-koulutuksia ja työpajoja
- Opastettu Moodlen käyttöön
- Yhteinen Tavastia -viikolla pidetty päivittäin it-tukipaja

Sijaisuuksien määrittely avaintehtävien osalta
- VOP: Sijaisuuksia määritelty tukipalvelutiimissä ja osittain myös päätoimisten opettajien osalta

Tiimi- ja yhteisopettajuuden lisääminen LU, AOT
- AOT: YTO-pajaopetus aloitettu, laadittu Moodle-kursseja
- AOT: OpePro-koulutukset järjestetty Telog-osastolla
- AOT, LU, VOP: Kannustettu opettajia opettamaan eri oppilaitoksissa

Henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen
- Torstain keskustelutunnit pidetty kevään ajan (lopetetaan osallistujamäärän vähyyden vuoksi)
- AOT: Pedamessut toteutettiin helmikuussa
- AOT: Järjestettiin Vaikuttamispäivä 24.5.2019 osana Valmentava johtajuus, opettajasta ohjaajaksi -hankkeen toimintaa
- Yhteinen Tavastia -teemaviikolla kannustettu henkilöstöä antamaan palautetta ja kehitysehdotuksia

Työhyvinvointikortin käyttöön ottaminen
- Työhyvinvointikorttikoulutuksia järjestetty henkilöstölle

Sähköisen perehdyttämisen mallin kehittäminen
- Ohjeistusta ja lomakkeita tarkennettu IMS:iin

2.2 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Koulutuskuntayhtymä Tavastian toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta mitataan alla esitetyillä mittareilla. Mittareiden tavoiteluvut ja -tasot vuodelle 2019 on esitetty taulukossa.

ASIAKKAAT		**TA2019**	Toteuma 31.12.2019	Toteuma 31.12.2018
	Koulutuksen vetovoimaisuus			
Ammattiopisto	Ensisijaiset hakijat, hakijaa/aloituspaikka			
	• Yhteishaku	1,1	1,1	1,1
	• Valma	1,1	1,9	2,2
	Hakijat, hakemusten määrä			
	• Jatkuva haku, perustutkinnot, hakemusten määrä	700	944	
	• Jatkuva haku, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot			
	• Perusopetus	300	436	
		60	105	
Lukiot	Lukiokoulutuksessa ensisijaisten hakijoiden määrä, haki-jaa/aloituspaikka	0,9	1,04	0,88
Vanajaveden Opisto	Ka-ryhmäkoko	14	14,6	14,9
	Opiskelijamäärä			
Ammattiopisto	Aloittaneet opiskelijat			
	• Valtionosuus yhteensä	1325	1335	1214
	• Yhteishaku perustutkinnot	600	516	543
	• Jatkuva haku ja ohjattu haku, perustutkinnot	430	425	451
	• Jatkuva haku ja ohjattu haku, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	250	321	220
	• Valma	45	73	
	Opiskelijavuodet, painottamaton			
	• Valtionosuus yhteensä	2313	2108	2075
	• perustutkinnot ja Valma	2034	1858	1853
	• ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	278	250	222
	• henkilöstökoulutus	1		
	• valtionosuudesta maahanmuuttajien ammatillinen koulutus		172	95
			111	46

	• valtionosuudesta työvoimakoulutus		332	238
	• valtionosuudesta oppisopimus		28	14
	• valtionosuudesta OPVA			
	Opiskelijavuodet, painotettu	2471	2274	2215
	• Valtionosuus yhteensä	2250	2082	2050
	• perustutkinnot ja Valma	221	192	165
	• ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	139	115	143
	• erityisen tuen korotuksen osuus	25	27	25
	• majoituksen osuus			
	Vanaja Koulutus Oy (AOT:n osuus)	9	20,5	46,3
	• työvoimakoulutus	17	17,6	13,1
	• täydennyskoulutus	2800	3612	4016
	Perusopetus, kurssia			
Lukiot	Lukiokoulutuksen aloituspaikat	464	480	
	Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä, päivälukio	1241	1266	1266
	Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä, aikuislinja	60	56	69
Vanajaveden Opisto	Opiskelijamäärä (hlö kerran laskettuna)	10500	10968	10731
	Kurssilaisten määrä (Vaos)	22000	22130	23983
	Opiskelijoiden osuus väestöstä %	11,2	11,7	11,4
	Opiskelijapalautteet			
Ammattiopisto	Ammatillinen koulutus			
	• ARVO, amispalaute, aloituskysely, %		64,2	70
	• keskiarvo	3,64	4,2	4,2
	• ARVO, amispalaute, päättökysely, %		51,7	37
	• keskiarvo	3,64	4,1	4,11
	• Opal, keskiarvo	3,9/5,0		3,97
	Täydennyskoulutus			
	• palautteiden keskiarvo	4,0/5,0	4,4	4,3
	Työelämäpalautteet			
	• kpl	595	139	103
	• keskiarvo	3,9/5,0	4,4/5,0	4,5/5,0
Lukiot	Opiskelijapalautteet %		73,6	72,9
	• palautteiden keskiarvo		3,88/5	3,88/5
Vanajaveden Opisto	Kurssipalautteiden keskiarvo	4,45/5,0	4,3	4,3/5
	Opintojen keskeyttäminen			
Ammattiopisto, eronneet	Perustutkinnot %	6,3	11,6	11,0
	• näistä negatiivisia %		55,2	62,8
	Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot %	6,5	6	7,6
	• näistä negatiivisia %		83,8	91,9
Lukiot	Lukiokoulutus päivälukio %	3,8	5,7	5,3
	• näistä negatiivisia %		16,7	10,5

Läpäisy, tuloksellisuus				
Ammattiopisto	Läpäisy • Vuonna 2016 perustutkinnon aloittaneista tutkintonsa vuoden 2019 loppuun mennessä läpäisseiden määrä, % Tuloksellisuus, opiskelijavuodet / tutkinto • perustutkinnot • ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	72,6 2,9 1,9	70,0 2,9 1,6	65,2 2,4 1,1
Tutkinnot				
Ammattiopisto	Perustutkinnot Ammattitutkinnot Erikoisammattitutkinnot Todistus tutkinnon osista Valma-koulutus Todistus Valma-koulutuksen osista Ylioppilastutkinnot Perusopetuksen päättötodistus	676 99 44 146 20 57	640 99 60 298 11 26 19 52	736 132 74 202 15 28 27 22
Ylioppilastutkinnot				
Lukiot	Yhteensä Kauriala Lyseo Aikuislinja Lammi Parola	435 165 162 18 36 54	387 149 127 17 34 60	426 172 147 27 31 49
Ammattiosaamisen näytöt työelämässä				
Ammattiopisto	Näytöistä suoritettu työelämässä %	82	84	77
ALUEVAIKUTTAMINEN JA KUMPPANUUS				
Kansainvälisyys				
Ammattiopisto	Lähtevät opiskelijat	86	65	46
Lukiot	Lähtevät opiskelijat	150	109	85 / 50
Opetustoiminnan laajuus				
Vanajaveden Opisto	Valtionosuustuntien määrä	33500	33549	34328
ORGANISAATION TOIMINTA				
Hankkeet				
	Uusien hankkeiden määrä ja liikevaihto	10 1 200 000	15 1 512 100	14 1 819 830
HENKILÖSTÖ				
Henkilöstön tyytyväisyys				
	Ammattiopisto Kuntayhtymäpalvelut ja muut Lukiot Vanajaveden Opisto	3,8 3,9 3,8 3,9	3,5 4,1 3,8 3,8	 3,7

TALOUS JA PUITTEET				
Budjetin toteutuminen				
	Vuosikate M€ Vanajaveden Opiston vuosikate €	1,57 0	0,96 -24.464	3,35 8 000
Energian kulutus				
	kWh, säästö % ed. vuodesta suhteutettuna käytössä oleviin tiloihin	2	Lämmitys +0,3 Sähkö +4,5	Lämmitys 3,3 Sähkö 4,4
Veden kulutus				
	m^3, säästö % ed. vuodesta suhteutettuna käytössä oleviin tiloihin	2	Vesi +12,4	-7,7
Vanaja Koulutus Oy:n liikevaihto				
	miljoonaa €	1,07	0,59	1,0

3. AMMATTIOPISTO TAVASTIA

3.1 Yleistä

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö uudistui vuoden 2018 alussa. Toimintavuoden aikana reformin mukaisia toimintatapoja, kuten prosesseja ja ohjeita ja toimintatapoja, täsmennettiin. Henkilöstö teki strategiarahoituksen saamisen perusteena olevan itsearvioinnin HOKS- ja työpaikalla järjestettävän koulutuksen osaamisestaan, ja osastot laativat yhdessä määritellyn osaamiskartan pohjalta osaamisen kehittämissuunnitelmat.

Tiedolla johtamista vahvistettiin erilaisilla Primuksen roboteilla, jotka muistuttavat muun muassa HOKSin hyväksymisestä ja opiskeluajan päättymisestä. Lisäksi hankittiin SchoolDay-ohjelmisto, jonka avulla esimiehet näkevät reaaliaikaiset opetuksen mittarit.

Huoltajille tehtiin ensimmäistä kertaa kysely, joka toteutettiin Wilman kautta. Saadun palautteen perusteella vahvistettiin huoltajille suunnattua tiedottamista.

Uusia oppimisympäristöjä rakennettiin muun muassa Valma-koulutukseen, pintakäsittelylle ja YTO-pajoihin.

Yhteisten tutkinnon osien opetuksessa alkoi pilottina pajaopetusmalli, jossa opiskelijat opiskelevat yksilöllisesti YTO-opintoja kerrallaan kahden viikon ajan YTO-pajoissa, joista VIVU-pajassa opiskellaan Viestintä- ja vuorovaikutusosaamista ja osa Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen osa-alueista. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen ja loput Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen osa-alueista opiskellaan MALU-pajassa.

YTOPK-osaston koulutuspäällikkö vaihtui 1.8., ja koulutuspäällikkönä aloitti Riikka Ollinkangas. Keväällä ammattiopiston osastojen määrä väheni kahdeksaan. Telog-osasto muodostettiin Prolog-osastosta ja Komesä- osaston kone- ja tuotantotekniikasta. Elvira-osastossa on Rakmalvi-osaston lisäksi sähkö- ja ICT-opetus. Joulukuussa Elvira-osaston koulutuspäällikkö vaihtui Tero Tuomiseksi. Rauno Argillander siirtyi tiedolla johtamisen tehtäviin. Opetuksen osastojen lisäksi ammattiopistossa on opintotoimisto.

Entinen erityisen tuen koordinaattori Elina Jallin työnkuva laajeni elokuussa. Uuteen oppimisen tuen koordinaattorin tehtävään kuuluu erityisen tuen ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) koordinointi. OppivaOPVA-hankkeessa on kehitetty erilaisia OPVA-malleja, joista vähitellen muotoutuu tarkoituksenmukaiset toimintamallit ammattiopiston opiskelijoiden tarpeisiin.

3.2 Keskeiset toiminnan suoritteet

Ammattiopisto Tavastiassa opiskeli vuonna 2019 tutkintokoulutuksessa 4 236 (4019) opiskelijaa ja Vanaja Koulutus Oy:n koulutuksissa 1604 (2274) opiskelijaa.

Oppisopimusten määrä tuplaantui edellisestä vuodesta. Uusia oppisopimuksia solmittiin vuoden 2019 aikana 646 kappaletta (315). Näistä laajennetun oppisopimustehtävän mukaisia Tavastian järjestämissopimuksessa olevia oppisopimuksia oli 49 ja toisen koulutuksen järjestäjän järjestämissopimuksessa olevia oli 4.

Erityisen tuen opiskelijoiden osuus perustutkinto-opiskelijoista oli 12,5 (13,1) prosenttia. Erityisen tuen opiskelijoita oli 412 (425). Opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja suoritti vuoden 2019 aikana 50 (39) opiskelijaa.

Ammatillisen peruskoulutuksen läpäisy oli 70,0 prosenttia (65,2). Läpäisy on parantunut edellisestä vuodesta. Läpäisy on laskettu tutkinnon vuoden loppuun mennessä tutkinnon saaneista vuonna 2016 koulutuksen aloittaneista opiskelijoista.

Tuloksellisuudella tarkoitetaan opiskelijavuosien ja suoritettujen tutkintojen suhdetta. Tuloksellisuus oli perustutkintojen osalta 3,0 (2,4) ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta 1,2 (1,1) opiskelijavuotta. Vuonna 2019 valmistuneiden opiskeluaika oli perustutkinnoissa keskimäärin 2,4 opiskelijavuotta ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa keskimäärin 1,1, opiskelijavuotta. Näyttöjen suorittaminen työelämässä oli lisääntynyt 84 prosenttiin (77).

Keväällä käyttöön otettuun Wilman yhteistyökumppanit -rekisteriin oli vuoden lopussa kirjattu 63 yhteistyöyritystä.

Kilpailutoimintaan osallistui vuoden aikana lähes sata opiskelijaa. Heistä Taitaja-kilpailuun osallistui 18 ja Saku-kilpailuihin 78 opiskelijaa.

Perustutkintoja suoritettiin 640 (736). Perustutkintotodistuksen saaneista 19 (27) suoritti ylioppilastutkinnon opiskeluaikanaan. Ammatti- tai erikoisammattitutkintoja suoritettiin 159 (206). Todistuksen tutkinnon osien suorittamisesta sai 298 (202) henkilöä. Aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksesta todistuksen sai 52 (22) ja Valma-koulutuksesta tai Valma-koulutuksen osista 37 (43) henkilöä.

Osasto	Opiskelijamäärä, hlö		Opiskelijavuodet, OPV		Läpäisy	2019 valmistuneiden opiskeluaika		Tutkinnot				
	Tutkintokoulutus	OY:n koulutus	Painottamaton	Painotettu	2016 aloittaneet PT	PT	AT/EAT	PT	AT	EAT	Todistus tutkinnon osista	Valma/perusopetus
Elvira	674	588	401	436	80,9	2,5	0,9	134	14	3	21	
Kruuppi	775	72	373	334	67,4	2,5	1,0	99	59	9	82	
Kätevä	421	25	188	236	71,2	2,1	2,1	42	4		22	37
RaCE	396	208	193	206	65,5	2,5	0,9	59	5	22	54	
Sote	776	483	429	449	67,4	2,5	1,6	156	3		48	
Telog	883	228	464	564	68,5	2,4	1,6	141	2	7	70	
Opso laajennettu	112		60	49		1,9	1,3	9	12	19	1	
YTOPK	199											52
YHT.	4236	1604	2108	2274	70	2,4	1,1	640	99	60	298	89
VOS = valtionosuus, OPV = Opiskelijavuosi, PT = perustutkinto, AT = Ammattitutkinto EAT=Erikoisammattitutkinto												

Osuuskunta TaiTava Hämeessä oli 60 (57) jäsentä. Heistä 12:lla (7) oli vuoden aikana toimintaa.

Perustutkinnosta erosi 329 opiskelijaa (11,6 %) ja ammatti- tai erikoisammattitutkinnoista 29 opiskelijaa (6,0 %). Eroamisista 53 % oli negatiivisia. Eronneista alaikäisiä oli 40 opiskelijaa. Heistä kahdeksalla eron syy oli negatiivinen.

Tärkeimmät negatiiviset eroamisen syyt olivat

- henkilökohtaiset syyt, 119 opiskelijaa
- katsottu eronneeksi/opiskeluoikeus päättynyt, 46 opiskelijaa
- tutkintotavoite ei täyttynyt, 19 opiskelijaa

Tärkeimmät positiiviset eroamiset syyt olivat

- siirtynyt oppilaitoksen sisällä toiseen koulutukseen, 71 opiskelijaa
- siirtynyt muuhun toisen asteen koulutukseen, 42 opiskelijaa
- siirtynyt työelämään, 38 opiskelijaa

Valtakunnallisessa ARVO-palautteessa aloituskyselyn palautteiden keskiarvo oli 4,2 (4,2) ja päättökyselyn 4,1 (4,1). Vastausmääriä tulee parantaa nykyisistä aloituskyselyn 64,2 ja päättökyselyn 51,7 prosentista. Vaikuttavuusrahoituksessa vastausprosentin tulee olla vähintään 80, muussa tapauksessa se vaikuttaa alentavasti rahoitukseen.

3.3 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kauppa ja tietojenkäsittely, matkailu ja puhtauspalvelut –Kruuppi

Tiimiopettajuuden ja valmentavan opettajuuden vahvistaminen, uusien tutkinnon perusteiden haltuunotto

- Valmentava opettajuus, Coaching avuksi opetustyöhön/Miska Oy, koulutuspäivät 25.1 ja 23.3.2019

Oman ammattialan ja eri ammattiryhmien työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen päivittäminen

- Puhki-opettajien kehittämispäivät Lahdessa 9-10.10.2019
- Matkailuopettajien verkostopäivät 21.–22.11.2019. Matkailuopettajat vastasivat päivien toteutuksesta.
- Vierailu Kainuun Ammattiopistoon ja Yritysamikseen 19.–21.9.2019

Erityisopetuksen työkalujen antaminen kaikille opettajille, maahanmuuttajaopiskelijoiden opintojen ohjaamisen vahvistaminen

- Konsultoivan erityisopettajan ja osaston opettajien tiivis yhteistyö, tiedon ja kokemuksen jakaminen, erityisen tuen opiskelijoiden huomioiminen opetuksessa on kehittynyt ja tuen tarpeen havaitseminen lisääntynyt.
- Osaston erityisopetuksen tiimin toiminnan käynnistäminen syksystä alkaen
- Monikulttuurisuustyöryhmän monikulttuurisuusmentorina Pia Jylhä-Ollila

Verkko-opetuksen kehittäminen

- Moodle-kurssien laadintaa aloitettu. Monimuotokoulutusten (merkonomi ja matkailu) verkko-opetuksen kehittäminen

Koulutusten markkinointiin panostaminen

- Koulutusten markkinointitapahtumat peruskouluihin, tammi–helmikuussa 2019: matkailualan pt, liiketoiminnan pt ja tieto- ja viestintätekniikan pt
- esittelytilaisuudet peruskouluilla, mukana opettajia ja opiskelijoita

Pintakäsittely, auto, kone- ja tuotantotekniikka sekä logistiikka – Telog (keväällä Prolog + osa Komesä-osastosta

Prolog

Kaikki tavoitteet ovat osa OpePro-pedagogisen tiimiosaamisen koulutusta, joka toteutetaan osin verkko-opintoina Moodlessa.

Oman pedagogisen työotteen reflektointi yksin ja tiimissä: mittarina kolmen osaamismerkin suorittaminen

- Ope-Prota on toteutettu auto- ja pintakäsittelyalalla

Digitaalisen oppimisalustan käyttöönotto ja mediaosaamisen vahvistaminen

- Moodle osittain käytössä, mediaosaamiseen ei ole panostettu.

Työhyvinvoinnin lisääminen vahvistamalla luopumisosaamista

- Koulutuspäällikön tuki muutoksen keskellä

Komesä

Moodle oppimisympäristön rakentaminen

- Tutkintokohtaiset Moodle-toteutukset laadittu pääosin

Tutkintorakenteen parempi soveltaminen

- Yrityskohtaisten polkujen rakentaminen on aloitettu

Wilman hallinta

- Wilman käyttö on osastolla melko hyvällä tasolla.

Työelämäyhteistyön vahvistaminen ja koulutusten markkinointi
- Yrityskoulutuksia on lisätty sekä jakaannuttu yrityksiin markkinoimaan

Työhyvinvoinnin lisääminen
- Yhteisiä suunnittelupäiviä on järjestetty

Sähkö, ICT, rakennus, maanmittaus, talotekniikka ja kiinteistöpalvelut – Elvira (keväällä RakMaLvi + osa Komesä- osastosta

RakMaLvi

Digitaalisen oppimisalustan käyttöönotto ja mediaosaamisen vahvistaminen
- Siirtyminen vähitellen KotoProsta Moodleen, Moodle-kurssien laatimisen aloittaminen
- WhatsApin aktiivinen hyödyntäminen

Alojen yhteistoiminta, opetuksen integrointi ja opettajien yhteistyön kehittäminen edelleen
- Talotekniikan ja kiinteistöpalvelujen yhteistyön kehittäminen ja yhteisen opettajan rekrytointi, työsuhteen alkaminen 1.2.2020

Työelämäpalautteiden hankinta
- Työelämäpalautteiden hankinnan lisääminen ei onnistunut.

Komesä

Tutkintorakenteen parempi soveltaminen
- Uuden tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon suunnittelu

Työhyvinvoinnin lisääminen
- Työyhteisövalmennus sähköalalla

Ravintola, catering ja elintarvike – RaCE

Ravintola- ja catering- ja elintarvikealan noste/markkinointi
- Opettajat ovat markkinoineet eri koulutuksia työpaikoilla. Aktiivisuus somekanavilla; Facebook ja Instagram. Tarjoilijakilta Hämeenlinna -Tavastian tarjoilijat perustettiin keväällä 2019.

Ryhmämuotoisesta ajattelusta irti päästäminen: minun opiskelijat → meidän opiskelijat, omat polut hallintaan
- Opettajat ovat suunnitelleet ja toteuttaneet yhdessä erilaisia oppimistilanteita. Yhteistyö on lisääntynyt ja opiskelijoiden polkuja on suunniteltu yhdessä. Opiskelijoilla on oma kotiryhmä, mutta toteutuksissa he ovat opetuksen mukaisissa ryhmissä ja tiloissa.

Toimivaan tiimityöskentelyyn tähtääminen: työnkierto, benchmarkkaus, päivä opiskelijana
- Asiakaspalveluopettajat ja elintarvikealan opettajilla tiimit ja he pitävät tiimikokouksia. Kokkiopettajat ovat tehneet yhdessä töitä ja suunnitelleet opetusta ja käytännön asioita erilaisissa kokoonpanoissa tilanteiden mukaisesti. Uusia opetuskokeiluja on tehty, mm. After work ja Octoberfest -tapahtumat. Benchmarkkausta ei varsinaisesti ole tehty, mutta ideoita on poimittu messuilta, työpaikoilta ja erilaisista kirjallisista lähteistä. Päivä opiskelijana ei ole toteutunut.

Sosiaali ja terveys 1 ja 2 – Sote1 ja 2

Toteutussuunnitelmien laatiminen
- Toteutussuunnitelmat on tehty tutkinnon osiin. Muutama toteutussuunnitelma on vielä viimeistelyssä.

Pedagogiikan kehittäminen (työelämäprojektit, menetelmäosaaminen, yhteisopettajuus, laajennetut opintokäynnit, yksilölliset polut, erityisen tuen toteuttaminen)
- Opetusta on toteutettu paljon työelämäprojekteissa. Uusia opetuksen menetelmiä on kehitetty esimerkiksi simulaatio-opetusta. Yhteisopettajuutta toteutetaan jokaisessa tukinnon osassa. Yksilöllisten polkujen tekemisessä on kehitytty. Erityisen tuen suunnitelma on tehty ja erityisopetuksen menetelmät ovat monipuolistuneet

Työssäjaksamisen vahvistaminen
- Opettajien työn tasaisempi jakaantuminen on parantunut paremman suunnittelun avulla ja työtä on tärkeää jatkaa. Yhteissuunnittelua on systematisoitu ja suunnittelun määrää on lisätty.

Taideteollisuus-, tekstiili- ja muoti-, hius- ja kauneudenhoitoala sekä valmentavat koulutukset – Kätevä

Taideteollisuus- ja Tekstiili- ja muotialan yhteisten opintosisältöjen opetuksen toteuttamisen kehittäminen edelleen.
- Alojen yhteisiä toteutuksia on tehty edelleen, myös toteutussuunnitelmia on tehty yhteneviksi sopivalta osin.

Kiltakoulumalliin käyttöönotto hiusalalla

- Kiltakoulumalli on otettu käyttöön hiusalalla, mutta kehitystyö jatkuu edelleen.

Tiimiopettajuuden käytännön toimintatapojen kehittäminen

- Tiimiopettajuutta on kehitetty alojen yhteisten opetusten toteutusten kautta. Kehitystyö jatkuu edelleen.

Koulutusten markkinoinnin uudistaminen ja tehostaminen

- On luotu Tekstiili- ja muotialan ja Taideteollisuusalan kattava KÄTEVÄ-koulutus-konsepti, jolla on oma alasivunsa koulun nettisivuilla. Somemarkkinoinnista on tehty jatkuva toimintatapa, jonka vaikutus näkyy kohenevina opiskelijamäärinä.

Lukion käsityödiplomin suunnittelu

- Tavoitetta ei saavutettu.

Yhteiset tutkinnon osat ja aikuisten perusopetus – Ytopk

Opiskelijoiden poluttamisen mahdollistaminen perusopetuksessa

- Opon tehtäviä on selkeytetty ja opon yhdeksi vastuualueeksi on nimetty poluttaminen eli opiskelijan yksilöllisten polkujen rakentaminen. Poluttamisen linjauksia ja keinoja on kehitetty. Aloitettiin englannin poluttamisen kokeilu alkuvaiheen uusissa ryhmissä.

Perusopetuksessa opettavien opettajien perehdyttäminen maahanmuuttajien perusopetukseen

- Perusopetuksen opettajat osallistuivat tammikuussa Aikuisten perusopetuspäiville Jyväskylässä. Osaan!-hankkeessa osa opettajista työstää avointa verkkomateriaalia alkuvaiheen opetukseen yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Oppimisympäristöjen suunnitelmallinen kehittäminen perusopetuksessa

- On hankittu opiskelumateriaalia lisää ja otettu Wille-ohjelma käyttöön.

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessin selkiyttäminen ja käyttöön ottaminen YTO-puolella.

- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessia on kehitetty etenkin YTO-pajaopetuksen yhteydessä. Erilaisia osaamisen keinoja on kehitetty. Näitä ovat mm. opiskelijan haastattelut, kokeet ja erilaisten asiakirjojen avulla osaamisen todentaminen sekä varsinkin näiden keinojen joustava yhteensovittaminen.

Suunnitelman laatiminen yhteisten tutkinnon osien opetuksen ja ohjaamisen järjestämiseksi ammatillista kasvua tukevaksi, mm työpaja- ja pienryhmäopetuksen kehittäminen yhteistyössä ammatillisten osastojen kanssa

- YTO-opetus siirtyy elokuun alussa pajamalliseksi opetukseksi, mikä helpottaa paitsi opiskelijoiden yksilöllisten polkujen toteuttamista myös yhteistyötä ammatillisten osastojen kanssa. Pajaopetus mahdollistaa YTO-sisältöjen keskinäisen integroimisen mielekkäiksi kokonaisuuksiksi, samoin integroinnin ammatillisten sisältöjen kanssa tai niihin sopivaksi.
- YTO-vastuuopettajuutta on kehitetty. YTO-vastuuopettaja toimii yhteistyössä ammatillisen vastuuopettajan kanssa ja on keskeinen tekijä myös itsenäisesti YTO-opintoja suorittavan opiskelijan ohjaamisessa.

Yksilöllisten opintopolkujen toteuttamisen mahdollistaminen verkkokurssien ja muiden itsenäistä opiskelua tukevien oppimismenetelmien avulla

- Verkkokursseja on kehitetty. Myös itsenäisen opiskelun ohjausta on kehitetty YTO-pajoissa, joissa järjestetään itsenäisen opiskelun ohjausta vakiintuneissa ajankohdissa ja tiloissa.
- Itsenäisesti YTO-opintoja suorittaville opiskelijoille on järjestetty erillisiä ohjauspajoja.

Kahden tutkinnon opintojen kehittäminen ja tietoisuuden lisääminen siitä

- Kahden tutkinnon opintojen suorittamista on pyritty helpottamaan suunnittelemalla ne joustavasti sopimaan YTO-pajaopintoihin. Lisäksi on laajennettu abivuoden lukiojaksoa 9-viikkoiseksi.

HOKSin ja erityisen tuen suunnitelman toteuttaminen käytännössä

- Yhteinen ohje on tehty yhdessä opettajien kanssa. HOKSin täyttämistä ja käyttämistä on lisätty, mutta lisää harjoittelua tarvitaan.

Opintotoimisto

Arkistoinnin ja tietosuoja-asioiden täsmentäminen opintotoimiston kannalta

- Arkistonmuodostussuunnitelman täsmentäminen, prosessien ja ohjeistuksen laatiminen yhteistyössä arkistovastaavan kanssa
- Tietosuojatestin tekeminen, tietosuojan huomioiminen asiakaspalvelussa

Primuksen ja Wilman käyttömahdollisuuksien monipuolinen hyödyntäminen: lomakkeet, tulosteet, laskutus, herätteet ja haut

- Koulutusmaksujen, materiaalimaksujen, tietokoneiden ja oppisopimusten laskuttaminen Primuksesta
- Koulutuskorvausten, opintososiaalisten etuuksien ja ateriakorvausten maksaminen Primuksesta
- Erilaisten hakujen ja herätteiden tekeminen ja sitä kautta toimintojen sujuvoittaminen
- Uusien lomakkeiden ja tulosteiden laatiminen sekä olemassa olevien parantaminen

Hyvinvoiva osasto

- Keskustelevan toimintakulttuurin parantuminen
- Pienryhmien projektiluonteisten kehittämistehtävien toteuttaminen ja yhtenäisten toimintatapojen kuvaaminen
- ”Hyvinvoiva Tavastia” -toimenpiteisiin osallistuminen ja päivittäisten jumppatuokioiden toteuttaminen

4. LUKIOKOULUTUS

4.1 Yleistä

Koulutuskuntayhtymä Tavastian lukioissa vuonna 2019 oli yhteensä 1 266 alle 18-vuotiaita lukio-opintonsa aloittanutta opiskelijaa. Yli 18-vuotiaita opintonsa aloittaneita opiskelijoita oli Hämeenlinnan lyseon lukion aikuislinjalla 69. Yleislinjan lisäksi Hämeenlinnan lyseon lukiossa voi opiskella urheilulinjalla ja yrittäjyyslinjalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön Tavastian lukiolle myöntämä valtakunnallinen tiedelukion erityistehtävä siirtyi Kaurialan lukiolle. Vuoden 2019 kevään yhteishaussa lukiokoulutus lisäsi selvästi suosiotaan. Erikoislinjojen suosio valintakohteena on pysynyt edelleen korkealla.

Ylioppilaskirjoitusten sähköistäminen saatiin päätökseen vuoden 2019 aikana. Kaikki kirjoitettavat oppiaineet ovat jo sähköisiä. Opettajien koulutuksen keskiössä on ollut sähköisten välineiden hyödyntäminen opetuksessa. Hämeenlinnassa kaikki lukiokoulutuksessa olevat opiskelijat tuovat oman tietokoneen kouluun. Parolan lukiossa opiskelijoiden tietokoneiden hankinnasta on vastannut Hattulan kunta.

Kesäkuussa pidimme ensimmäisen opetussuunnitelmakokouksen, johon osallistui rehtoreiden lisäksi LOPS-koordinaattori jokaisesta Tavastian lukiosta. Tavastian Lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on yhteinen kaikille lukioillemme. LOPS2021 aloitustilaisuus järjestettiin syyskuussa Mikkelissä. Tilaisuuteen otti osaa Tavastian lukion opettajien lisäksi yhteensä yli 500 lukio-opettajaa viidestä eri kaupungista. Syyslukukaudella keskityttiin Tavastian Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman yleiseen osaan. Vuonna 2020 painopisteenä on opetussuunnitelman oppiainekohtainen osio, arviointi ja toimintakulttuuri. Jokainen lukio laatii oman toimintakulttuuriosion yhteiseen opetussuunnitelmaamme. Kevät 2021 on varattu opetussuunnitelman liitteiden laatimiseen ja lukioiden toimintakulttuuriosion viimeistelyyn.

Vuonna 2019 jatkettiin opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta lukiokoulutuksen yksikköhintarahan leikkausta, jonka suuruus oli 0,5 % edellisvuodesta. Vuodesta 2013, kun Hämeenlinnan lukiokoulutus siirrettiin osaksi kuntayhtymää, on lukiokoulutuksen valtionosuus laskenut 798,28 €/opiskelija eli 11,9 %. Valtion maksama yksikköhintaraha ei siten riitä kattamaan lukiokoulutuksen kustannuksia, vaan kunnat joutuvat lisäksi rahoittamaan lukiokoulutuksen toteutusta. Hämeenlinnan kaupunki varautui omassa talousarviossaan 400 000 €:n lisärahoitukseen ja Hattulan kunta 360 000 €:n lisärahoitukseen. Säästötoimenpiteinä jatkettiin edelleen kurssitarjonnan ja lähiopetuksen supistamista sekä opetusryhmien yhdistämistä. Kuntien lukiokoulutukseen varaama lisärahoitus ei riittänyt, vaan Hämeenlinnan kaupungin osalta lukiokoulutuksen alijäämä oli 799 872 € ja Hattulan kunnan osalta 479 812 €.

Lukiokoulutuksen toimintavuotta 2019 hallitsi Hämeenlinnan kaupungin ja Hattulan kunnan talouden sopeuttamistoimet ja niiden vaikutukset lukiokoulutukseen. Hämeenlinnan kaupungin alkuperäisessä esityksessä esitettiin selvityksen tekemistä Lammin lukion lakkauttamisesta. Kaupunginhallituksen käsittelyssä kohta kuitenkin muutettiin äänestystuloksen 6-5 jälkeen käsittämään kaikkien lukioiden toiminnot. Selvitystyötä lähdettiin tekemään loppuvuodesta yhdessä kaupungin opetustoimen edustajien kanssa ja selvitystyön takaraja on maaliskuun 2020 lopussa.

Hattulan kunnan listalla oli puolestaan esitys Parolan lukion lakkauttamisesta. Parolan lukion opiskelijat nousivat näyttävästi puolustamaan omaa lukiotansa ja järjestivät mm. ulosmarssin protestiksi. Moni kuntalainen myös vetosi päättäjiin lukion säilyttämiseksi. Lopulta Hattulan valtuuston enemmistö päättikin poistaa kyseisen esityksen talouden sopeuttamistoimien listalta. Kun tästä tilanteesta oli lukiossa toivuttu, alkoi Parolan yläkoulun sisäilmaongelma pahentua. Parolan lukio tiivisti toimintaansa ja luovutti osan luokkahuoneista yläkoulun käyttöön. Hattulan kunnan sivistyslautakunta päätti lopulta vuoden 2020 alussa, että yläkoulu siirtyy väistöön lukion tiloihin, joten lukiolle tuli eteen hakea sen toiminnalle korvaavat tilat. Hattulan kunnassa on jo tehty periaatepäätös uuden yläkoulun rakentamisesta, joten Parolan lukion väistö tullee kestämään 2–3 vuotta.

5. VANAJAVEDEN OPISTO

Vanajaveden Opisto tarjoaa toimialueensa kuntien asukkaille monialaisia, jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia. Opinnot tukevat ihmisen monipuolista kehittymistä. Ne vahvistavat työelämätaitoja ja antavat vastapainoa työelämälle sekä muissa elämänvaiheissa oleville ihmisille aktiivisen harrastamisen muodossa. Kurssitarjonta sisältää visuaalisia ja esittäviä ilmaisuaineita, yhteiskunnallisia ja yleissivistäviä, kulttuurisia sekä liikunnallisia ja viestinnällisiä aineita. Opintoihin hakeutuminen on kaikille avointa. Koulutukset eivät ole tutkintotavoitteisia. Kahdessa pääluokassa – taiteen perusopetuksessa sekä kotoutumiskoulutuksessa – noudatetaan Opetushallituksen määräämiä opetussuunnitelman perusteita. Opetus järjestetään lähipalveluna noin 85 toimipisteessä kolmen kunnan alueella, pääasiassa yhteisissä tiloissa muiden toimijoiden kanssa.

5.1 Vanajaveden Opiston sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Valtionosuustuntimäärän asettaminen lähemmäksi vuoden 2019 rahoitustasoa

- valtionosuuden maksamisen perusteena oleva Opetusministeriön vahvistama opetustuntien lukumäärä vuodelle 2019 oli 25 586, josta 525 tuntia oli korvamerkitty uuden maahanmuuttajakoulutuksen rahoittamiseen. Vuonna 2018 opisto tuotti 34 328 valtionosuuteen oikeuttavaa tuntia. Vuonna 2019 tuntimäärää pudotettiin 779:llä tuntimäärän ollessa 33 549. Suunniteltujen kurssien peruuntumisprosentti laski hiukan edellisvuodesta ollen nyt 12,06 % (vuonna 2018: 12,5 %).

Hankkeiden kehittämiskohteiden nivominen osaksi normaalitoimintaa

- Vuoden 2019 lopussa päättyi Opetushallituksen rahoittama Joustavaa pedagogiikkaa -hanke, jossa kehitettiin taiteen perusopetuksen opintokokonaisuuden sisältöjä ja arviointia visuaalisten taiteiden alalta. Toisena kehittämiskohteena hankkeessa oli suomen kielen sähköisen ja interaktiivisen oppimateriaalin tuottaminen. Opetushallituksen rahoittamassa Minä osaan – osaaminen esiin -hankkeessa edistettiin maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallistumista vapaan sivistystyön opintoihin sekä pilotoitiin mahdollisuutta työllistää heitä opetustehtäviin.

Toimiston esimiestehtävien ja opiston taloushallinnollisten tehtävien järjestäminen muutostilanteessa

- Opiston tukipalvelutiimin esimiehenä toimi edelleen rehtori. Toimistopäällikköä ei palkattu.

Kestävän kehityksen työn jatkaminen – ulkoinen arviointi OKKA-säätiöltä

- Kestävän kehityksen työn ulkoinen auditointi suoritettiin 27.11.2019 ja OKKA-säätiön hallitus hyväksyi sertifioinnin 9.12.2019.

5.2 Koulutuksen rahoitus

Opiston rahoituspohjan muodostuu valtionavustuksista, jäsenkuntien maksuosuuksista sekä opiskelijoilta kerättävistä kurssimaksuista. Kansalaisopistojen valtionosuuden laskennallisena perusteena on vahvistettujen opetustuntien lukumäärä, joka saadaan kolmen edeltävän vuoden toteutuneista valtionosuustunneista tasauskertoimella vähennettynä. Vanajaveden Opiston valtionosuuden 2019 perustana oleva opetustuntien lukumäärä oli 25 586 (vuonna 2018 tuntimäärä oli 26 339), josta uuden maahanmuuttajakoulutuksen osuus oli 525 tuntia. Maahanmuuttajakoulutukseen yksikköhinta 84,65 € kohdistui kokonaan, jolloin valtionosuutta saatiin 44 441 €. 57 % valtionosuutta saatiin 25 061 tunnille. Ylläpitäjän saama osuus oli 1 209 205 €. Jäsenkuntien rahoitusosuus vapaan sivistystyön kustannuksista oli yhteensä 468 000 €. Kurssimaksutuottoja kertyi 1 079 090 €. Tilauskoulutusten liikevaihto oli 212 559 €.

5.3 Opetustoiminta

Opetustoiminta jakaantui valtionosuuksin tuettuun opetukseen sekä tilauskoulutukseen, johon sisältyi Vanajakoulutus Oy:lle tuotettu maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus. Valtionosuuteen oikeuttavaa opetusta toteutui yhteensä 33 549 tuntia tavoitteen ollessa 33 500. Hattulaan tuotettiin 3 297 tuntia, Janakkalaan 5 717 ja Hämeenlinnaan 24 535. Kaikille kunnille

yhteisiä opintoja (aikuisten taiteen perusopetus ja avoin yliopisto-opetus) oli 616 tuntia. Valtionosuusopetus on jaoteltu neljään aineryhmään: Ilmaisutaidot, Visuaaliset aineet, Viestintä- ja yhteiskuntataidot sekä Liikunta ja hyvinvointi.

Toteutuneet valtionosuustunnit 2019

Ilmaisutaidot

- toteutunut tuntimäärä 11 224

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2019	Tulos + -
Musiikki	7734	6873/89	6392	7,5 %
Tanssi	3577	2903/81	3112	-7 %
Sirkus	1033	915/89	1000	-8,5 %
Muut	669	533/80	533	0 %
Yhteensä	**13 013**	**11 224/86**	**11 037**	**1,7 %**

Visuaaliset aineet

- toteutunut tuntimäärä 8 742, josta taiteen perusopetuksen osuus 2 137 ja avoimen yliopisto-opetuksen osuus 176.

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2019	Tulos + -
Tekstiilityö	3467	3071/89	3150	-2,5 %
Tekninen työ	2436	2257/93	2183	0 %
Kuvataide	3774	3238/86	2959	9 %
Yhteensä	**9 677**	**8 566/89**	**8 292**	**3 %**

Viestintä- ja yhteiskuntataidot

- toteutunut tuntimäärä 6045

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2019	Tulos + -
Kielet	6088	5178/85	5264	-2 %
Atk/Vies-tintä	455	386/ 85	400	-3 %
Yhteiskunn.	643	481/75	500	-4 %
Yhteensä	**7 186**	**6 045/84**	**6 164**	**-2 %**

Liikunta ja hyvinvointi

- toteutunut tuntimäärä 7714

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2019	Tulos + -
Liikunta	8261	7714/93	7650	+0 %
Yhteensä	**8 543**	**7 714/93**	**7 650**	**+0 %**

Tilauskoulutus

Vanajakoulutus Oy:lle tuotettiin ELY-keskuksen tilaamaa kotoutumiskoulutusta yhteensä 2912 tuntia ja muita lyhyempikestoisia koulutuksia eri työantajille 165 tuntia. Kotoutumiskoulutuksessa opiskeli keväällä 4 ryhmää ja syksyllä 3, joissa opiskelijoita koko vuonna oli yhteensä 173.

5.4 Opiston tuloksellisuus

Opiskelijat

Opiston valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa opiskeli vuonna 2019 yhteensä 22 130 (vuosi 2018: 23 983) kurssilaista. Netto-opiskelijoiden määrä koko opistossa oli 10 968 (vuonna 2018: 10 731). 44 % opiskelijoista sijoittui ikäryhmään 50–74-vuotiaat. 25–49-vuotiaiden ikäryhmään kuuluvia oli 30 % opiskelijoista. Alle 25-vuotiaiden osuus oli 18 %.
Vuoden aikana pystyttiin saavuttamaan 237 opiskelijaa enemmän kuin edellisvuonna. Kurssilaisten määrä kuitenkin laski edellisvuodesta 1 853.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavat toiminta-alueen asukkaiden osallistuvuuden (kurssilaisten määrä/vuosi) lisäksi opiston palveluiden saatavuus, opiston näkyvyys ja osallistuminen toiminta-alueensa kulttuuri- ja yleisötapahtumiin sekä opiston aktiivisuus pitää esillä ajankohtaisia yhteiskunnallisia asioita.

Opiston julkisen näytön toiminnassa on pitkän ajan tavoitteena ollut keskittyä muutamaan (2–3) isompaan tapahtumaan tai esitykseen vuodessa. Vuonna 2019 tällaisia olivat päätoimipisteessä pidetyt VOP-festarit 2019, Tekstiilit Uusiks -tapahtuma sekä Vopinmäen joulu 2019. Näiden lisäksi monet ryhmät esiintyvät lukuvuoden aikana ja asettavat näytille töitänsä opiston toiminta-alueella. Kurssiesite 2019–2020 sekä VOP-uutiset jaettiin toiminta-alueen talouksiin. Opiston uutiskirjeen tilaajia oli yli 8 000 vuoden lopussa. Ajantasaiset www-sivut sekä henkilökunnan aktiivisuus somessa tehostivat toiminnasta tiedottamista.

Opetuksen toimipisteet kunnissa

Hattula	Hämeenlinna	Janakkala
9	Kantakaupunki 29	Turenki 7
	Hauho 7	Tervakoski 7
	Kalvola 6	Haja-asutusalueet 8
	Lammi 5	
	Renko 3	
	Tuulos 3	

Henkilöstö

Päätoimisen henkilökunnan määrä oli vuoden lopussa 14. Opetustyötä suunnitteli ja koordinoi viisi suunnittelijaopettajaa ja yksi koulutussuunnittelija/tiedottaja rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi. Tukipalveluhenkilökuntaan kuului viisi sihteeriä sekä vahtimestari. Määräaikaisia työntekijöitä opetuksessa ja hankkeissa oli 250.

6. VANAJA KOULUTUS OY

Kuntalaki velvoittaa kuntia ja kuntayhtymiä yhtiöittämään ne toiminnot, joissa toimitaan kilpalutilanteessa markkinoilla. Koulutuskuntayhtymä Tavastia omistaa tätä tarkoitusta varten 100 %:sti Vanaja Koulutus Oy:n. Yhtiön kautta myydään kaikki ne palvelut, joita tarjotaan asiakkaille kilpailutilanteessa ja jotka ovat arvonlisäveron alaista. Yhtiö toimii koulutuksen myyjänä ja tuottajana, ja kuntayhtymän oppilaitokset toteuttavat koulutukset ja muut palvelut.

Toiminta-ajatuksenaan Koulutuskuntayhtymä Tavastian Vanaja Koulutus Oy myy ja hankkii laadukkaita ja monipuolisia koulutus- ja työelämäpalveluja sekä osaamisen kehittämistä asiakkaiden tarpeisiin liiketaloudellisin perustein.

Ammatillisen koulutuksen reformin mukaisesti tutkintotavoitteinen työvoimakoulutus kuuluu Ammattiopiston järjestämislupaan ja se saa rahoituksensa OKM:ltä 2018 alkaen. Ei-tutkintotavoitteinen, kilpailutettu työvoimakoulutus sekä yhteishankintakoulutus järjestetään Vanaja Koulutus Oy:n kautta.

Yhtiön tarjoaa avoimessa tarjonnassa olevaa täydennyskoulutusta, kuten työturvallisuuskorttikoulutus, tulityökorttikoulutus tai hygieniaosaamiskoulutus. Tilauskoulutuksena tarjotaan edellä mainittua täydennyskoulutusta, räätälöityjä koulutuskokonaisuuksia ja osaamisen kehittämiseen läheisesti kuuluvia palveluja.

Yhtiön liikevaihto neljäntenä tilikautena 1.1.2019–31.12.2019 oli 588.862,93 euroa ja tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 5.733,95 euroa. Vuonna 2019 koulutuksia oli 181 kappaletta, joihin osallistui yhteensä 1 875 henkilöä (2 292/vuosi 2018).

7. KUNTAYHTYMÄPALVELUT JA MUUT YHTEISET PALVELUT

7.1 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

It-palvelut

Tukee osastojen av-hankintoja

- It-palvelut on yhdessä eri osastojen kanssa uusinut luokkien av-järjestelmiä käyttäen isoja ruutuja

Jatkaa tietoliikenneyhteyksien parantamista

- Tietoliikennettä on kehitetty erityisesti langattomien verkkojen toimintaa parantamalla

Ohjaa osastojen tietoteknistä käyttöä kohti yhteisesti sovittujen järjestelmien käyttöä

- Osastoja on ohjattu käyttämään yhteisiä järjestelmiä keskittyen erityisesti Microsoft Teamsin lähes rajoittamattomiin mahdollisuuksiin.

Kehittämis- ja kansainvälisyyspalvelut

KV-toiminnan mallin vakiinnuttaminen

- tiimin toiminta vakiinnutettiin ammattiopistossa ja aloitettiin yhteistyö kuntayhtymän sisällä

Asiakasprosessien laadinta ja toteutus

- organisoitiin asiakastoimintaa myyntitiimissä ja parannettiin prosesseja kuntayhtymässä

Strategiarahoituksen hyödyntäminen

- haettiin ja saatiin strategiarahoitusta sekä hyödynnettiin resursseja ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanossa

Kiinteistöpalvelut

E-rakennuksen muutostöiden toteutus

- Muutostyöt toteutettiin suunnitellusti

Jaakonkadun vanhan osan purku

- Purkutyö toteutettiin. Kustannusarvio ylittyi suunnitellusta.

Kiinteistöjen käyttöasteen parantaminen

- E-rakennuksen tilojen käyttöä voitu tehostaa muutostöiden valmistuttua. Liikuntatilojen iltakäyttöä lisättiin.

Opiskelijapalvelut

Ohjaushenkilöstön roolin selkeyttäminen opiskelijoiden HOKSin tekemisessä

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessin selkeyttäminen

- Prosessia on selkeytetty siten, että opinto-ohjaajat tekevät ne tunnustamiset, jotka heille prosessin mukaan kuuluvat. Opiskelijan HOKSiin tehdään suunnitelma, mitä hänen pitää suorittaa tunnustamisten jälkeen.

Opinto-ohjaajien ja uraohjaajien rooli ja tehtävät Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet opinnossa

- Opinto-ohjaajat ja uraohjaaja rakensivat Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen -tutkinnon osan osa-alueen Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (1 osp) verkkokurssin. Kaikki opiskelijat suorittavat ko. pakollisen opinnon ja opinto-ohjaajat opettavat ja arvioivat sen.

Opiskelijoiden työllistymiseen liittyvien toimien ja valmistuneiden opiskelijoiden ohjauspalvelujen kehittäminen

- Työuralle-hankkeen tavoitteena on ollut uraohjausjärjestelmän ja opiskelijoiden omien uraohjaustaitojen kehittäminen, työllistymisen tukeminen valmistumisvaiheessa sekä laaja työllistymiseen liittyvä verkostoyhteis-

työ. Valmistuville opiskelijoille on annettu jälkiohjausohjeet päättötodistuksen mukana, on järjestetty TAVASTIARekry-tapahtuma, Ohjauspisteessä on varmistettu päivystys myös kesäaikana, yhteistyötä on tehty Ohjaamo Stage Hämeenlinnan kanssa ja työnhakuteemaa on pidetty yllä oppilaitoksessa monin eri tavoin.

Oman työn tavoitteiden ja tehtävien täsmentäminen, tehtäväkuvaukset

- Opinto-ohjaajien tehtävänkuvaukset tehtiin ja kuraattoreiden aloitettiin. Opinto-ohjaajien ja YTO-vastuuopettajien tehtäviä ja rooleja täsmennettiin.

Oman osaamisen ylläpito ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

- Henkilöstö on osallistunut omaa substanssiosaamista vahvistaviin ajankohtaiskoulutuksiin osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti.
- Esimerkiksi kuraattorit osallistuivat *Rakennetaan nuori vahvaksi* -positiivisen pedagogiikan ja nuorten hyvinvoinnin pitkäkestoiseen koulutukseen. Uraohjaaja suoritti uraohjauksen erikoistumiskoulutuksen. Opinto-ohjaajat, uraohjaaja ja opiskelijapalvelupäällikkö osallistuivat Työuralle-hankkeen järjestämään uraohjauksen mallintamisen työpajakoulutukseen. Osa henkilöstä suoritti työhyvinvointikorttikoulutuksen.
-

Ravitsemis- ja siivouspalvelut

Toiminnan vakiinnuttaminen mm. reseptiikka

- A-rakennuksen opiskelijaravintolan keittiö ns. suurkeittiö on vakiinnuttanut toimintansa, prosessi on hioutunut ja rutiinit muodostuneet. Lämpimiä lounasannoksia lähtee päivittäin noin 1 000 kpl ja paikan päällä syötyjä annoksia on saman verran. 4-linjastoa ja ruokailunporrastus toimivat hyvin.
  HappyOrNot-palauteraportti auttaa päivittäisen palautteen keräämisessä ja osaltaan ohjaa ruokalistasuunnittelua. Myös muiden ravitsemispalveluyksiköiden toiminta on vakiintunutta.
  Siivouspalveluissa palvelukuvaukset huomioivat kohteiden erityispiirteet, lisäksi tehtäväalueisiin on tullut EA-tarvikkeiden kulutuksen seuraaminen ja EA-pisteiden tuotetäydennykset.

Oikea henkilö oikeaan tehtävään, riittävä henkilöstömäärä

- Henkilöstön tehtävänkuvat ovat tarkentuneet. E-rakennuksen käyttötarkoituksen muutos lisäsi siivouksen henkilöstömäärää yhdellä ja ns. kiertävän siivoojan joustava siirtyminen kohteesta toiseen vähensi sijaisten käyttöä.

Työelämätaitoja henkilöstölle ja parempaa johtamista esimiehille -koulutuksia, työnohjausta

- Esimiehet ovat suorittaneet Työhyvinvointikortin, koko osasto osallistui AMKEn HyvääPataa-seminaariin. Ammattialakoulutuksiin on osallistuttu ja tarvittavia täsmäkoulutuksia järjestetty.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Vuosityöaikaprosessin sujuvoittaminen

- Vuosityöaikaprosessin sujuvoittamista edistettiin vuosityöaikaryhmässä.

Tulorekisterin käyttöönotto

- Tulorekisteri otettiin käyttöön. Sähköisen asiointipalvelun toiminnassa oli haasteita toimintavuoden aikana.

Arkistointi ja tietosuoja

- Arkistointia parannettiin ottamalla käyttöön sähköinen viranhaltijapäätössovellus. Tietosuojatestin on suorittanut 95 % tavastialaisista. Osastoille laadittiin ohjeistus dokumenttien säilytysajoista.

Työhyvinvoinnin ylläpitäminen

- Toteutettu tuloskortin henkilöstönäkökulman tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä.

Markkinointi ja viestintä

Markkinoinnin tehostaminen eri kanavissa: laaja-alaisuutta tehostetaan ja jatketaan natiivijuttuja kerran kuussa yhdessä Hämeen Sanomien kanssa, Instagram-tunnukset jaetaan yksiköiden/osastojen somevastaaville > viestintä perehdyttää.
Studentum-verkkopalvelu ammattiopistolle koulutustarjonnan esittelyyn

- Helmikuussa aloitti uusi viestintäkoordinaattori; some-viestintä otettu tehokkaasti käyttöön. Hämeen Sanomien kanssa tehtiin 14 natiivi-juttua, joissa on video ja teksti-ilmoitus. Lisäksi tuotettiin viisi muuta YouTube-videota Tavastian toiminnasta. Ammattiopistolle hankittiin Studentum-verkkopalvelu. Instagram-päivitykset tehtiin viestinnän omana työnä, ei jaettu tunnuksia osastoille.

Tavastian imagon vahvistaminen: enemmän juttuja arjen toiminnasta ja koulutuksista, videoita päivittäisestä toiminnasta, enemmän yhteistyötä osastojen kanssa.

- henkilöresurssien lisäännyttyä on juttuja, videoita ja yhteistyötä tehty enemmän.

Viestintä jalkautuu yksiköihin/osastoille enemmän.
- Yhteistyötä on lisätty.

Kriisiviestinnän kehittäminen
- Hankittu Secapp-turvajärjestelmä, joka on monikanavainen viestintäjärjestelmä.

8. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIAN HANKETOIMINTA

Hanketoiminnan tavoitteena on tukea Koulutuskuntayhtymä Tavastian perustehtävän suorittamista ja tuloskortin sitovien tavoitteiden saavuttamista. Hankkeet on esitelty kuntayhtymän internetsivuilla osoitteessa www.kktavastia.fi/kuntayhtymä/projektit. Lisätietoa hankkeista saa myös ottamalla yhteyttä vastuuhenkilöön.

8.1 Ammattiopisto Tavastian vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeet		
• Kumppaneina	OKM	Arto Ruhala
• Strategiarahoitus 2018	OKM	Heini Kujala Rauno Argillander Minna Leminen
• Strategiarahoitus 2019	OKM	Heini Kujala Reijo Lehtonen
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen hankkeet		
• Keskiössä uusi opettajuus	OPH	Anu Konkarikoski
• OsaOppi VI	OPH	Anu Konkarikoski
Ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeet		
• Amis Osaa	OPH	Heini Kujala
• Killat avoimesti verkossa	OPH	Anu Konkarikoski
• Konedigi	OPH	Teemu Vepsäläinen
• Pomokilta	OPH	Minna Leminen
• Vieraskielisten opetus	OPH	Untamo Ansaharju
• VANKKA – Vankilakoulutuksen toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto ammatillisessa koulutuksessa	OPH	Airi Riitinki-Sundqvist
• TASE	OPH	Anu Konkarikoski
• Kestävän kehityksen oppimateriaalin kehittäminen	OPH	Merja Kytöaho
• DOT – data opiskelijan tukena	OPH	Anu Konkarikoski
• HyGGe – hyvinvointiteknologia hyödyksi	OPH	Satu Salminen
Ammatillisen koulutuksen laadun kehittämishankkeet		
• Vertaisarvioinnilla tulosta 2	OPH	Jouni Haajanen
Kansainväliset hankkeet		
• Työturvaa Euroopasta	Erasmus+ KA1	Eeva Kulmanen
• International Path is Opportunity – IPO	Erasmus+ KA1	Eeva Kulmanen
• Reconstructing SOTENET-network to assure the quality of student mobility (Sotenet-verkosto)	Erasmus+ KA1	Tiina Hottinen
• EDINN – Educate to Innovate	Erasmus+ KA2	Eeva Kulmanen Tuula Katajisto

8.2 Tavastian lukioiden vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet

Lukiokoulutuksen kehittämishankkeet	rahoittaja	
• TORNI – Tutorit Opastamassa, Ratkaisemassa, Neuvomassa ja Innostamassa	OPH	Tuomo Iltanen
• TELA – tehoa prosesseihin ja laadunhallintaan	OPH	Tuomo Iltanen
• Porras matalammaksi korkea-asteen opintoihin	OPH	Tuomo Iltanen
• STEAMING experiences	OPH	Tuomo Iltanen
• Urheiluakatemia Tavastia	OPH	Pieta Tukkimäki-Hildén Jouni Haajanen
Kansainväliset hankkeet		
• Ymmärrystä yli rajojen	OPH	Pieta Tukkimäki-Hildén
• Yhdessä olemme enemmän	Erasmus+ KA1	Pieta Tukkimäki-Hildén; Tuomo Iltanen
• Sharing our Cultural Heritage to Build a Common Future	Erasmus+ KA1	Päivi Lyytinen
Aluehallintoviraston hankkeet		
• Liikkuva Tavastia (Hämeenlinnan lukiot ja AOT)	Etelä-Suomen AVI	Tuomo Iltanen; Heli Immonen
ESR-hanke		
• Taitavasti tulevaisuuden työelämään (lukioverkosto)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Virve Turunen

8.3 Vanajaveden Opiston vuoden 2019 aikana käynnissä olleet hankkeet

Laatu- ja kehittämishankkeet	OPH	
• Minä osaan – osaaminen esiin	OPH	Riitta-Liisa Joutsenlahti
• Arjen digitaidot haltuun	OPH	Mika Pelvola
• JOPE – Joustavaa pedagogiikkaa I	OPH	Marjo Ritamäki Juha Mäkirinta
• JOPE – Joustavaa pedagogiikkaa II	OPH	Kari Koski Juha Mäkirinta
• Kirjoen yhteiskuntaan – opintoseteliavustus	OPH	Riitta-Liisa Joutsenlahti

8.4 Kuntayhtymän vuoden 2019 aikana käynnissä olleet EU:n rahoittamat verkostohankkeet

ESR-hankkeet	Rahoittaja	
• INTO – osallistu ja innostu (Hyria koordinoi)	Hämeen ELY	Päivi Lauronen
• Taitava OPVA (Tavastia–SDO)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Tiina Alhainen
Osaan! (AOT-VOP-Otavan opisto)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Juha Mäkirinta
• TEFORMI – tekniikan alojen ammatillisen koulutuksen reformi (Tavastia–HAMK–KSAO)	Hämeen ELY	Jorma Lakso
• PuhKi – puhtausala kiinnostavaksi (Riveria koordinoi)	Etelä-Savon ELY	Pia Jylhä-Ollila
• Perusta – perustaidot hallussa (Turun kaupunki koordinoi)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Sirpa Rintala

• Porstua – toiminnallinen oppiminen ja ohjaus (HAMK koordinoi) • Työuralle (Kiipula koordinoi)	Pohjois-Pohjanmaan ELY Hämeen ELY	Pia Paananen Taru Vierimaa
Euroopan maaseuturahaston hankkeet	**Rahoittaja**	
• Matkalla kasvuun -yhteistyöhanke	Hämeen ELY	Leena Puumalainen

9. HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstöraportin tarkoituksena on tukea henkilöstöjohtamista ja henkilöstön kehittämistä Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa. Henkilöstöraportissa esitetyt määrälliset tunnusluvut auttavat ennakoimaan henkilöstömäärän, henkilöstörakenteen, työpanoksen ja henkilöstökustannusten kehitystä ja ovat tukena toiminnan suunnittelussa. Henkilöstöä koskevien toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta on kerrottu kuntayhtymän tuloskortissa.

9.1 Henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut

Henkilöstön kokonaismäärän, rakenteen ja muutosten seurannasta on hyötyä henkilöstösuunnittelussa. Vuoden 2018 luvut on esitetty suluissa niiltä osin, kun ne ovat Kuntari-ohjelmasta.

9.1.1 Henkilöstömäärä palvelussuhdetyypeittäin

Henkilöstöraportin taulukot on luotu 2019 vuodesta kokonaan Kuntari-ohjelmalla, jonka taulukot ja graafit on muodostettu KT Kuntatyönantajien 2013 raportointisuosituksen mukaisesti. Edellisinä vuosina osa luvuista on tuotu Populus-ohjelmasta ja ne eivät ole täysin vertailukelpoisia laskentaperuste-erojen vuoksi.

Kuntayhtymän toiminnalle on luonteenomaista, että henkilöstömäärä vaihtelee vuoden aikana, erityisesti johtuen tuntiopettajien vaihtelevista määristä. Henkilöstökertomuksen lukemat ovat aina katsaus tilanteeseen vuoden lopussa ja vertailua edellisen vuoden saman hetkiseen tilanteeseen. Kokonaishenkilöstömäärässä on 21 sellaista henkilöä, joilla on kaksi samanaikaista palvelussuhdetta, esimerkiksi lukion päätoimisena opettajana ja Vanajaveden opiston sivutoimisena tuntiopettajana. Nämä henkilöt ovat kokonaismäärässä kahdesti.

Kuntayhtymän henkilöstömäärä 31.12.2019 oli 578 (569). Päätoimista henkilökuntaa oli 377 ja sivutoimista 158, joista Vanajaveden tuntiopettajia 134. Lisäksi osa-aikaisessa palvelussuhteessa oli 41 henkilöä (muu osa-aikatyö, osa-aikaeläke, osa-aikainen virka tai toimi, osatyökyvyttömyyseläke tai osittainen hoitovapaa) ja kaksi työllistettyä. Henkilöstöstä 364 (348) oli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa ja 190 (200) määräaikaisessa.

Ammattiopistossa oli päätoimista opetushenkilöstöä 184, lukioissa 75 ja Vanajaveden Opistossa 6. Päätoimista, muuta kuin opetushenkilöstöä oli kuntayhtymäpalveluissa ja muussa hallinnossa ammattiopistossa 97, lukioissa 7 ja Vanajaveden Opistossa 8.

Kuukauden viimeisen päivän tilanne	12/2018	%	12/2019	%	Muutos
Vakituiset	**348**	**61,2 %**	**364**	**63,0 %**	**4,6 %**
Miehet	102	17,9 %	108	18,7 %	5,9 %
Naiset	246	43,2 %	256	44,3 %	4,1 %
Muut määräaikaiset	**200**	**35,1 %**	**190**	**32,9 %**	**-5,0 %**
Miehet	64	11,2 %	60	10,4 %	-6,3 %
Naiset	136	23,9 %	130	22,5 %	-4,4 %

Sijaiset	**19**	**3,3 %**	**22**	**3,8 %**	**15,8 %**
Miehet	8	1,4 %	9	1,6 %	12,5 %
Naiset	11	1,9 %	13	2,2 %	18,2 %
Työllistetyt			**2**	**0,3 %**	
Miehet			2	0,3 %	
Naiset					
Muut					
Miehet					
Naiset					
Oppisopimussuhteiset	**2**	**0,4 %**			**-100,0 %**
Miehet	1	0,2 %			-100,0 %
Naiset	1	0,2 %			-100,0 %
Yhteensä	**569**	**100,0 %**	**578**	**100,0 %**	**1,6 %**

Perhe- ja omaishoitajat, sopimuspalokunnat ja poliittiset luottamushenkilöt jäävät raportoinnin ulkopuolelle, koska eivät ole palvelussuhteessa kuntaan. Henkilöä ei ilmoiteta määräaikaiseksi, jos hänellä on määräaikaisen tehtävän ohella vakinainen virka- tai työsuhde samassa kuntaorganisaatiossa.

9.1.2 Henkilötyövuodet

Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä yhtenä tiettynä päivänä 31.12.2019.

	12/2018	12/2019	Muutos	Muutos
HTV1	511,8	513,3	**1,5**	**0,3 %**
HTV2	497,5	497,1	**-0,4**	**-0,1 %**
HTV3	446,5	423,2	**-23,3**	**-5,2 %**

*HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)*
*HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)*
*HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)*

9.1.3. Työajan jakautuminen

Tietoa työajasta ja poissaoloista voidaan hyödyntää arvioitaessa ja suunniteltaessa henkilöstömäärää ja sen kohdentamista.

	12/2018	12/2019	Muutos
Tehty työ	87,2 %	82,4 %	**-4,8 %**
Lomat	5,1 %	9,7 %	**4,6 %**
Muut	3,6 %	2,7 %	**-0,9 %**
Sairaus	2,0 %	2,5 %	**0,6 %**
Koulutus	0,8 %	0,9 %	**0,1 %**
Opintovapaa	0,5 %	0,7 %	**0,2 %**
Perhevapaat	0,6 %	0,6 %	**0,0 %**
Kuntoutustuki	0,2 %	0,3 %	**0,1 %**
Vuorotteluvapaa		0,1 %	**0,1 %**
Työtapaturma	0,1 %	0,0 %	**-0,1 %**
Kuntoutus	0,0 %	0,0 %	**0,0 %**

Tehty työ = HTV3 / HTV1 = (palveluksessaolopäivät - poissaolopäivät) / palveluksessaolopäivät

Taulukon muutoksen yksikkö on %-yksikköä (esim. tehdyn työn muutos: 80,4 % - 79,0 % = 1,4 %).
Opetushenkilöstön osalta koulutyön kesäkeskeytys tai muut opetustyön keskeytykset eivät ole poissaoloja.

9.1.4. Henkilöstön ikärakenne

Henkilöstön ikätiedoista on hyötyä eläkepoistumaan varautumisessa ja tulevaisuuden henkilöstön rekrytointitarpeen enna-koinnissa.

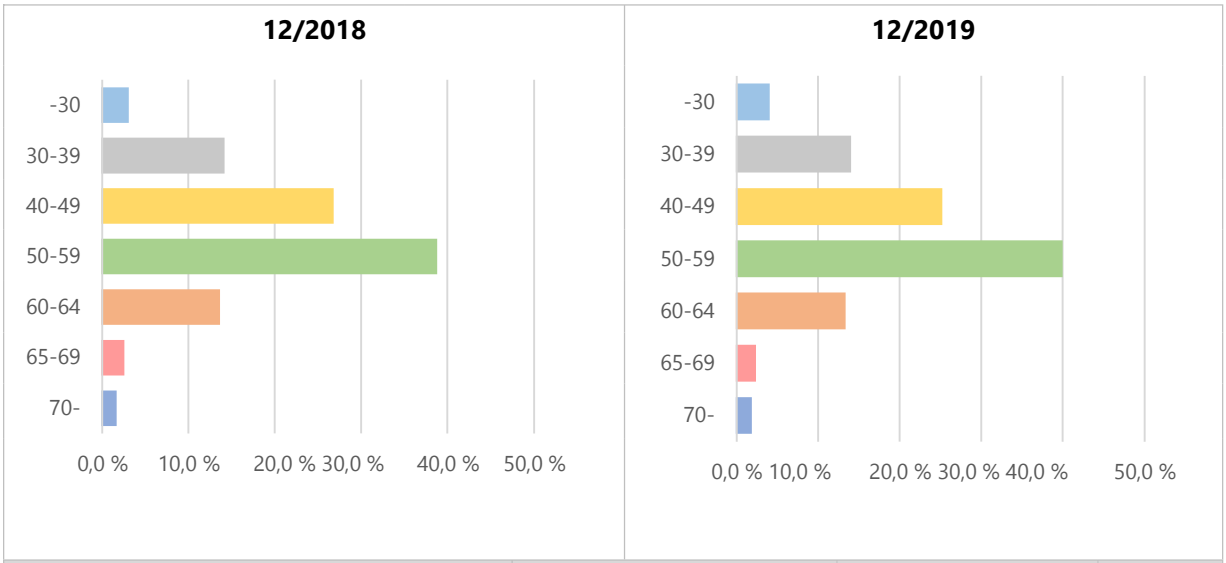

	12/2018	%	12/2019	%	Muutos
-30	17	3,0 %	23	4,0 %	**35,3 %**
30-39	80	14,1 %	81	13,9 %	**1,3 %**
40-49	152	26,7 %	146	25,1 %	**-3,9 %**
50-59	220	38,7 %	232	39,9 %	**5,5 %**
60-64	77	13,5 %	77	13,2 %	
65-69	14	2,5 %	13	2,2 %	**-7,1 %**
70-	9	1,6 %	10	1,7 %	**11,1 %**
Yhteensä	**569**	**100,0 %**	**582**	**100,0 %**	**2,3 %**

9.1.5. Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittämiselle vuonna 2019 asetettujen määrällisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu toimintakertomuksen mittareissa sekä tuloskortissa.

	12/2018	12/2019	Muutos	Muutos
Koulutuspäivät (vakituinen henkilöstö)	1 582	1 589	**7**	**0,4 %**
Koulutuspäivät / vakituinen henkilöstö	4,5	4,4	**-0,2**	**-4,0 %**
Opintovapaapäivät (vakituinen henkilöstö)	852	1 443	**591**	**69,4 %**
Opintovapaapäivät / vakituinen henkilöstö	2,4	4,0	**1,5**	**61,9 %**

HUOM! Ilmoitetut päivät ovat kalenteripäiviä.

9.1.6. Terveysperusteiset poissaolot

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteisten poissaolojen määrän ja keston seuranta on tärkeää työstä tai työoloista johtuvien sairauspoissaolojen havaitsemiseksi ja niiden vähentämiseksi. Erityisesti pitkäkestoiset työkyvyttömyydet ovat sekä työnantajan että työntekijän kannalta ei-toivottuja.

Terveysperusteiset poissaolot (kalenteripäivät)

	2 018	%	2019	%	Muutos-%
1-3 päivää	711	14,6 %	878	16,2 %	1,7 %
4-7 päivää	588	12,0 %	531	9,8 %	-2,2 %
8-29 päivää	1 295	26,5 %	1 368	25,3 %	-1,2 %
30-60 päivää	970	19,9 %	999	18,5 %	-1,4 %
61-90 päivää	383	7,8 %	343	6,3 %	-1,5 %
91-180 päivää	686	14,0 %	538	10,0 %	-4,1 %
yli 180 päivää	250	5,1 %	749	13,9 %	8,7 %
Yhteensä	**4 883**	**100,0 %**	**5 406**	**100,0 %**	
Poissaolopäivät / HTV1	**9,5**		**10,5**		
Poissaolopäivät / henkilöstön lkm	**8,6**		**9,4**		
Poissaolo-%	**2,6 %**		**2,9 %**		

Poissaolo-% = Poissaolopäivät / (HTV1 * 365) = kalenteripoissaolopäivät / teoreettinen työaika kalenteripäivinä

Terveysperusteisiin poissaoloihin sisältyy sairaus- ja työtapaturmapoissaolot.

Taulukossa ilmoitettu muutoksen yksikkö on %-yksikköä (esim. 16,8 % - 16,1 % = 0,7 %).

Terveysperusteiset poissaolot (lukumäärät)

	2 018	%	2019	%	Muutos-%
1-3 päivää	390	58,3 %	507	65,5 %	7,2 %
4-7 päivää	121	18,1 %	108	14,0 %	-4,1 %
8-29 päivää	98	14,6 %	102	13,2 %	-1,5 %
30-60 päivää	35	5,2 %	33	4,3 %	-1,0 %
61-90 päivää	10	1,5 %	8	1,0 %	-0,5 %
91-180 päivää	11	1,6 %	9	1,2 %	-0,5 %
yli 180 päivää	4	0,6 %	7	0,9 %	0,3 %
Yhteensä	**669**	**100,0 %**	**774**	**100,0 %**	

Taulukossa ilmoitettu muutoksen yksikkö on %-yksikköä (esim. 16,8 % - 16,1 % = 0,7 %)

Vuonna 2019 sairauspoissaolopäiviä oli 523 enemmän kuin edellisenä vuonna. Poissaolopäivien määrä per henkilö nousi 8,6 päivästä 9,4 päivään vuodesta 2018 vuoteen 2019. Tarkasteltaessa sairauspoissaolopäiviä poissaolojen keston mukaan, painopiste on lyhyissä 1–3 päivän poissaoloissa. Käytössä on varhaisen välittämisen malli, johon kuuluu työhyvinvoinnin riskitekijöiden ottaminen käsiteltäväksi välittömästi niiden tultua ilmi. Varhaisen välittämisen mallin toteuttamisen tukena on palkkahallintojärjestelmän poissaolohälytystoiminto, joka ilmoittaa esimiehelle varhaisen välittämisen mallin mukaisten hälytysrajojen ylittymisestä.

Tilapäinen hoitovapaa on perhevapaa. Terveysperusteiset poissaolot eivät sisällä tilapäisen hoitovapaan käytöstä (lapsen sairastuminen) aiheutuneita poissaolopäiviä, joita oli vuonna 2019 yhteensä 76 (102) kalenteripäivää.

Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa ilmoitettiin vuonna 2019 yhteensä 19 (18) työtapaturmaa, joista aiheutui sairauspoissaoloja 6 (9) työtapaturmasta yhteensä 56 (238) kalenteripäivää.

9.1.7 Henkilöstön vaihtuvuus ja eläköitymisen ennakointi

Yksi tietolähde tulevan henkilöstö- ja osaamistarpeen ennakointiin on henkilöstön eläköitymisen seuranta.

Vaihtuvuus ja eläköityminen

	12/2018	Vaihtuv.-%	12/2019	Vaihtuv.-%	Muutos
Vakituisten päättyneet palvelussuhteet	27	7,4 %	25	7,2 %	**-7,4 %**
- joista eläköityneet	13	3,6 %	15	4,3 %	**15,4 %**
Vakituisen henkilöstön lkm ed. vuosi 31.12	363		348		**-4,1 %**

Vaihtuvuus-% = Vakituisten päättyneet palvelussuhteet / vakituisen henkilöstön lkm ed. vuoden viim. päivänä

Eläköitymisen ennakointi

	2019	2020	2021	2022	2023
Vakituiset	17	16	15	13	17
Muut	3	2	8	8	2
Yhteensä	**20**	**18**	**23**	**21**	**19**

63 vuotta jo täyttäneet	12/2018
Vakituiset	15
Muut	24
Yhteensä	**39**

Vanhuuseläke:

Vuosina 1940–1959 syntyneellä työntekijällä on henk.koht. eläkeikä (63–65 vuotta), jos palvelussuhde on alkanut ennen 1.1.1993 ja jatkuu eläkeikään saakka.

Eläkeuudistus 2017:

Eläkkeen alaikäraja nousee vuoteen 2027 mennessä asteittain 65 vuoteen (vuodesta 2018 alkaen).

9.2 Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit

Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit muodostavat merkittävän osan kuntayhtymän taloudesta, ja siksi niiden rakenteen ja kehityksen seuranta on tärkeää. Vuonna 2019 kunta-alan virka- ja työehtosopimuksissa tehtiin seuraavat palkankorotukset: KVTESissä yleiskorotus 1.4.2019, jossa viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin 1,0 % yleiskorotuksella. Henkilökohtaista lisää korotettiin samoin 1,0 %. OVTESissä yleiskorotuksella 1.4.2019 viranhaltijan/työntekijän palkkaa korotettiin 0,99 %. Henkilökohtaista lisää korotettiin 0,99 %.

Lisäksi maksettiin paikallinen järjestelyerä 1.1.2019, joka oli KVTESissä oli 1,2 % KVTES palkkasummasta ja OVTESissä 0,90 % opetushenkilöstön palkkasummasta. Paikallisia järjestelyeriä kohdennettaessa ensisijaisia tavoitteita olivat paikallisten palkkausjärjestelmien edelleen kehittäminen, paikallisten palkkausepäkohtien korjaaminen sekä tuloksellisuutta edistävien toimintojen ja tehtävien uudelleen järjestelyn tukeminen. Työnantajan edustajat sekä pääsopijajärjestöjen edustajat neuvottelivat paikallisten järjestelyerien käytöstä.

Lomarahoja leikattiin 30 prosenttia sopimuskauden 2014-2016 tasosta. Leikkaus koskee 1.2.2017-30.9.2019 maksettavia lomarahoja.

9.2.1 Henkilöstökustannukset

Koko kuntayhtymän henkilöstökustannukset olivat yhteensä 24.438.591 € (23.447.136 €). Henkilöstökulut lisääntyivät edellisvuodesta 991.455 euroa. Ammattiopisto Tavastiassa henkilöstökulut olivat 12.283.388 € (12.018.291 €), lukiokoulutuksessa 5.581.860 € (5.626.381 €) ja Vanajaveden opistossa 2.358.260 (2.369.398 €). Työnantajan eläke- ja muut sosiaalivakuutusmaksut olivat yhteensä 4.443.970 € (4.402.041 €).

Koko kuntayhtymän osalta terveysperusteisten poissaolojen palkat olivat yhteensä 409.120 € (361.908 €). Vapaa-ajan tapaturmien palkkamenot olivat 25.747 €. Vuosilomapalkkoja maksettiin 2.730.360 € (1.392.257 €). Vuosilomapalkkojen merkittävä nousu edellisvuodesta johtuu siitä, että vuosityöajassa olevien opettajien vapaajaksot käsitellään lomana. Perhevapaiden palkkamenot olivat 65.699 (34.612 €). Kannustevapailla saatiin 27.035 € (36.820 €) säästöt henkilöstökuluissa.

9.2.2 Henkilöstöinvestoinnit

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon kustannukset olivat yhteensä 214.854 € euroa (195.279 €), josta työhyvinvointia edistävän toiminnan kustannuksia 70.054 euroa (72.381 €) ja sairaanhoidon kustannuksia 137.106 euroa (122.898 €). Työhyvinvointia edistävän toiminnan kustannukset henkilöä kohden olivat 156 euroa (162 €) ja sairaanhoidon 306 euroa (276 €). Raportoidut kustannukset ovat bruttokustannuksia.

Koulutus ja muu kehittäminen

Koko kuntayhtymän koulutuskustannukset olivat 199.484 euroa (207.568 €), josta ammattiopiston osuus oli 97.822 euroa (146.501 €). Sisäisiin kehittämishankkeisiin käytettiin 302.924 euroa (405.560 €) vuonna 2019.

10. TALOUDEN TOTEUTUMINEN

10.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän tilikauden tulos muodostui talousarviota merkittävästi huonommaksi. Talousarviota huonompi tulos johtui Jaakonkadun vanhan osan purkamisesta aiheutuneiden lisäpoistojen ja talousarviota suurempien purkukustannusten kohdentumisesta vuodelle 2019. Alun perin talousarviossa oli varauduttu -2.299.362 euron alijäämäiseen tulokseen, mutta tilikauden tulos oli negatiivinen -2.987.652,90 euroa.

Käyttötalouden toimintatuotot ylittyivät noin 0,5 miljoonaa euroa talousarviosta toteumaprosentin ollessa 101 %. Toimintakulut ylittyivät lähes 1,6 miljoonalla eurolla talousarviosta, josta ylityksestä puolet selittyy Jaakonkadun vanhan osan purkukustannuksilla. Toimintakulujen toteumaprosentti oli 103,2 %. Henkilöstökulujen toteuma suhteessa budjettiin oli noin 400.000 euroa pienempi. Palveluiden ostoissa toimintakulujen ylitys oli runsaat 1.170.000 euroa, aineissa ja tarvikkeissa ylitys oli noin 76.000 euroa ja muissa toimintakuluissa noin 700.000 euroa. Muiden toimintakulujen merkittävä budjettiylitys johtui lähinnä toimintavuoden aikana saatujen hankkeiden määrärahojen käytöstä, joita ei osattu budjetin laadintavaiheessa ennakoida.

Ammattiopistossa toimintatuotot toteutuivat lähes talousavion mukaisena ollen 127.500 euroa alle talousarvion. Kuntayhtymän tytäryhtiö Vanaja Koulutus Oy:n talousarviota heikompi liikevaihto näkyi ennen muuta ammattiopiston kurssien myyntituloissa. Ammattiopiston toimintakulut ylittyivät talousaviosta noin 178.000 eurolla. Ammattiopiston tilikauden tulos oli -286.266 euroa, kun tavoite oli 0 euroa.

Lukiokoulutuksessa toimintatuotot ylittyivät budjetoidusta noin 500.000 eurolla. Merkittävä syy ylitykseen oli talousarviota parempi saatu valtionosuustulo, joka johtuu myönteisestä opiskelijamäärän kehityksestä. Myös hanketuloja saatiin talousar-

viota enemmän. Lukiotoiminnan toimintakulut ylittyivät kokonaisuudessaan noin 480.000 eurolla talousarviosta. Henkilöstökulujen budjettiylitys oli 54.000 euroa, palvelujen ostojen 217.000 euroa, aineiden ja tarvikkeiden 20.000 euroa ja muiden kulujen noin 180.000 euroa. Lukiokoulutuksen vuosikate muodostui 15.807,47 euroa ylijäämäiseksi. Hämeenlinnan kaupungin alijäämän kattamisvelvoite toteutui talousarvion mukaisena ollen 799.872 euroa. Hattulan kunnan alijäämän kattamisvelvoite ylittyi budjetoidusta (360.000 euroa) ollen 479.812 euroa. Ylitystä selittää Hattulan kunnan laskuttamien koneiden ja laitteiden vuokramenojen sekä opettajien henkilöstöresurssien käytön kasvu edellisvuodesta.

Vanajaveden Opistossa toimintatuotot alittivat budjetin noin 54.000 eurolla. Muun muassa kurssien myyntituotot alittivat budjetin 88.000 eurolla. Toimintakulut pysyivät hyvin talousarvion mukaisena ollen 40.000 euroa talousarviota pienemmät. Tilikauden tulos muodostui arvioitua (0 euroa) hieman huonommaksi ollen -24.464 euroa.

Kuntayhtymän talousarvion investointiosaan tehtiin toukokuun yhtymäkokouksessa lisätalousarvio, jolla varauduttiin E-rakennuksessa toteutettaviin muutostöihin ja tarvittaviin irtaimen omaisuuden hankintoihin. Lisämääräraha (913.500 euroa) oli tarpeen, koska suunnitelmat sekä tiloja koskevista muutoksista, että tarvittavista laitehankinnoista tarkentuivat alkuperäisen talousarvion hyväksymisen jälkeen. Ehdotetussa talousarvion investointiosan muutoksessa varattiin 568.000 euroa talonrakennuksen tilamuutoksiin ja 345.500 euroa Valman, Telog-osaston ja suutarien irtaimen omaisuuden hankintaan. Muun muassa teollisen pintakäsittelyn opetuskalustoa uudistettiin merkittävästi.

Talonrakennukseen tehtiin investointeja vuonna 2019 yhteensä 1.840.948 eurolla. Merkittävin investointikohde oli Hattelmalantie 8 E-rakennuksessa toteutettu tilamuutos-/peruskorjaushanke. Irtaimen omaisuuden investointihankintoja tehtiin 597.367 eurolla. Jaakonkadun vanhan osan purkukustannukset ylittivät merkittävästi talousarvion (400.000 euroa) ollen 720.713 euroa. Lisäksi toteutettiin välttämättömiä kiinteistöjen kunnossapitoon liittyviä töitä, jolla pyritään pitämään kiinteistöt hyvässä kunnossa.

Taloudellisen toimintavuoden huonoon tulokseen vaikutti ennen kaikkea Jaakonkatu 28 rakennuksen vanhan osan purku, josta aiheutui taseeseen tehtynä kertapoistona 2.080.942 euron kulu. Tämän lisäksi tulokseen vaikuttivat vielä varsinaiset purkukustannukset. Purku oli välttämätöntä tehdä ja se mahdollistaa tulevaisuudessa tontin hyödyntämisen esimerkiksi kaupungin kaavoitussuunnitelmissa. Keskeiset opetustoiminnan tulosalueet saavuttivat käyttötalouden osalta taloudelliset tavoitteensa joko kokonaan tai lähes kokonaan. Kuntayhtymän toiminnan rahoitus ja sen muutokset ovat nähtävissä rahoituslaskelmassa kohdassa 12.2.

Tuloslaskelman mukainen kuntayhtymän vuosikate on 966.549,92 euroa, kun yhtymäkokouksen asettama tavoite oli 1.578.471euroa.

10.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle tilikauden tuloksen -4.173.724,97 euron käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan poistoeroa 1.186.072,07 euroa.
- Lisätään poistoeroa -1.690.765,84 euroa
- Tuloutetaan investointivarausten vähennystä 1.690.765,84 euroa.

Tilikauden alijäämä on näin ollen -2.987.652,90 euroa, joka siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

Taseessa on edellisten vuosien ylijäämä	5.430.022,40
Vuoden 2019 tilikauden alijäämä	-2.987.652,90
Kertynyt ylijäämä 31.12.2019	2.442.369,50

Esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita, koska taseessa ei ole aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä alijäämiä.

10.3 Talouden toteutumisvertailut

10.3.1 Talousarvion käyttötalousosan toteutumisvertailu

	Alkup. TA 2019	TA muu-tokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Toimintatulot	**50 223 043,00**	**0,00**	**50 223 043,00**	**50 724 955,92**	**501 912,92**
Myyntituotot	40 407 342,00	0,00	40 407 342,00	40 410 670,99	3 328,99
Maksutuotot	1 159 500,00	0,00	1 159 500,00	1 194 776,74	35 276,74
Tuet ja avustukset	2 898 270,00		2 898 270,00	2 690 344,19	-207 925,81
Muut toimintatuotot	5 757 931,00	0,00	5 757 931,00	6 429 164,00	671 233,00
Toimintamenot	**-48 358 801,40**	**0,00**	**-48 358 801,40**	**-49 944 355,57**	**-1 585 554,17**
Henkilöstömenot	-24 837 708,40	0,00	-24 837 708,40	-24 438 591,98	399 116,42
Palvelujen ostot	-12 177 677,00	0,00	-12 177 677,00	-13 348 596,46	-1 170 919,46
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 599 795,00	0,00	-3 599 795,00	-3 676 607,95	-76 812,95
Avustukset	-70 550,00		-70 550,00	-100 406,46	-29 856,46
Muut toimintamenot	-7 673 071,00	0,00	-7 673 071,00	-8 380 152,72	-707 081,72
Toimintakate	**1 864 241,60**	**0,00**	**1 864 241,60**	**780 600,35**	**-1 083 641,25**
Rahoitustulot ja -menot	30 000,00		30 000,00	185 949,57	155 949,57
Korkotulot muilta	40 000,00		40 000,00	21 750,00	-18 250,00
Muut rahoitustulot muilta	50 000,00		50 000,00	265 408,56	215 408,56
Korkomenot	-35 000,00		-35 000,00	-11 454,86	23 545,14
Muut rahoitusmenot	-25 000,00		-25 000,00	-89 754,13	-64 754,13
Vuosikate	**1 894 241,60**	**0,00**	**1 894 241,60**	**966 549,92**	**-927 691,68**
Poistot ja arvonalentumiset	-4 674 719,00	0,00	-4 674 719,00	-5 140 274,89	-465 555,89
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 913 649,00	0,00	-2 913 649,00	-3 059 332,55	-145 683,55
Arvonalentumiset	-1 761 070,00		-1 761 070,00	-2 080 942,34	-319 872,34
Tilikauden tulos	***-2 780 477,40***	***0,00***	***-2 780 477,40***	***-4 173 724,97***	***-1 393 247,57***
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	481 115,00		481 115,00	-504 693,77	-985 808,77
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				1 690 765,84	1 690 765,84
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	***-2 299 362,40***	***0,00***	***-2 299 362,40***	***-2 987 652,90***	***-688 290,50***

10.3.1.1 Talousarvion tulosyksikkökohtainen toteutumisvertailu

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu-tokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poik-keama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	50 765 169	50 223 043	0	50 223 043	50 724 956	501 913
Toimintamenot	-47 369 702	-48 358 801	0	-48 358 801	-49 944 356	-1 585 554
Toimintakate (netto)	3 395 467	1 864 242	0	1 864 242	780 600	-1 083 641
Vuosikate	3 357 783	1 894 242	0	1 894 242	966 550	-927 692
Poistot ja arvonalentumiset	-3 540 535	-4 674 719	0	-4 674 719	-5 140 275	-465 556
Tilikauden tulos	-182 752	-2 780 477	0	-2 780 477	-4 173 725	-1 393 248

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	50 765 169	50 223 043	50 223 043	50 724 956	501 913
Toimintamenot	-47 369 702	-48 358 801	-48 358 801	-49 944 356	-1 585 554
Toimintakate (netto)	*3 395 467*	*1 864 242*	*1 864 242*	*780 600*	*-1 083 641*
Vuosikate	3 395 467	1 864 242	1 864 242	780 600	-1 083 641
Poistot ja arvonalentumiset	-3 540 535	-4 674 719	-4 674 719	-5 140 275	-465 556
Tilikauden tulos	-145 069	-2 810 477	-2 810 477	-4 359 675	-1 549 197
AMMATTIOPISTO TAVASTIA					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	27 450 408	27 359 467	27 359 467	27 231 991	-127 476
Toimintamenot	-25 363 404	-26 998 635	-26 998 635	-27 177 349	-178 715
Toimintakate (netto)	*2 087 004*	*360 832*	*360 832*	*54 641*	*-306 191*
Vuosikate	2 087 004	360 832	360 832	54 641	-306 191
Poistot ja arvonalentumiset	-515 860	-360 832	-360 832	-340 836	19 996
Tilikauden tulos	1 571 144	0	0	-286 194	-286 195
Opetustoimen yhteiset					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 275 744	1 957 188	1 957 188	2 016 642	59 454
Toimintamenot	-2 298 589	-1 943 889	-1 943 889	-1 978 385	-34 496
Toimintakate (netto)	*-22 845*	*13 299*	*13 299*	*38 257*	*24 958*
Vuosikate	-22 845	13 299	13 299	38 257	24 958
Poistot ja arvonalentumiset		-13 300	-13 300	-4 650	8 650
Tilikauden tulos	-22 845	-1	-1	33 607	33 608
Telog, Pintakäsittely, auto, kone- ja tuotantotekniikka sekä logistiikka					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	4 537 875	4 944 894	4 944 894	5 147 718	202 824
Toimintamenot	-3 681 132	-4 824 062	-4 824 062	-4 851 802	-27 740
Toimintakate (netto)	*856 742*	*120 832*	*120 832*	*295 916*	*175 084*
Vuosikate	856 742	120 832	120 832	295 916	175 084
Poistot ja arvonalentumiset	-300 817	-150 003	-150 003	-173 377	-23 374
Tilikauden tulos	555 925	-29 171	-29 171	122 539	151 710

RaCE, Ravintola-, catering- ja elintarvikeala	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	2 331 913	2 405 670		2 405 670	2 397 485	-8 185
Toimintamenot	-2 054 966	-2 405 670		-2 405 670	-2 396 752	8 918
Toimintakate (netto)	*276 947*	*0*		*0*	*733*	*734*
Toimintakate ulkoinen	941 371	897 889		897 889	865 164	*-32 725*
Vuosikate	276 947	0		0	733	734
Poistot ja arvonalentumiset						0
Tilikauden tulos	276 947	0		0	733	734

Kätevä, Taideteollisuus-, tekstiili- ja muoti, hius- ja kauneudenhoitoala sekä valmistavat					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 049 331	2 356 692	2 356 692	2 315 870	-40 822
Toimintamenot	-2 148 845	-2 327 310	-2 327 310	-2 415 286	-87 975
Toimintakate (netto)	*-99 514*	*29 382*	*29 382*	*-99 416*	*-128 797*
Vuosikate	-99 514	29 382	29 382	-99 416	-128 797
Poistot ja arvonalentumiset	-49 240	-29 382	-29 382	-33 115	-3 733
Tilikauden tulos	-148 754	0	0	-132 531	-132 530
Kruuppi, Kauppa ja tietojenkäsittely, matkailu ja puhtauspalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 962 638	2 973 730	2 973 730	3 013 655	39 925
Toimintamenot	-2 557 964	-2 924 714	-2 924 714	-2 904 803	19 911
Toimintakate (netto)	*404 673*	*49 016*	*49 016*	*108 852*	*59 836*
Vuosikate	404 673	49 016	49 016	108 852	59 836
Poistot ja arvonalentumiset	-7 883	-49 016	-49 016	-7 883	41 133
Tilikauden tulos	396 791	0	0	100 969	100 969
Prolog, prosessi-, kemian- ja materiaalitekniikka, ajoneuvo ja logistiikka PÄ 2019					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	267 554				0
Toimintamenot	-470 075				0
Toimintakate (netto)	-202 522				0
Vuosikate	-202 522				0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 950				0
Tilikauden tulos	-208 472				0

Elvira, Sähkö, ICT, rakennus, maanmittaus, talotekniikka ja kiinteistöpalvelu	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	3 868 367	3 933 091		3 933 091	4 001 865	68 774
Toimintamenot	-3 455 499	-3 835 474		-3 835 474	-4 006 301	-170 826
Toimintakate (netto)	*412 869*	*97 617*		*97 617*	*-4 436*	*-102 052*
Vuosikate	412 869	97 617		97 617	-4 436	-102 052
Poistot ja arvonalentumiset	-141 523	-113 461		-113 461	-116 141	-2 680
Tilikauden tulos	271 345	-15 844		-15 844	-120 577	-104 732
Sote 1 ja 2, Sosiaali- ja terveysala						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	4 207 241	4 298 638		4 298 638	4 107 729	-190 909
Toimintamenot	-3 672 179	-4 292 968		-4 292 968	-4 331 217	-38 249
Toimintakate (netto)	*535 062*	*5 670*		*5 670*	*-223 488*	*-229 158*
Vuosikate	535 062	5 670		5 670	-223 488	-229 158
Poistot ja arvonalentumiset	-5 670	-5 670		-5 670	-5 670	0
Tilikauden tulos	529 392	0		0	-229 158	-229 158

YTOPK					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 604 108	2 347 275	2 347 275	2 535 790	188 515
Toimintamenot	-2 794 486	-2 327 028	-2 327 028	-2 639 865	-312 836
Toimintakate (netto)	*-190 378*	*20 247*	*20 247*	*-104 074*	*-124 321*
Vuosikate	-190 378	20 247	20 247	-104 074	-124 321
Poistot ja arvonalentumiset	-4 777				0
Tilikauden tulos	-195 156	20 247	20 247	-104 074	-124 321
Oppisopimuskoulutus					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	772 740	642 289	642 289	481 112	-161 177
Toimintamenot	-657 319	-617 519	-617 519	-434 316	183 203
Toimintakate (netto)	*115 421*	*24 770*	*24 770*	*46 796*	*22 025*
Tilikauden tulos	115 421	24 770	24 770	46 796	22 025
Ammattiopiston projektit					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 572 898	1 500 000	1 500 000	1 214 124	-285 876
Toimintamenot	-1 572 350	-1 500 000	-1 500 000	-1 218 623	281 377
Toimintakate (netto)	*548*	*0*	*0*	*-4 499*	*-4 499*
Vuosikate	548	0	0	-4 499	-4 499
Tilikauden tulos	548	0	0	-4 499	-4 499
VANAJAVEDEN OPISTO					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 255 975	3 284 500	3 284 500	3 230 343	-54 157
Toimintamenot	-3 249 717	-3 284 500	-3 284 500	-3 244 368	40 132
Toimintakate (netto)	*6 258*	*0*	*0*	*-14 024*	*-14 024*
Vuosikate	6 258	0	0	-14 024	-14 024
Poistot ja arvonalentumiset	-10 440	0	0	-10 440	-10 440
Tilikauden tulos	-4 182	0	0	-24 464	-24 464

LUKIOKOULUTUS	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu-tokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poik-keama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	10 031 006	8 909 715		8 909 715	9 403 954	494 239
Toimintamenot	-9 722 128	-8 909 715		-8 909 715	-9 388 147	-478 431
Toimintakate (netto)	*308 877*	*0*		*0*	*15 807*	*15 808*
Vuosikate	308 877	0		0	15 807	15 808
Poistot ja arvonalentumiset	-495 682					0
Tilikauden tulos	-186 805	0		0	15 807	15 808
Lukiokoulutus						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	9 816 553	8 909 715		8 909 715	9 274 955	365 240
Toimintamenot	-9 507 170	-8 909 715		-8 909 715	-9 259 156	-349 441
Toimintakate (netto)	*309 383*	*0*		*0*	*15 799*	*15 799*
Vuosikate	309 383	0		0	15 799	15 799
Poistot ja arvonalentumiset	-495 682					0
Tilikauden tulos	-186 300	0		0	15 799	15 799

Kaurialan lukio					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 207 486	3 064 652	3 064 652	3 245 008	180 356
Toimintamenot	-3 511 951	-3 447 110	-3 447 110	-3 579 539	-132 428
Toimintakate (netto)	*-304 465*	*-382 458*	*-382 458*	*-334 531*	*47 928*
Vuosikate	-304 465	-382 458	-382 458	-334 531	47 928
Tilikauden tulos	-304 465	-382 458	-382 458	-334 531	47 928
Lyseon lukio					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 471 450	2 781 000	2 781 000	2 892 246	111 246
Toimintamenot	-3 261 906	-2 941 032	-2 941 032	-2 966 719	-25 687
Toimintakate (netto)	*209 543*	*-160 032*	*-160 032*	*-74 474*	*85 559*
Vuosikate	209 543	-160 032	-160 032	-74 474	85 559
Poistot ja arvonalentumiset	-470 773				0
Tilikauden tulos	-261 229	-160 032	-160 032	-74 474	85 559
Aikuislinja					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	314 528	235 963	235 963	224 696	-11 267
Toimintamenot	-290 286	-265 340	-265 340	-256 124	9 216
Toimintakate (netto)	*24 242*	*-29 377*	*-29 377*	*-31 427*	*-2 050*
Vuosikate	24 242	-29 377	-29 377	-31 427	-2 050
Tilikauden tulos	24 242	-29 377	-29 377	-31 427	-2 050
Lammin lukio					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	804 157	804 050	804 050	754 498	-49 552
Toimintamenot	-1 050 059	-1 067 249	-1 067 249	-1 043 379	23 870
Toimintakate (netto)	*-245 902*	*-263 199*	*-263 199*	*-288 881*	*-25 682*
Vuosikate	-245 902	-263 199	-263 199	-288 881	-25 682
Tilikauden tulos	-245 902	-263 199	-263 199	-288 881	-25 682

Lukioiden yhteiset	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu-tokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poik-keama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	705 589	835 066		835 066	815 872	-19 194
Toimintamenot	-75 631				-84 247	-84 247
Toimintakate (netto)	*629 958*	*835 066*		*835 066*	*731 625*	*-103 441*
Vuosikate	629 958	835 066		835 066	731 625	-103 441
Poistot ja arvonalentumiset	-24 910					0
Tilikauden tulos	605 048	835 066		835 066	731 625	-103 441
Parolan lukio						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 313 353	1 188 984		1 188 984	1 342 634	153 650
Toimintamenot	-1 317 336	-1 188 984		-1 188 984	-1 329 148	-140 164
Toimintakate (netto)	*-3 983*	*0*		*0*	*13 486*	*13 486*
Vuosikate	-3 983	0		0	13 486	13 486
Tilikauden tulos	-3 983	0		0	13 486	13 486

Lukiokoulutukseen valmistava (maahanmuuttajat)					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	-9				0
Toimintakate (netto)	*-9*				*0*
Vuosikate	-9				0
Tilikauden tulos	-9				0
Lukioiden projektit					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	214 452			128 999	128 999
Toimintamenot	-214 958			-128 991	-128 991
Toimintakate (netto)	*-505*			*9*	*9*
Vuosikate	-505			9	9
Tilikauden tulos	-505			9	9
KUNTAYHTYMÄHALLINTO					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 769 938	1 792 312	1 792 312	1 776 664	-15 648
Toimintamenot	-1 889 562	-1 798 265	-1 798 265	-1 851 418	-53 153
Toimintakate (netto)	*-119 624*	*-5 953*	*-5 953*	*-74 755*	*-68 801*
Vuosikate	-119 624	-5 953	-5 953	-74 755	-68 801
Poistot ja arvonalentumiset	-4 493				0
Tilikauden tulos	-124 117	-5 953	-5 953	-74 755	-68 801
Luottamushenkilöhallinto					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot				70	70
Toimintamenot	-53 773	-60 690	-60 690	-57 121	3 569
Toimintakate (netto)	*-53 773*	*-60 690*	*-60 690*	*-57 051*	*3 639*
Vuosikate	-53 773	-60 690	-60 690	-57 051	3 639
Tilikauden tulos	-53 773	-60 690	-60 690	-57 051	3 639

Muu hallinto	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 433 681	1 414 812		1 414 812	1 398 717	-16 095
Toimintamenot	-1 495 610	-1 360 075		-1 360 075	-1 425 016	-64 940
Toimintakate (netto)	*-61 929*	*54 737*		*54 737*	*-26 299*	*-81 036*
Vuosikate	-61 929	54 737		54 737	-26 299	-81 036
Poistot ja arvonalentumiset	-4 493					0
Tilikauden tulos	-66 422	54 737		54 737	-26 299	-81 036
Viestintä						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	336 257	377 500		377 500	377 877	377
Toimintamenot	-340 179	-377 500		-377 500	-369 282	8 218
Toimintakate (netto)	*-3 922*	*0*		*0*	*8 595*	*8 595*
Vuosikate	-3 922	0		0	8 595	8 595
Tilikauden tulos	-3 922	0		0	8 595	8 595

KUNTAYHTYMÄPALVELUT					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	8 257 842	8 877 049	8 877 049	9 082 004	204 955
Toimintamenot	-7 144 890	-7 367 686	-7 367 686	-8 283 073	-915 388
Toimintakate (netto)	*1 112 951*	*1 509 363*	*1 509 363*	*798 931*	*-710 433*
Vuosikate	1 112 951	1 509 363	1 509 363	798 931	-710 433
Poistot ja arvonalentumiset	-2 514 060	-4 313 887	-4 313 887	-4 788 999	-475 112
Tilikauden tulos	-1 401 108	-2 804 524	-2 804 524	-3 990 069	-1 185 545
Opiskelijapalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 126 145	1 312 383	1 312 383	1 380 161	67 778
Toimintamenot	-1 129 515	-1 303 722	-1 303 722	-1 270 908	32 814
Toimintakate (netto)	*-3 370*	*8 661*	*8 661*	*109 253*	*100 592*
Vuosikate	-3 370	8 661	8 661	109 253	100 592
Tilikauden tulos	-3 370	8 661	8 661	109 253	100 592
It-palvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	577 919	597 773	597 773	612 429	14 656
Toimintamenot	-573 274	-605 823	-605 823	-572 507	33 315
Toimintakate (netto)	*4 645*	*-8 050*	*-8 050*	*39 922*	*47 971*
Vuosikate	4 645	-8 050	-8 050	39 922	47 971
Poistot ja arvonalentumiset	-38 320				0
Tilikauden tulos	-33 675	-8 050	-8 050	39 922	47 971
Ravitsemis- ja siivouspalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 556 341	2 558 910	2 558 910	2 669 849	110 939
Toimintamenot	-2 477 236	-2 647 609	-2 647 609	-2 768 822	-121 213
Toimintakate (netto)	*79 104*	*-88 699*	*-88 699*	*-98 973*	*-10 274*
Vuosikate	79 104	-88 699	-88 699	-98 973	-10 274
Poistot ja arvonalentumiset	-26 388	-16 120	-16 120	-16 118	2
Tilikauden tulos	52 717	-104 819	-104 819	-115 091	-10 272

Kiinteistöpalvelut	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muu-tokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poik-keama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	3 997 437	4 407 983		4 407 983	4 419 565	11 582
Toimintamenot	-2 964 865	-2 810 532		-2 810 532	-3 670 836	-860 304
Toimintakate (netto)	*1 032 572*	*1 597 451*		*1 597 451*	*748 729*	*-848 722*
Vuosikate	1 032 572	1 597 451		1 597 451	748 729	-848 722
Poistot ja arvonalentumiset	-2 449 352	-4 297 767		-4 297 767	-4 772 881	-475 114
Tilikauden tulos	-1 416 780	-2 700 316		-2 700 316	-4 024 152	-1 323 836

10.3.2 Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset	Muutettu TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 578 471,00	0,00	1 578 471,00	966 549,92	-611 921,08
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00	0,00	-12 096,77	-12 096,77
	1 578 471,00	0,00	1 578 471,00	954 453,15	-624 017,85
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 434 000,00	-913 500,00	-3 347 500,00	-2 475 650,83	871 849,17
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	177 615,28	177 615,28
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	0,00	12 096,77	12 096,77
Toiminta ja investoinnit, netto	**-855 529,00**	**-913 500,00**	**-1 769 029,00**	**-1 331 485,63**	**437 543,37**
Rahoitustoiminta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00	0,00	1 000 000,00	0,00	-1 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00	0,00	-539 522,60	-539 522,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-544 000,00	0,00	-544 000,00	0,00	544 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00	0,00	2 231 597,10	2 231 597,10
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	0,00	0,00	792 453,63	792 453,63
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00	0,00	5 603,84	5 603,84
Saamisten muutos	0,00	0,00	0,00	597 701,73	597 701,73
Korottomien velkojen muutos	0,00	0,00	0,00	835 837,90	835 837,90
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-399 529,00**	**-913 500,00**	**-1 313 029,00**	**360 588,87**	**1 673 617,87**

10.3.3 Investointiosan toteutumisvertailu

KIINTEÄ OMAISUUS		Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousar. muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkema
Kiinteä omaisuus						
	Menot	0	0	0	0,00	0,00
	Tulot	0	0	0	12 096,77	12 096,77
	Nettomeno	0	0	0	0,00	12 096,77
KIINTEÄ OMAISUUS YHTEENSÄ						
	Menot	0	0	0	0,00	0,00
	Tulot	0	0	0	12 096,77	12 096,77
	Nettomeno	0	0	0	0,00	12 096,77

TALONRAKENNUS						
Kiinteistöjen kunnossapito-suunnitelman mukaiset hank-keet						
	Menot	**250 000**	**0**	**250 000**	**182 579,16**	**67 420,84**
H8 sisäilmakorjaukset						
	Menot	0	0	0	9 633,02	-9 633,02
J28 korjaus- ja maalaustyöt						
	Menot	0	0	0	5 497,64	-5 497,64
H8 sisäilmakorjaukset						
	Menot	0	0	0	14 119,00	-14 119,00
H25 L-rak. Areenan katon vesieristeiden uusinta						
	Menot	0	0	0	28 830,65	-28 830,65
E-rakennuksen työhallin katon vesieristeiden uusinta						
	Menot	0	0	0	118 600,87	-118 600,87
H8 valvontajärjestelmät		0	0	0	5 897,98	-5 897,98
	Menot					
Hanke 3						
	Menot	**400 000**	**0**	**400 000**	**0,00**	**400 000,00**
Jaakonkatu 28 vanhan osan purku						
	Menot	400 000	0	400 000	0,00	400 000,00
H8A-rak. peruskorjaus						
	Menot	**0**	**0**	**0**	**39 800,00**	**-39 800,00**
A-rakennuksen peruskorjauksen aloitus						
	Menot	0	0	0	39 800,00	-39 800,00
Talonrak. lisähankkeet						
	Tulot	**0**	**0**	**0**	**177 615,28**	**177 615,28**
	Menot	**1 500 000**	**568 000**	**2 068 000**	**1 591 230,35**	**-476 769,65**
H8E tilamuutokset						
	Tulot	0	0	0	177 615,28	177 615,28
	Menot	1 500 000	568 000	2 068 000	1 591 230,35	-476 769,65
Jaakonkatu 28 / VOP						
	Menot	**0**	**0**	**0**	**31 902,92**	**-31 902,92**
VOP/Tanssisalit						
	Menot	0	0	0	31 902,92	-31 902,92
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ						
	Menot	2 150 000	568 000	2 718 000	1 845 512,43	872 488
	Tulot	0	0	0	177 615,28	177 615
	Nettomeno	2 150 000	568 000	2 718 000	1 667 897,15	1 050 103

IRTAIN OMAISUUS	**Alkuperäi-nen TA talousarvio**	**Tal.arv. muutokset-muutokset**	**TA muutos-ten jälkeen ten jälkeen**	**Toteuma**	**Poikkema**

Kätevä						
	Menot	**0**	**0**	**0**	**46 237,00**	**-46 237,00**
Hiusalan ja Tekstiili- ja muotialan AV-välineiden uusiminen						
	Menot	0	0	0	31 160,00	-31 160,00
Tekstiili- ja muotiala, (suutari) koneita ja työkaluja						
	Menot	0	0	0	15 077,00	-15 077,00
Kuntayhtymäpalvelut						
	Menot	**0**	**0**	**0**	**158 211,31**	**-158 211,31**
Info-TV playerit (viestintä)						
	Menot	0	0	0	18 521,31	-18 521,31
Tietoliikennepäivityksiä H25, E- ja C-rakennukset (It-palvelut)						
	Menot	0	0	0	118 690,00	-118 690,00
Pikkubussi (kiinteistöpalvelut)						
	Menot	0	0	0	21 000,00	-21 000,00
Sote						
	Menot	**0**	**0**	**0**	**5 000,00**	**-5 000,00**
Monitoridefibrillaattori						
	Menot	0	0	0	5 000,00	-5 000,00
E-rakennus						
	Menot	**0**	**345 500**	**345 500**	**420 690,09**	**-75 190**
Valman luokkien AV-laitteiden uusinta						
	Menot	0	16 000	16 000	26 593,00	-10 593,00
Prolgog jauhemaalauslinjasto						
	Menot	0	140 000	140 000	165 919,50	-25 919,50
Prolog pintakäsittelyn av-järjestelmä						
	Menot	0	60 000	60 000	67 786,36	-7 786,36
Prolog ruiskumaalauskammio						
	Menot	0	60 000	60 000	25 379,28	34 620,72
Prolog raepuhalluskaappi						
	Menot	0	16 000	16 000	13 500,00	2 500,00

Prolog imuseinien hankinta						
	Menot	0	10 000	10 000	0,00	10 000,00
Prolog opetuslaitteet						
	Menot	0	26 500	26 500	0,00	26 500,00
Valma/TP/Suutari irtokalusteet						
	Menot	0	17 000	17 000	121 511,95	-104 511,95
IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ						
	Menot	284 000	345 500	629 500	630 138,40	-638,40
	Tulot	0	0	0	0	0
	Nettomeno	284 000	345 500	629 500	630 138,40	-638,40
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
	Menot	2 434 000	913 500	3 347 500	2 475 650,83	871 849,17
	Tulot	0	0	0	189 712,05	189 712,05
	Nettomeno	2 434 000	913 500	3 347 500	2 285 938,78	1 061 561,22

11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

11.1 Tuloslaskelma

	TP 2019		TP 2018	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	31 979 073,60		32 529 829,28	
Maksutuotot	1 194 776,74		1 305 617,16	
Tuet ja avustukset	2 690 344,19		3 681 948,15	
Muut toimintatuotot	1 823 288,60	37 687 483,13	2 481 431,54	39 998 826,13
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-19 994 621,20		-19 045 095,30	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 873 755,49		-3 754 804,68	
Muut henkilösivukulut	-570 215,29		-647 236,61	
Palvelujen ostot	-5 050 997,31		-5 119 466,84	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 676 607,95		-3 775 779,32	
Avustukset	-100 406,46		-60 829,77	
Muut toimintakulut	-3 640 279,08	-36 906 882,78	-4 200 146,90	-36 603 359,42
Toimintakate		**780 600,35**		**3 395 466,71**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	21 750,00		23 900,00	
Muut rahoitustuotot	265 408,56		190 743,68	
Korkokulut	-11 454,86		-39 109,78	
Muut rahoituskulut	-89 754,13	185 949,57	-213 217,67	-37 683,77
Vuosikate		**966 549,92**		**3 357 782,94**
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 059 332,55		-3 069 762,50	
Arvonalentumiset	-2 080 942,34	-5 140 274,89	-470 772,89	-3 540 535,39

Tilikauden tulos	**-4 173724,97**	**-182 752,45**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-504 693,77	818 679,89
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	1 690 765,84	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-2 987 652,90**	**635 927,44**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2018
Toimintatuotot / toimintakulut, %	**102,1**	**109,3**
Vuosikate / Poistot %	**18,8**	**94,8**

11.2 Rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	966 549,92		3 357 782,94	
Tulorahoituksen korjauserät	-12 096,77	954 453,15	-7 000,00	3 350 782,94
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 475 650,83		-3 032 085,64	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	177 615,28		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	12 096,77	-2 285 938,78	7 000,00	-3 025 085,64
Toiminnan ja investointien rahavirta		**-1 331485,63**		**325 697,30**
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-539 522,60		-496 666,70	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-539 522,60	0,00	503 333,30
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	792 453,63		-1 150,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	5 603,84		-8 031,53	
Saamisten muutos	597 701,73		-730 730,94	
Korottomien velkojen muutos	835 837,90	2 231 597,10	-1 349 420,77	-2 089 333,24
Rahoituksen rahavirta		**1 692074,50**		**-1 585 999,94**
Rahavarojen muutos		**360 588,87**		**-1 260 302,64**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 917 886,75		4 557 297,88	
Rahavarat 1.1.	4 557 297,88	360 588,87	5 817 600,52	-1 260 302,64

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	**-785**	**1 435**
Investointien tulorahoitus, %	**42**	**111**
Lainanhoitokate	**1,8**	**6,3**
Kassan riittävyys, pv	**45**	**41**

11.3 Tase

VASTAAVAA	2019	2018
A PYSYVÄT VASTAAVAT	27 305 191,22	30 147 430,56
I Aineettomat hyödykkeet	9 568,86	41 096,52
2. Tietokoneohjelmistot	4 650,00	34 265,09
3. Muut pitkävaikutteiset menot	4 918,86	6 831,43
II Aineelliset hyödykkeet	27 187 316,88	29 998 028,56
1. Maa- ja vesialueet	833 532,83	833 532,83
2. Rakennukset	24 708 402,42	27 216 183,72
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 720,80	13 400,94
4. Koneet ja kalusto	1 575 084,36	1 613 891,11
5. Muut aineelliset hyödykkeet	59 186,87	59 186,87
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	389,60	261 833,09
III Sijoitukset	108 305,48	108 305,48
1. Osakkeet ja osuudet	108 305,48	108 305,48
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**60 399,60**	**46 519,92**
2. Lahjoitusrahastojen varat	60 399,60	46 519,92
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	**7 106 957,07**	**7 349 673,77**
I Vaihto-omaisuus	36 145,59	41 749,43
1. Aineet ja tarvikkeet	36 145,59	41 749,43
II Saamiset	2 152 924,73	2 750 626,46
Lyhytaikaiset saamiset	2 152 924,73	2 750 626,46
1. Myyntisaamiset	1 417 617,86	2 034 095,89
3. Muut saamiset	299 211,00	204 858,81
4. Siirtosaamiset	436 095,87	511 671,76
III Rahoitusarvopaperit	3 217 623,31	2 257 313,65
1. Osakkeet ja osuudet	84 250,38	74 135,80
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 028 850,95	202 611,67
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 023 500,00	948 297,00
4. Muut arvopaperit	1 081 021,98	1 032 269,18
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 700 263,44	2 299 984,23
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**34 472 547,89**	**37 543 624,25**

VASTATTAVAA	2019	2018
A OMA PÄÄOMA	**17 014 985,85**	**20 002 638,75**
I Peruspääoma	14 395 649,71	14 395 649,71
III Muut omat rahastot	176 966,58	176 966,58
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 430 022,46	4 794 095,02
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-2 987 652,90**	**635 927,44**
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	**8 720 864,82**	**9 906 936,89**
1. Poistoero	7 406 659,59	6 901 965,82
2. Vapaaehtoiset varaukset	1 314 205,23	3 004 971,07
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**882 468,72**	**76 135,41**
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	882 468,72	76 135,41
E VIERAS PÄÄOMA	**7 854 228,50**	**7 557 913,20**
I Pitkäaikainen	1 289 288,00	1 662 144,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 289 288,00	1 662 144,00
II Lyhytaikainen	6 564 940,50	5 895 769,20
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	372 856,00	539 522,60
5. Saadut ennakot	1 962 865,78	2 009 367,34
6. Ostovelat	1 414 842,06	1 652 153,64
7. Muut velat	567 751,03	320,00
8. Siirtovelat	2 246 625,63	1 694 405,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**34 472 547,89**	**37 543 624,25**

TASEEN TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2018
Omavaraisuusaste, %	**79,2**	**84,2**
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	**26,1**	**13,9**
Velat ja vastuut, käyttötuloista, %	**35,6**	**33,7**
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	**2 442**	**5 430**
Lainakanta 31.12., 1000 €	**14 055**	**2 202**

12. TILINPÄÄTÖKSENLIITETIEDOT

12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus
Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon määräisenä

Rahoitusomaisuuden arvostus
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus
Palkat on kirjattu maksuperusteisesti. Lomapalkkajaksotus on tehty.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot

TOIMINTATUOTOT	2019	2018
Yksikköhintarahoitus	28 716 371,99	28 820 404,81
Muut myyntituotot	3 262 701,61	3 709 424,47
Maksutuotot	1 194 776,74	1 305 617,16
EU-tuet	533 207,53	694 725,67
Muut tuet ja avustukset	2 157 136,66	2 987 222,48
Muut toimintatuotot	1 823 288,60	2 481 431,54
Toimintatuotot yhteensä	*37 687 483,13*	*39 998 826,13*

Toimintatuotot	Konserni		Kuntayhtymä	
	2019	2018	2019	2018
Myyntituotot	32 002 496,92	32 561 472,76	31 979 073,60	32 529 829,28
Maksutuotot	1 194 776,74	1 305 617,16	1 194 776,74	1 305 617,16
Tuet ja avustukset	2 690 344,19	3 681 948,15	2 690 344,19	3 681 948,15
Muut toimintatuotot	1 819 284,07	2 477 431,54	1 823 288,60	2 481 431,54
Toimintatuotot yhteensä	*37 706 901,92*	*40 026 469,61*	*37 687 483,13*	*39 998 826,13*

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, ammattiopisto	21 511 806,99	21 562 341,81
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, lukiokoulutus	7 204 565,00	7 258 063,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, Vanajaveden Opisto	1 231 614,00	1 241 733,00
Valtionosuudet yhteensä	*29 947 985,99*	*30 062 137,81*

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuntayhtymän poistosuunnitelma

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuuden alkuarvostukseen otetaan kiinteä käyttöomaisuus, jonka hankintahinnasta vähennetään hankintaan mahdollisesti saadut investointiavustukset tai muut rahoitusosuudet. Mukaan otettavan irtaimen käyttöomaisuuden hankinta-arvo on vähintään 10.000 €.

Sekä kiinteästä että irtaimesta omaisuudesta lasketaan kertyneet poistot kuukauden tarkkuudella siitä ajankohdasta, kun hyödyke on otettu käyttöön. Ennen 31.12.2012 hankittu omaisuus poistetaan loppuun aiemman hyödykekohtaisen poistosuunnitelman mukaisesti. 1.1.2013 jälkeen hankittu omaisuus poistetaan alla olevan poistosuunnitelman mukaisesti.

Käyttöomaisuuteen lasketaan kiinteä ja irtain omaisuus, jota ei seuraavien poistoaikojen perusteella ole vielä kokonaan poistettu.

Poistomenetelmät ja poistoajat

Aineettomat hyödykkeet

ATK-ohjelmistot	tasapoisto	2 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20–30 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	20–30 vuotta
Käytettyinä hankitut rakennukset ja rakennusten perusparannukset	tasapoisto	10–20 vuotta*
Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta
Kuljetusvälineet	tasapoisto	4 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

*Yhtymähallituksen hankekohtaisen päätöksen mukaisesti

Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	2019	2018
Poistonalaiset investoinnit	2 475 650,83	3 032 085,64
Rahoitusosuudet	-177 615,28	0,00
Investointien omahankintameno	2 298 035,55	3 032 085,64
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 059 332,55	-3 540 535,39
Poikkeama (€)	-761 297,00	-508 449,75
Poikkeama% (Erotus/Investoinnit-%)	-31	-17

Erittely poistoeron muutoksista	**2019**	**2018**
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-504 693,77	818 679,89

12.3. Taseen liitetiedot

12.3.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET KUNTAYHTYMÄ			
	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	**Aineettomat hyödykkeet yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.2019	34 265,09	6 831,43	**41 096,52**
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Tilikauden poistot	-29 615,09	-1 912,57	**-31 527,66**
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Arvonalentumiset	0,00	0,00	**0,00**
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	**4 650,00**	**4 918,86**	**9 568,86**

Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taide-esineet	Keskeneräiset hankinnat	**Aineelliset hyödykkeet yhteensä**
833 532,83	27 216 183,72	13 400,94	1 613 891,11	59 186,87	261 833,09	**29 998 028,56**
0,00	1 831 956,95	0,00	643 693,88	0,00	0,00	**2 475 650,83**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-251 613,99	**-251 613,99**
0,00	-2 342 624,12	-2 680,14	-682 500,63	0,00	0,00	**-3 027 804,89**
0,00	-177 615,28	0,00	0,00	0,00	0,00	**-177 615,28**
0,00	-2 071 112,84	0,00	0,00	0,00	-9 829,50	**-2 080 942,34**
0,00	251 613,99	0,00	0,00	0,00	0,00	**251 613,99**
833 532,83	**24 708 402,42**	**10 720,80**	**1 575 084,36**	**59 186,87**	**389,60**	**27 187 316,88**

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET KONSERNI			
	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	**Aineettomat hyödykkeet yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.2019	34 265,09	6 831,43	**41 096,52**
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Tilikauden poistot	-29 615,09	-1 912,57	**-31 527,66**
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Arvonalentumiset	0,00	0,00	**0,00**
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	**4 650,00**	**4 918,86**	**9 568,86**

Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taide-esineet	Keskeneräiset hankinnat	**Aineelliset hyödykkeet yhteensä**
833 532,83	27 216 183,72	13 400,94	1 614 837,69	59 186,87	261 833,09	**29 998 975,14**
0,00	1 831 956,95	0,00	643 693,88	0,00	0,00	**2 475 650,83**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-251 613,99	**-251 613,99**
0,00	-2 342 624,12	-2 680,14	-682 737,27	0,00	0,00	**-3 028 041,53**
0,00	-177 615,28	0,00	0,00	0,00	0,00	**-177 615,28**
0,00	-2 071 112,84	0,00	0,00	0,00	0,00	**-2 071 112,84**
0,00	251 613,99	0,00	0,00	0,00	-9 829,50	**241 784,49**
833 532,83	**24 708 402,42**	**10 720,80**	**1 575 794,30**	**59 186,87**	**389,60**	**27 188 026,82**

Pysyvien vastaavien sijoitukset kuntayhtymä			
	Tytäryhteisöosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Sijoitukset yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2019	100 000,00	8 305,48	**108 305,48**
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	**100 000,00**	**8 305,48**	**108 305,48**

Tytäryhteisöt				Konsernin osuus (1000 €)		
Nimi	Kotipaikka	Kuntayhtymän omistusosuus	Konsernin omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Vanaja Koulutus Oy	Hämeenlinna	100 %	100 %	120	174	5

Saamisten erittely				
	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset saamiset	2019	2018	2019	2018
Myyntisaamiset muilta	1 346 322,11	2 002 737,29	1 417 617,86	2 034 095,89
Muut saamiset	461,55	0,00	461,55	0,00
Arvonlisäverosaamiset	303 671,99	219 652,09	298 749,45	204 858,81
Muut siirtosaamiset	445 216,93	513 618,27	436 095,87	511 671,76
Yhteensä	*2 095 672,58*	*2 736 007,65*	*2 152 924,73*	*2 750 626,46*

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2019	2018	2019	2018
Hankeavustussaamiset	346 610,87	389 208,68	346 610,87	389 208,68
Kelan korvaus työterveyshuollosta	88 090,00	90 590,00	88 090,00	90 590,00
Muut siirtosaamiset	10 516,06	33 819,59	1 395,00	31 873,08
Yhteensä	*445 216,93*	*513 618,27*	*436 095,87*	*511 671,76*

Rahoitusarvopaperit	2019	2018
Osakkeet		
Jälleenhankintahinta	105 079,05	75 656,68
Kirjanpitoarvo 31.12.	84 250,38	74 135,80
Erotus	20 828,67	1 520,88
Rahastosijoitukset		
Jälleenhankintahinta	1 086 029,97	211 880,29
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 028 850,95	202 611,67
Erotus	57 179,02	9 268,62
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Jälleenhankintahinta	1 093 325,00	960 902,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 023 500,00	948 297,00
Erotus	69 825,00	12 605,00
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	1 142 608,97	1 039 837,83
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 081 021,98	1 032 269,18
Erotus	61 586,99	7 568,65
Yhteensä rahoitusarvopaperit		
Jälleenhankintahinta	**2 341 013,02**	**2 076 396,51**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**3 217 623,31**	**2 257 313,65**
Erotus	**-876 610,29**	**-180 917,14**

Pysyvät vastaavat tase-erä kohtaisesti

12.3.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71
Peruspääoma 31.12.	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71
Sisäinen peruspääoma 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäinen peruspääoma Tilikauden vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäinen peruspääoma 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot	176 966,58	176 966,58	176 966,58	176 966,58
Ed. tilikausien ylijäämä	15 351 174,96	15 532 745,44	5 430 022,46	4 794 095,02
Tilikauden yli-/alijäämä	-4 168 313,32	-181 570,48	-2 987 652,90	635 927,44
Oma pääoma yhteensä	***25 755 477,93***	***29 923 791,25***	***17 014 985,85***	***20 002 638,75***

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken				
	2019		**2018**	
Hämeenlinna	11 119 138,94		11 119 138,94	
Hattula	1 256 604,00		1 256 604,00	
Janakkala	1 788 594,98		1 788 594,98	
Pälkäne	33 044,54		33 044,54	
Akaa	66 089,08		66 089,08	
Urjala	132 178,17		132 178,17	
	14 395 649,71		**14 395 649,71**	

Erittely poistoerosta	2019	2018
Investointivaraukseen liittyvä poistoero		
Kertynyt poistoero 1.1.	6 901 965,82	7 720 645,71
Poistoeron lisäys tilikaudella	504 693,77	-818 679,89
Poistoero 31.12.	7 406 659,59	6 901 965,82

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2019	2018
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	575 000,00	805 000,00
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä	714 288,00	857 144,00
Yhteensä	***1 289 288,00***	***1 662 144,00***

Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2019	2018
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	230 000,00	230 000,00
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä	142 856,00	309 522,60
Yhteensä	***372 856,00***	***539 522,60***

Saadut ennakot	2019	2018
Saadut ennakot muilta	435 714,19	402 064,97
Saadut ennakot muilta/hankkeet	1 470 261,20	1 066 770,57
Saadut ennakot/myyntireskontra	6 219,39	483,80
Saadut valtionsouusennakot	50 671,00	540 048,00
Yhteensä	***1 962 865,78***	***2 009 367,34***

Ostovelat				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2019	2018	2019	2018
Ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat muille	1 422 675,46	1 653 210,06	0,00	1 652 153,64
Ostovelat muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	***1 422 675,46***	***1 653 210,06***	***0,00***	***1 652 153,64***

Muut velat				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2019	2018	2019	2018
Oppisopimusmaksujen selvittelytili	0,00	320,00	0,00	320,00
Ennakonpidätysvelka	478 670,36	0,00	478 670,36	0,00
Sosiaaliturvamaksuvelka	13 381,16	0,00	13 381,16	0,00
Työntekijämaksut palkoista	75 699,51	0,00	75 699,51	0,00
Verotili	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	***567 751,03***	***320,00***	***567 751,03***	***320,00***

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset siirtovelat	2019	2018	2019	2018
Siirtyvät korot muille	4 051,05	18 256,63	4 051,05	18 256,63
Verovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lomapalkkajaksotus	2 063 856,34	1 466 848,12	2 063 856,34	1 466 848,12
Palkkajaksotus	0,00	178 338,03	0,00	178 338,03
Työnantajamaksut	127 034,72	0,00	127 034,72	0,00
Muut siirtovelat	51 683,52	30 962,84	51 683,52	30 962,84
Yhteensä	***2 246 625,63***	***1 694 405,62***	***2 246 625,63***	***1 694 405,62***

Sekkilimiitti		
	2019	2018
Ammattiopiston sekkilimiitti 31.12.	1 000 000,00	1 000 000,00
	1 000 000,00	1 000 000,00

12.3.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä		
	2019	2018
Seuraavalla tilikaudella maksettavat		
- 3 StepIT	321 323,06	308 539,18
- Danske Finance Oy		0,00
- Kuntarahoitus	366 949,72	366 649,72
- Siemens Financial Services		0,00
- Tukirahoitus Oy	28 928,88	22 688,58
Myöhemmin maksettavat		
- 3 StepIT	307 577,05	396 885,39
- Kuntarahoitus	6 416 070,10	6 783 019,82
- Siemens Financial Services		0,00
- Tukirahoitus Oy	64 097,76	68 066,64
Yhteensä	***7 504 946,57***	***7 945 849,33***

12.3.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2019	2018
Ammattiopisto ja kuntayhtymäpalvelut	281	296
Vanajaveden Opisto	14	16
Lukiot	82	87
Yhteensä	***377***	***399***

Henkilöstökulut		
	2019	2018
Palkat ja palkkiot	19 994 621,20	19 045 095,30
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 873 755,49	3 754 804,68
Muut henkilösivukulut	570 215,29	647 236,61
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	0,00	0,00
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	24 438 591,98	23 447 136,59
	0,00	0,00
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	***24 438 591,98***	***23 447 136,59***

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Hämeen Vihreät ry	300,00	360,00
Hämeen Kokoomus ry	1 999,50	1 867,50
Hämeen Sosialidemokraatit ry	1 801,00	1 739,00
Hattulan Kokoomus ry	22,50	0,00
Hattulan Sosiaalidemokraatit ry	635,00	0,00
Keskustan Etelä-Hämeen piiri	680,00	680,00
Keskustan Urjalan kunnallisjärjestö	22,50	22,50
Kanta-Hämeen Perussuomalaiset ry	300,00	240,00
Perussuomalaisten Hämeen piiri	0,00	60,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	***5 760,50***	***4 969,00***

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 055,00	8 880,00
BDO Oy		
Neuvonanto, vero- ja lakipalvelut	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	***8 055,00***	***8 880,00***

12.3.7 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

KIRJANPITOKIRJAT		**SAILYTYSTAPA**
Tasekirja		Sidottu kirja
Päiväkirja		Sähköinen arkistointi
Pääkirja		Sähköinen arkistointi
APUKIRJAT		**SAILYTYSTAPA**
Myyntireskontra		Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra		Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		Sähköinen arkistointi
TOSITELAJIT	**TAPAHTUMA**	**SAILYTYSTAPA**
Kirjanpito		
AIF	AIF tositekonversio	Sähköisessä järjestelmässä
AKT	Aktivoinnit	Sähköisessä järjestelmässä
ALV	ALV-maksuajo	Sähköisessä järjestelmässä
AS	Alkusaldo	Sähköisessä järjestelmässä
Kman	Asiakkaan man. kuittaukset	Sähköisessä järjestelmässä
KPA	Kirjanpitotapahtuman palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
MuistioE	Muistiotositteet Excelistä	Sähköinen arkistointi
Muistio	Muistiotositteet, myyntireskontran kuittaus	Sähköinen arkistointi
Palkka	Palkat Populus	Sähköinen arkistointi
Pankki	Pankkitositteet	Sähköinen arkistointi
Myyntireskontra		

Ltappio	Luottotappiokirjaus	Sähköisessä järjestelmässä
Man	Manuaaliset suoritukset	Sähköisessä järjestelmässä
PERINTÄ	Perintä toimeksiantoliittymä	Sähköisessä järjestelmässä
Vii	Viitesuoritukset	Sähköinen arkistointi
10-55	Laskulajit 10-55	Sähköisessä järjestelmässä
Ostoreskontra		
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		
KOM	Käyttöomaisuus	Sähköisessä järjestelmässä
XAKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

13. VANAJA KOULUTUS OY:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

13.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.2019-31.12.2019	1.1.2018-31.12.2018
L I I K E V A I H T O	**588 862,93**	**1 009 395,54**
Liiketoiminnan muut tuotot	**1 000,00**	**0,00**
Materiaalit ja palvelut		
Ulkopuoliset palvelut	-526 436,79	-944 761,61
Materiaalit ja palvelut yhteensä	**-526 436,79**	**-944 761,61**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-236,64	-315,52
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	**-236,64**	**-315,52**
Liiketoiminnan muut kulut	**-55 729,83**	**-62 861,69**
L I I K E V O I T T O (- T A P P I O)	**7 459,67**	**1 456,72**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	31,79	172,24
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	0,00	-1,77
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	**7 491,46**	**1 627,19**
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-2 079,81	-445,22
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	**5 411,65**	**1 181,97**

13.2 Tase

TASE	31.12.2019	31.12.2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	709,94	946,58
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**709,94**	**946,58**
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**709,94**	**946,58**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	79 773,67	105 649,00
Muut saamiset	4 922,54	14 793,28
Siirtosaamiset	9 121,06	1 946,51
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**93 817,27**	**122 388,79**
Rahat ja pankkisaamiset	198 679,23	128 944,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	**292 496,50**	**251 333,05**
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä	**293 206,44**	**252 279,63**

14. KONSERNILASKELMAT

14.1 Konsernituloslaskelma

	01.01.2018-31.12.2018	01.01.2019-31.12.2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	**32 561 472,76**	**32 002 496,92**
Maksutuotot	**1 305 617,16**	**1 194 776,74**
Tuet ja avustukset	**3 681 948,15**	**2 690 344,19**
Muut toimintatuotot	**2 477 431,54**	**1 819 284,07**
Toimintatuotot	**40 026 469,61**	**37 706 901,92**
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	**-19 045 095,30**	**-19 993 621,20**
Eläkekulut	**-3 754 804,68**	**-3 873 755,49**
Muut henkilösivukulut	**-647 236,61**	**-570 215,29**
Henkilöstökulut	**-23 447 136,59**	**-24 437 591,98**
Palvelujen ostot	**-5 109 209,07**	**-5 026 365,15**
Aineet tarvikkeet ja tavarat	**-3 811 908,33**	**-3 690 831,24**
Avustukset	**-60 829,77**	**-100 406,46**
Muut toimintakulut	**-4 200 146,90**	**-3 663 410,43**
Toimintakulut	**-36 629 230,66**	**-36 918 605,26**
Toimintakulut	**-36 629 230,66**	**-36 918 605,26**
TOIMINTAKATE	**3 397 238,95**	**788 296,66**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	**24 072,24**	**21 781,79**
Muut rahoitustuotot	**190 743,68**	**265 408,56**
Korkokulut	**-39 111,55**	**-11 454,86**
Muut rahoituskulut	**-213 217,67**	**-89 754,13**
Rahoitustuotot ja -kulut	**-37 513,30**	**185 981,36**
VUOSIKATE	**3 359 725,65**	**974 278,02**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	**-3 540 850,91**	**-5 130 682,03**
Arvonalentumiset		**-9 829,50**
Poistot ja arvonalentumiset	**-3 540 850,91**	**-5 140 511,53**
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	**-181 125,26**	**-4 166 233,51**
Tilikauden verot	**-445,22**	**-2 079,81**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-181 570,48**	**-4 168 313,32**

14.2 Konsernitase

VASTAAVAA	2018	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	**34 265,09**	**4 650,00**
Muut pitkävaikutteiset menot	**6 831,43**	**4 918,86**
Aineettomat hyödykkeet	**41 096,52**	**9 568,86**
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	**833 532,83**	**833 532,83**
Rakennukset	**27 216 183,72**	**24 708 402,42**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**13 400,94**	**10 720,80**
Koneet ja kalusto	**1 614 837,69**	**1 575 794,30**
Muut aineelliset hyödykkeet	**59 186,87**	**59 186,87**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	**261 833,09**	**389,60**
Aineelliset hyödykkeet	**29 998 975,14**	**27 188 026,82**
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonko-rotukset	**8 305,48**	**8 305,48**
Sijoitukset	**8 305,48**	**8 305,48**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**30 048 377,14**	**27 205 901,16**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	**46 519,92**	**60 399,60**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**46 519,92**	**60 399,60**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	41 749,43	36 145,59
Vaihto-omaisuus	**41 749,43**	**36 145,59**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	**2 002 737,29**	**1 346 322,11**
Muut saamiset	**219 652,09**	**304 133,54**
Siirtosaamiset	**513 618,27**	**445 216,93**
Lyhytaikaiset saamiset	**2 736 007,65**	**2 095 672,58**
Saamiset	**2 736 007,65**	**2 095 672,58**
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	**74 135,80**	**84 250,38**
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	**202 611,67**	**1 028 850,95**
Joukkovelkakirjalainasaamiset	**948 297,00**	**1 023 500,00**
Muut arvopaperit	**1 032 269,18**	**1 081 021,98**
Rahoitusarvopaperit	**2 257 313,65**	**3 217 623,31**

Rahat ja pankkisaamiset	**2 428 928,49**	**1 898 942,67**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**7 463 999,22**	**7 248 384,15**
VASTAAVAA	**37 558 896,28**	**34 514 684,91**
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	**14 395 649,71**	**14 395 649,71**
Muut omat rahastot	**176 966,58**	**176 966,58**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) (pl. muuntoerot)	**15 532 745,44**	**15 351 174,96**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	**15 532 745,44**	**15 351 174,96**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-181 570,48**	**-4 168 313,32**
OMA PÄÄOMA	**29 923 791,25**	**25 755 477,93**
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	**76 135,41**	**882 468,72**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**76 135,41**	**882 468,72**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**1 662 144,00**	**1 289 288,00**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	**1 662 144,00**	**1 289 288,00**
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat		**14 676,36**
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		**14 676,36**
Pitkäaikainen vieras pääoma	**1 662 144,00**	**1 303 964,36**
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**539 522,60**	**372 856,00**
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	**539 522,60**	**372 856,00**
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		
Saadut ennakot	**2 009 367,34**	**1 962 865,78**
Ostovelat	**1 653 210,06**	**1 422 675,46**
Liittymismaksut ja muut velat	**320,00**	**567 751,03**
Siirtovelat	**1 694 405,62**	**2 246 625,63**
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	**5 357 303,02**	**6 199 917,90**
Lyhytaikainen vieras pääoma	**5 896 825,62**	**6 572 773,90**
VIERAS PÄÄOMA	**7 558 969,62**	**7 876 738,26**
VASTATTAVAA	**37 558 896,28**	**34 514 684,91**

14.3 Konsernirahoituslaskelma

	2018	2019
VUOSIKATE	3 359 725,65	974 278,02
Tilikauden verot	-445,22	-2 079,81
Tulorahoituksen korjauserät	-7 000,00	-12 096,77
Toiminnan rahavirta	3 352 280,43	960 101,44
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 032 085,64	-2 475 650,83
Rahoitusosuudet investointimenoihin		177 615,28
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 000,00	12 096,77
Investointien rahavirta	-3 025 085,64	-2 285 938,78
Toiminnan ja investointien rahavirta	**327 194,79**	**-1 325 837,34**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-496 666,70	-539 522,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	503 333,30	-539 522,60
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 150,00	792 453,63
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 031,53	5 603,84
Saamisten muutos	-811 071,78	640 335,07
Korottomien velkojen muutos	-1 365 544,08	857 291,24
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 185 797,39	2 295 683,78
Rahoituksen rahavirta	**-1 682 464,09**	**1 756 161,18**
Rahavarojen muutos	**-1 355 269,30**	**430 323,84**
Rahavarat 31.12.	4 686 242,14	5 116 565,98
Rahavarat 1.1.	6 041 511,44	4 686 242,14
Rahavarojen muutos	-1 355 269,30	430 323,84

15. KÄSITTEET JA LYHENTEET

OKM = opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH = Opetushallitus
HOKS = Ammatillisessa koulutuksessa olevien opiskelijoiden henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma
Yto = Yhteiset tutkinnon osat (AOT)
Kv = Kansainvälisyys
Opal = Työvoimakoulutuksen opiskelijapalautejärjestelmä
OVTES = Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus
KVTES = Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus
Tyhy = Työhyvinvointi
HAMK = Hämeen ammattikorkeakoulu
AVI = Aluehallintovirasto
ELY = Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
YT = Yhteistyötoimikunta
Opva = Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot
AOT = Ammattiopisto
LU = Lukiokoulutus
VOP = Vanajaveden Opisto

16. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

16.1 Koulutuskuntayhtymä Tavastian tilinpäätöksen allekirjoitus

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymähallitus

Hämeenlinnassa_____._____2020

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____ _____

16.2 Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Hämeenlinnassa_____._____2020

_____

Nimi
Titteli

Koulutuskuntayhtymä Tavastian jäsenkuntien kunnanhallitukset ja yhtymäkokousedustajat

YHTYMÄKOKOUSKUTSU

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymäkokous pidetään

tiistaina 19.5.2020 klo 18.00

Hämeenlinnassa Ammattiopisto Tavastiassa, Hattelmalantie 8 A-rakennus, kokoushuone 3049.

Lähetämme yhtymäkokouskutsun perussopimuksen mukaisesti jäsenkuntien kunnanhallituksille.

Pyydämme jäsenkuntia nimeämään edustajansa tähän yhtymäkokoukseen, toimittamaan kokouksen asiapaperit yhtymäkokousedustajille ja ilmoittamaan kokousedustajan nimen kuntayhtymälle 30.4.2020 mennessä.

Voimassa olevan perussopimuksen mukaisesti yhtymäkokoukseen valitaan edustajat jäsenkunnista seuraavasti:

- Akaa 1 edustaja
- Hattula 2 edustajaa
- Hämeenlinna 3 edustajaa
- Janakkala 2 edustajaa
- Pälkäne 1 edustaja
- Urjala 1 edustaja

Tervetuloa!

Koulutuskuntayhtymä Tavastia

MERK. HELENA LEHKONEN
yhtymähallituksen
puheenjohtaja

Reijo Lehtonen
yhtymäkokouksen
sihteeri

Hämeenlinnan kaupunki talouden tasapainostusohjelma

Selvitys lukioidentoiminnoista

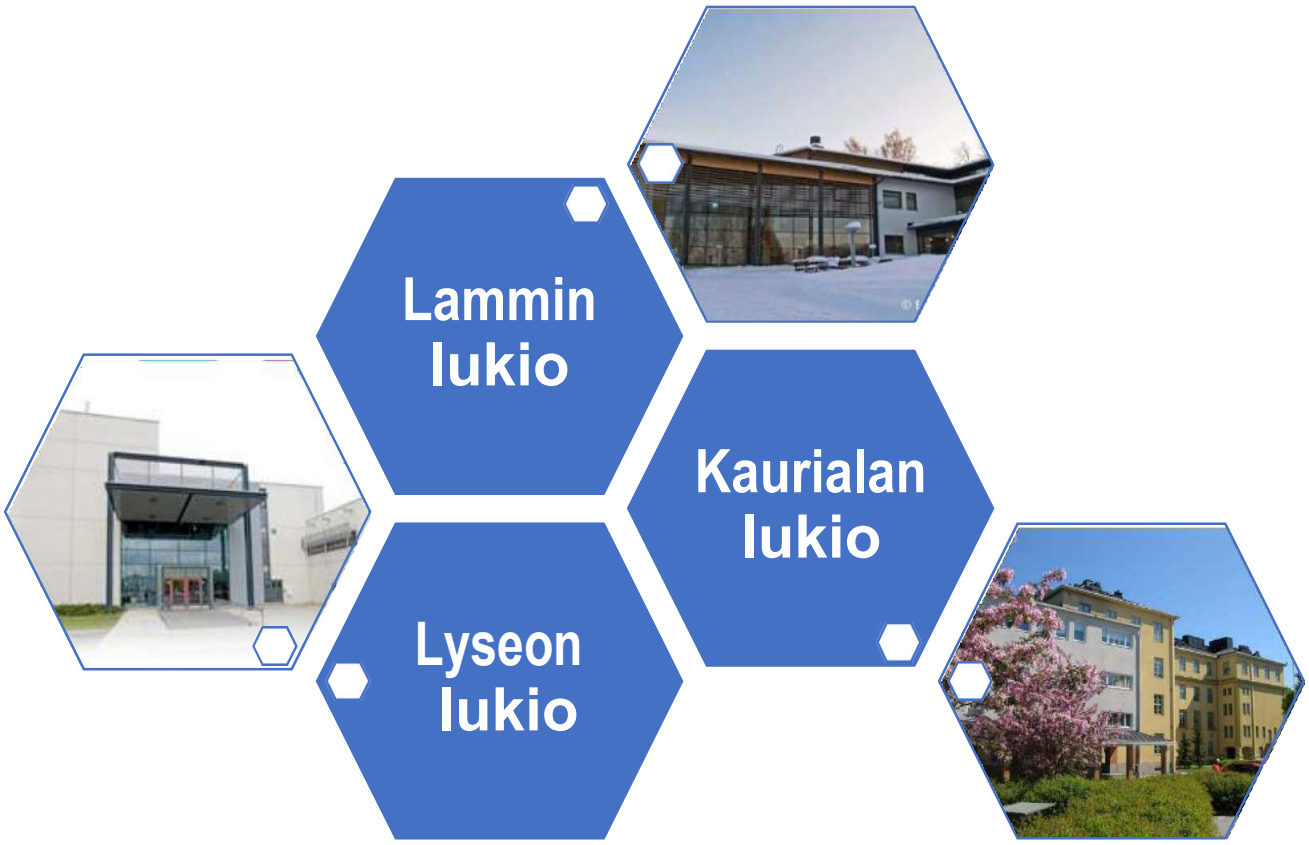

Maaliskuu 2020

Sisällysluettelo

1. Johdanto 2

1.1 Aikaisemmat selvitykset 3

1.2 Oppivelvollisuuden laajentaminen 4

2. Opiskelijamäärän kehitys 5

3. Lukiokoulutuksen tulot 7

4. Lukiokoulutuksen kustannukset 8

5. Lukiokoulutuksen kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä tulevaisuudessa 10

6. Talouden sopeuttaminen 12

6.1. Henkilöstökustannukset 12

6.2. Kiinteistökustannukset 13

6.2.1 Kiinteistöistä luopuminen 13

6.2.2. Tilojen yhteiskäyttö 13

6.3. Ravitsemuspalvelujen kustannukset 14

6.4. Muut kustannukset 14

7. Johtopäätökset 14

8. Liitteet 15

Liite 1 Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen vaikutukset, selvitys 2014 16

Liite 2 Lammin tarveselvityksen teknis-taloudellinen osa 2019 34

Liite 3 Ote kaupunginhallituksen palveluverkkopäätöksestä 26.3.2018 46

Liite 4 Palveluverkon avaamisen taloudellisia vaikutuksia lukiokoulutuksen osalta 2020 47

Liite 5 Vertailu noin 100 opiskelijan lukioiden kustannuksista vuodelta 2018 49

1. Johdanto

Hämeenlinnan kaupunki on vuonna 2012 tekemällä päätöksellään siirtänyt Hämeenlinnan kaupungin lukiokoulutuksen järjestämisvastuun Koulutuskuntayhtymä Tavastialle. Koulutuskuntayhtymä Tavastialla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä lukiokoulutuksen järjestämislupa koskien Hämeenlinnan kaupungin ja Hattulan kunnan aluetta. Hämeenlinnan kaupungin alueella toimii tällä hetkellä kolme lukiota: Kaurialan lukio, Hämeenlinnan Lyseon lukio ja aikuislinja sekä Lammin lukio.

Osapuolten sopiman lukiokoulutuksen siirtosopimuksen mukaan ennen lukioverkkoa ja muita periaatteellisesti tärkeiden asioiden ratkaisua liikelaitoksen johtokunnan tulee pyytää asiasta kaupungin lausunto. Siirtosopimuksessa on lisäksi sovittu, että lukiokoulutuksen vuosittaista järjestämistä ja siihen liittyviä asiakokonaisuuksia varten Hämeenlinnan lasten ja nuorten lautakunta ja lukiokoulutuksen liikelaitos tekevät keskinäisen sopimuksen, jossa määritellään koulutuksen määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Molemmissa sopijaosapuolissa on tehty organisaatiomuutoksia. Kaupungin puolelta lasten ja nuorten lautakunnan on korvannut sivistys- ja hyvinvointilautakunta ja Kuntayhtymän osalta lukioliikelaitos on lakkautettu, joten kuntayhtymä ja sen yhtymähallitus vastaa nyt suoraan tästä vuosittain solmittavasta sopimuksesta.

Hämeenlinnan kaupunki vastaa Koulutuskuntayhtymä Tavastian perussopimuksen 5 §:n mukaisesti lukiokoulutuksen kustannuksista investointikuluineen niiltä osin, kuin kustannuksia ei pystytä kattamaan lukiokoulutukseen osoitetuilla valtionosuuksilla.

Kaupunginhallitus päätti 28.10. 2019 § 436 talouden tasapainottaminen / tasapainottamisohjelman valmistelun käynnistämisestä.

Ohjelman kohta kolme:

Hämeenlinnan kaupunki avustaa Koulutuskuntayhtymä Tavastiaa noin 800.000 euroa vuonna 2020 pelkästään lukiokoulutuksen takia. Nykyrakenteesta aiheutuvat kulut ovat taloustilanteen kannalta merkittävät, joten lukiokoulutuksen kustannuksiin tulee puuttua. Lukioiden toiminnot tulee selvittää maaliskuun 2020 loppuun mennessä yhdessä Koulutuskuntayhtymä Tavastian kanssa.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti 18.11.2019 § 456 mm.

1. hyväksyä liitteeseen merkityt valmisteluvastuut talouden tasapainottamisohjelman käynnistämiseksi.
2. edellyttää, että jokaisen kohdan osalta valmistelun yhteydessä arvioidaan taloudellinen vaikutus (sekä käyttötalouteen että investointeihin) kokonaistavoitteen saavuttamiseksi.
3. että digiohjelman edistymistä seurataan osana talouden tasapainottamisohjelmaa.

Selvitystyötä varten koottiin työryhmä, joka koostui Hämeenlinnan kaupungin opetustoimen henkilöistä ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian lukiokoulutuksen henkilöistä.

Selvitystyöryhmä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Päivi Raukko, HML
	Opetustoimenjohtaja Mika Mäkelä, HML
	Controller Leena Thure, HML
	Kuntayhtymänjohtaja Jouni Haajanen, Tavastia
	Talousjohtaja Reijo Lehtonen, Tavastia
	Kaurialan lukion rehtori Tuomo Iltanen, Tavastia
	Lukioiden luottamusmies Vesa Karjalainen, Tavastia

Selvitystyöryhmä kokoontui 5 kertaa; 15.11.2019, 10.12.2019, 9.1.2020, 23.1.2020, 14.2.2020

1.1 Aikaisemmat selvitykset

Lukiokoulutuksen talouden sopeuttamista on pohdittu edellisen kerran vuonna 2014 silloisen Lukioliikelaitos Tavastian asettamassa työryhmässä. Tällöin päädyttiin seuraaviin säästökohteisiin:

1. **Ravitsemuspalvelut**. Todettiin, että opiskelijamäärien pienentyminen vaikuttaa ruokailijoiden määriin. Linnan aterioiden sopimus on tulossa katkolle kesällä ja päätettiin kilpailuttaa ravitsemuspalvelut. Tavoiteltu säästö 10 %

2. **Kiinteistönhoito.** Kiinteistönhoitotehtävät on jo osin siirretty Tekmeltä kuntayhtymän vastuulle (vahtimestarit). Päätettiin selvittää siivoustyön kustannus omana työnä versus ostopalvelu. Tavoiteltu säästä 10 %.

3. **Liikelaitoksen hallinto**. Päätettiin, ettei johtavan rehtorin virkaa täytetä, vaan hoidetaan tehtävä sijaisjärjestelyin. Tavoiteltu säästö 100 000 € /vuosi.

4. **Kuraattoripalvelut**. Mikäli uusi opiskelijahuoltolaki tulee voimaan 1.8.2014, siirtyy lukion kuraattorin palkkakustannukset Hämeenlinnan kaupungin maksettavaksi. Tavoiteltu säästö 45 000 €/vuosi

5. **Kiinteistökustannukset.** Todettiin, että opiskelijamäärien pienentyminen vaikuttaa tarvittavien opetustilojen määriin. Lyseolla on vuokrattua tilaa yhteensä 5966 m², Kaurialassa 5743 m² ja Lammilla 1010 m². Kaurialan lukion tilat on mitoitettu 600 opiskelijalle. Ensi syksynä Kaurialassa on arviolta opiskelijoita n. 540 ja Lyseolla n. 450. Kantakaupungin päivälukioiden opiskelijamäärä on siis jatkossa alle tuhat ja siihen nähden opetustilaa on käytössä aivan liikaa. Päätettiin selvittää eri kiinteistöratkaisuja osana Hämeenlinnan kaupungin opetustoimen kiinteistöselvitystä.

6. **Kurssien määrä**. Todettiin, että opiskelijamäärien pienentyminen vaikuttaa kurssien määriin. Arvoitiin, että kurssien määrä putoaa ensi syksynä n. 20:lla kun on vähemmän aloittavia ryhmiä. Tavoiteltu säästö 60 000 €/vuosi, kun kurssin hinta on n. 3000 € laskettuna henkilöstökustannuksista.

7. **Kuntayhtymäpalvelut**: Todettiin, että palveluiden osuus on 3,6 % lukioiden menokehyksestä, mikä on puolet vähemmän kuin esim. Jyväskylässä. Päätettiin laskea it-palveluiden resurssia, mutta puolestaan nostaa markkinoinnin resurssia, jotta saataisiin jatkossa enemmän opiskelijoita lukiokoulutukseen. Parolan lukion mahdollinen liittyminen 1.8.2014 kuntayhtymään tulee alentamaan suhteessa kaupungin lukioiden maksamia palvelumaksuja. Tavoiteltu säästö 20 000 €/vuosi

8. **Pienet lukiot**. Todettiin, että Lammin lukion ja Lyseon lukion aikuislinjan toiminta on tappiollista johtuen pienestä opiskelijamäärästä. Jatkossa aikuislinja ei saa enää rahoitusta aineopiskelijoista ja tutkintatavoitteisia opiskelijoita on koko ajan vähemmän väestön koulutusasteen noustessa. Päätettiin, että kaupungin edustajien kanssa otetaan neuvotteluissa esiin lukiokoulutuksen alueellinen ja eri ikäryhmiin kohdistuvan koulutustarjonnan turvaaminen.

Jatkotyönä laadittiin selvitys Lammin lukion lakkauttamisen taloudellisista ja pedagogisista vaikutuksista. (Liite)

1.2 Oppivelvollisuuden laajentaminen

Hallitusohjelmassa keskeisenä tavoitteena on, että koulutus- ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy. Hallitusohjelmassa on linjattu, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen. Lisäksi vahvistetaan ohjausta ja oppilashuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta.

Oppivelvollisuuden laajentamisesta linjataan hallitusohjelmassa seuraavasti:

- Oppivelvollisuuden sisään rakennetaan erilaisia opinto- ja tukimuotoja, jotka voidaan sisällyttää toisen asteen tutkintoihin (esim. kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus, valmentavat koulutukset).
- Kehitetään toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta helpottamaan siirtymistä toisen asteen koulutukseen.
- Valmistelun yhteydessä käydään läpi keskeyttämisen syyt ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.
- Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.
- Tehdään selvitys maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta ja oppimateriaalikustannusten alentamisesta. Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin aidosti maksuttoman toisen asteen koulutuksen toteuttamiseksi.
- Määrärahatarpeet varmistetaan jokaisen opinto- ja tukimuodon kohdalla.
- Eri koulutusmuotojen järjestäjille korvataan täysimääräisesti oppivelvollisuustehtävään liittyvät kustannukset.
- Opinto-ohjausta eri koulutusasteilla vahvistetaan ja selvitetään sitovat mitoitukset opinto-ohjaajien määrästä toisen asteen koulutuksessa ja jälkiohjausvelvoitteen ulottamisesta ammatilliseen koulutukseen sekä tukiopinto-ohjaus peruskoulusta toiselle asteelle osana oppivelvollisuusiän korotuksen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen valmistelua.
- Lisäksi vahvistetaan opiskeluhuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta. Sitovista mitoituksista psykologi- ja kuraattoripalvelujen osalta säädetään toiselle asteelle. Samalla vahvistetaan oppilaitosten yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä oppilaiden roolia ja vaikutusmahdollisuuksia kouluyhteisössä. Kiusaamiselle asetetaan nollatoleranssi.
- Valmistelussa huomioidaan eri kieliryhmät ja muut erityisryhmät.

Tavoitteena on, että nykyistä laajempi oppivelvollisuus tulisi voimaan vuonna 2021. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran oppivelvollisiin, joiden oppivelvollisuuslain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukainen oppivelvollisuus olisi päättymässä vuonna 2021 (lukuvuonna 2020– 2021 perusopetuksen 9. luokkaa käyviin).

2. Opiskelijamäärän kehitys

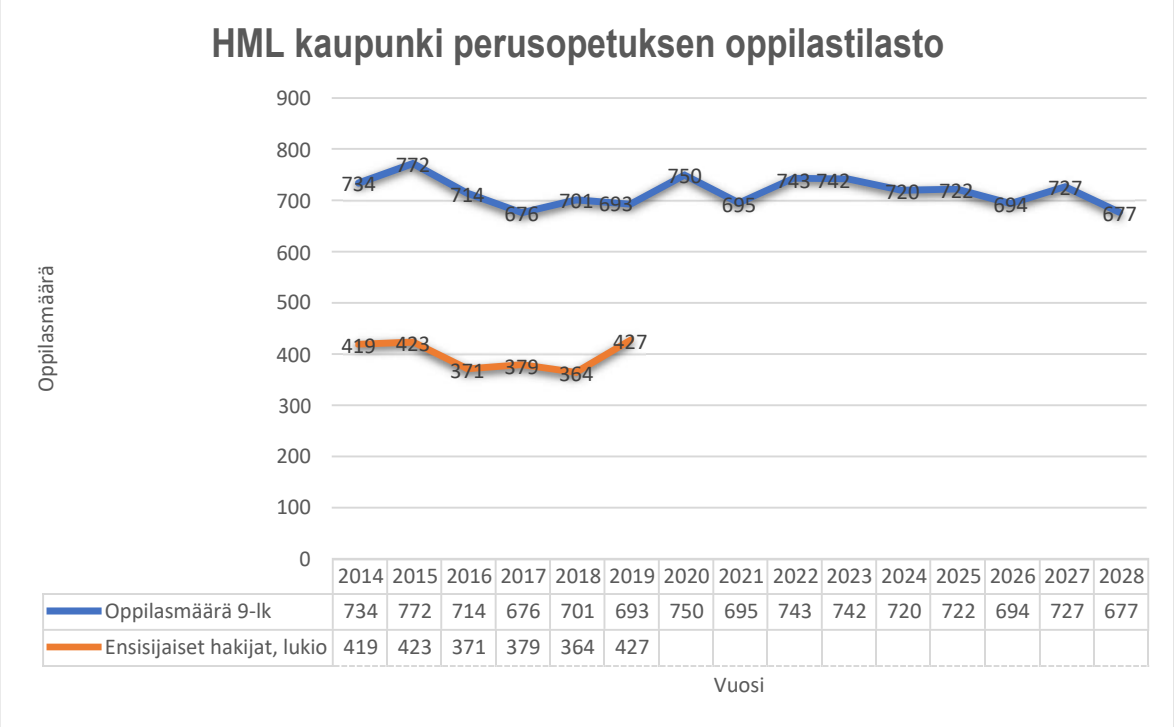

Taulukko. Hämeenlinnan kaupungin perusopetuksen oppilastilasto ja ensisijaisten hakijoiden määrä lukioihin

Kun verrataan peruskoulunsa päättäneiden määrää lukiokoulutukseen hakeneiden määrään, nähdään että yli 50 % peruskoulunsa päättäneistä Hämeenlinnalaisnuorista valitsee lukiokoulutuksen. Viime vuonna peräti 62 %. Viime vuoden suurta lukua selittää osin se, että aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksesta alkaa valmistua yhä enemmän henkilöitä, joista osa valitsee lukiokoulutuksen. Nämä henkilöt osallistuvat yhteishakuun, mutta heitä ei näy kaupungin perusopetuksen oppilastilastossa, koska aikuisten maahanmuuttajien perusopetus järjestetään ammattiopisto Tavastian toimesta.

Peruskoulunsa päättäneiden määrä suhteessa lukiokoulutuksen hakijamäärään	
Vuonna 2014	57 %
Vuonna 2015	55 %
Vuonna 2016	52 %
Vuonna 2017	56 %
Vuonna 2018	52 %
Vuonna 2019	62 %

Taulukko. Peruskoulunsa päättäneiden prosentuaalinen osuus suhteessa lukiokoulutuksen hakijamäärään

Lukiokoulutus 1.sijaiset hakijat	2019	2018	2017	2016
Kaurialan lukio	233		158	172
- Yleislinja	178	*	131	141
- Tiedelukio (Matematiikka – ja luonnontiedelinja)	55	46	27	31
Hämeenlinnan lyseon lukio	157		190	159
- Yleislinja	93	*	96	101
- Luovan yrittäjyyden linja	16	38	22	16
- Urheilulinja	48	46	72	42
Lammin lukio	37	39	31	40
Yhteensä	**427**	**364**	**379**	**371**

*Vuonna 2018 yhteishaussa haettiin Kaurialan ja Lyseon lukion sijasta Tavastian lukioon, joten yleislinjan lukiokohtaista hakijatietoa ei ole olemassa. Tavastian lukion yleislinjalle oli vuonna 2018 yhteensä 195 1.sijaista hakijaa eli vuonna 2019 heitä on + 76 hakijaa enemmän.

Koulutuskuntayhtymä Tavastian ylläpitämissä Hämeenlinnan kaupungin alueella toimivissa lukioissa opiskeli vuonna 2017 68 ulkopaikkakuntalaista. Kun taas puolestaan vuonna 2017 51 Hämeenlinnalaisnuorta opiskeli jossain muussa lukioissa, kun oman kaupungin alueella toimivassa lukioissa.

15-19 vuotiaiden lukio-opiskelijoiden kotikunta ja liikkuvuus kotikunnasta 2017 (Hämeenlinna)	
Muualta tulleet kotikunnittain	Liikkuvuus kunnasta muualle
Janakkala 22	Helsinki 13
Hattula 10	Tampere 13
Hollola 7	Lahti 6
Akaa 3	Hattula 3
Kauhava 3	Pälkäne 3
Tammela 3	Janakkala 2
Tampere 3	Mikkeli 2
Lahti 2	Kerava 1
Lappeenranta 2	Luumäki 1
Riihimäki 2	Mäntsälä 1
Espoo 1	Oulu 1
Helsinki 1	Rovaniemi 1
Humppila 1	Sotkamo 1
Kuortane 1	Turku 1
Kouvola 1	Valkeakoski 1
Lapua 1	Vantaa 1
Orivesi 1	**Yhteensä 51**
Oulu 1	
Padasjoki 1	
Seinäjoki 1	
Ypäjä 1	
Yhteensä 68	**Kotikunnan opiskelijat 313**

3. Lukiokoulutuksen tulot

Lukiokoulutuksen merkittävin tuloerä on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opiskelijakohtainen yksikköhinta, joka on järjestäjäkohtainen. Järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan joka vuosi erikseen vahvistettavan keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta. Aikuisten oppimäärän mukaan lukion koko oppimäärää suorittavien yksikköhinta on 65 % koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta. Lisäksi koulutuksen järjestäjän on mahdollista saada ns. pienten lukioiden lisää, erityisen koulutustehtävän mukaista lisää tai sisäoppilaitosmuotoisesti suorittavien opiskelijoiden mukaista lisää. Koulutuskuntayhtymä Tavastian ei ole mahdollista saada pienten lukioiden lisää, koska se myönnetään vain niille koulutuksen järjestäjille, joiden lukiokoulutusta suorittavien nuorten lukumäärä on alle 200. Erityistä korotettua valtionosuutta on mahdollista saada myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen järjestämiseen.

Lukiokoulutuksen rahoitusta ollaan uudistamassa valtion toimesta. Selvitystyössä on pohdittu pienten lukioiden lisän korvaamista olosuhdekorotuksella, jossa huomioitaisiin harvaan asuttujen alueiden lukiokoulutuksen tarjonnan riittävä saavutettavuus. Nykyisin erilaisista alueiden olosuhteista johtuvia eroja on korjattu rahoituksellisesti harkinnanvaraisilla yksikköhinnan korotuksilla, joka ei luonteeltaan ole tarkoitettu pysyväksi rahoituksen turvaamismenettelyksi.

Vuonna 2019 Tavastian saama opiskelijakohtainen yksikköhinta lukioissa on 5.549,66 euroa/opiskelija ja aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien yksikköhinta on 3.607,28 euroa. Lisäksi Kaurialan lukio sai vuonna 2019 erityisen koulutustehtävän järjestämiseen yhteensä 38.537 euroa. Erityinen koulutustehtävä koskee matemaattis-luonnontieteellisen opetuksen järjestämistä, johon opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt oman järjestämisluvan.

Hankerahoituksen osuus tulorahoituksesta vaihtelee talousarviovuosittain riippuen siitä, kuinka moni hankehakemus tulee hyväksytyksi. Hankerahoituksen saaminen on mahdollistanut mm. erilaisten laitehankintojen tekemisen. Viime vuosina hankkeiden osuus koko tulorahoituksesta on ollut 1,5 – 2,7 %.

Lammin lukiossa opetusresurssia sekä myydään Hämeenlinnan kaupungille että ostetaan kaupungilta. Vuoden 2020 talousarviossa opetuksen myyntiä tehdään 113.623 eurolla ja ostetaan 176.175 eurolla.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu vuoden 2019 tilinpäätöstietojen perusteella lukiokohtaiset tulojen kertymät. On huomioitava, että Lyseon lukion osalta muissa tuotoissa on Hämeenlinnan kaupungin lukioinvestoinnin suunnittelukuluja koskeva tulo. Lammin lukiossa muissa tuloissa merkittävä osa on opetusresurssin myyntiä Hämeenlinnan kaupungille.

Tulot €	**Kaurialan lukio**	**Lyseon lukio**	**Aikuislinja**	**Lammin lukio**
Valtionosuus	2 784 366	2 812 895	214 556	557 101
Maksutuotot	39 156	33 016	6 850	8 728
Tuet ja avustukset	17 608	11 071	0	2 146
Kaupungin tuki pääomavuokra	366 960	0	0	42 721
Kaupungin tuki alijäämä	366 371	106 506	31 427	295 568
Muut tuotot	36 918	35 262	3 290	143 801
Yhteensä	**3 611 379**	**2 998 750**	**256 123**	**1 050 065**

4. Lukiokoulutuksen kustannukset

Alla olevan taulukon kustannukset kuvaavat koulutuksenjärjestäjien opiskelijakohtaisia kustannuksia tarkasteluvuosina 2016 – 2018. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen taloustilaston tietoihin. Opetuksen menot sisältävät opetushenkilöstön palkkakustannukset henkilösivukuluineen. Kokonaiskustannukset sisältävät kaikki muut menot, kuten ruokailun, opiskelijahuollon, hallinnon ja vuokrien kustannukset.

Hämeenlinnan osalta on huomioitava, että vuonna 2017 Hämeenlinnan kaupungin lukioilta laskuttama pääomavuokra kasvoi vuositasolla 740.000 euroa, koska vuokran laskentaperusteet sovitettiin samaan kaupungin sisäiseen pääomavuokraan, joka peritään kaupungin omalta palvelutuotannolta. Myös opetuksen kustannusten osalta on eroavaisuuksia laskentatavoissa esim. olemme laskeneet rehtorien palkat osaksi opetusta, kun monissa muissa kaupungeissa ne kuuluvat hallinnon kuluihin. Vuonna 2019 avustus pääomavuokriin (vuokratuki) oli 410 000€, koska Lyseon lukio toimi kuntayhtymän omistamissa tiloissa.

Opetushallituksen keräämän kustannustilaston mukaan hallinnon kustannukset ovat noin 3,2 % lukiotoiminnan kokonaiskustannuksista. Hallintokustannuksiin on huomioitu luottamushenkilö- ja kuntayhtymähallinnon, viestinnän ja it-palveluiden lukiokoulutukselle vyörytettävät kulut.

	2018 opetus	kokonaiskust	2017 opetus	kokonaiskust.	2016 opetus	kokonaiskust.
Helsinki	4669	7637	4795	7619	4776	7869
Espoo	4893	8550	4930	8674	4983	8736
Tampere	4124	6895	4024	6896	4213	7143
Vantaa	4096	6877	4008	6399	3919	6190
Oulu	4416	6687	4333	6643	4473	6882
Turku	4332	6796	4195	6585	4245	6657
Jyväskylä	4027	6185	3782	6880	3800	6884
Lahti	4574	6702	4503	6608	4600	6651
Kuopio	4539	6948	4494	6956	4540	7027
Pori	4581	6857	4546	6905	4215	6642
Kouvola	5345	7355	5220	7500	5194	7591
Joensuu	4038	6087	4315	6482	4319	6349
Lappeenranta	4974	7355	4881	7690	5273	8310
Hämeenlinna	5066	7246	4579	6810	4948	6305
Vaasa	4499	7124	4455	6991	4313	6978

Hämeenlinnan lukiokoulutuksen kustannukset tuloslaskelmatasolla yhteensä ja lukioittain on kuvattu alla olevissa taulukoissa. Tilikauden alijäämä kertoo sen osuuden, jota ei pystytä kattamaan saadun valtionosuusrahoituksen jälkeen. Tämä osuus jää omistajakunnan (Hämeenlinna) katettavaksi kuntayhtymän perussopimuksen 5 § mukaisesti. Vuoden 2020 talousarviossa on varauduttu 700.000 euron alijäämään kaupungin lukioiden osalta. Taulukoissa on huomioitu kaupungin maksama vuonna 2017 tapahtunut pääomavuokran nousua vastaava vuokratuen maksu Tavastialle.

Yhteensä	TP 2018	TP 2019	TA 2020
Toimintatuotot	7 797 621	7 116 447	7 611 621
Toimintakulut	-8 114 202	-7 916 319	-8 311 620
Toimintakate	-316 582	-799 872	-699 999
Vuosikate	-316 582	-799 872	-699 999
Tilikauden tulos	-787 354	-799 872	-699 999
Tilikauden yli/alijäämä	-787 354	-799 872	-699 999

Kaurialan lukio	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Toimintatuotot	3 207 486	3 245 008	3 489 263
Toimintakulut	-3 511 951	-3 611 379	-3 712 376
Toimintakate	-304 465	-366 371	-223 113
Vuosikate	-304 465	-366 371	-223 113
Tilikauden tulos	-304 465	-366 371	-223 113
Tilikauden yli/alijäämä	-304 465	-366 371	-223 113
Lyseon lukio	**TP 2018**	**TP 2019**	**TA 2020**
Toimintatuotot	3 471 450	2 892 245	3 118 493
Toimintakulut	-3 261 906	-2 998 751	-3 247 102
Toimintakate	209 543	-106 506	-128 609
Vuosikate	209 543	-106 506	-128 609
Tilikauden tulos*	-261 229	-106 506	-128 609
Tilikauden yli/alijäämä	-261 229	-106 506	-128 609
*2018 kertapoisto -470.000 € lukioinv. suunn.kustannuksista			

Aikuislinja	TP 2018	TP 2019	TA 2020
Toimintatuotot	314 528	224 696	211 956
Toimintakulut	-290 286	-256 123	-260 889
Toimintakate	24 242	-31 427	-48 933
Vuosikate	24 242	-31 427	-48 933
Tilikauden tulos	24 242	-31 427	-48 933
Tilikauden yli/alijäämä	24 242	-31 427	-48 933
Lammin lukio	**TP 2018**	**TP 2019**	**TA 2020**
Toimintatuotot	804 157	754 498	791 909
Toimintakulut	-1 050 059	-1 050 066	-1 091 253
Toimintakate	-245 902	-295 568	-299 344
Vuosikate	-245 902	-295 568	-299 344
Tilikauden tulos	-245 902	-295 568	-299 344
Tilikauden yli/alijäämä	-245 902	-295 568	-299 344

Kiinteistökulut, kaupungin palveluverkkopäätöksen ja vuokratuen vaikutukset 2019-2020 (Lyseon lukio toimii KkTavastian omissa tiloissa)

		2019	2020
Kaurialan lukio			
	Hoitovuokra, €/v	314 345	321 001
	Pääomavuokra, €/v	537 336	537 336
	SIHYn avustus po-vuokraan, €/v	366 960	366 960
	lukion vuokrakulut netto	484 721	491 377
Lammin lukio			
	Hoitovuokra, €/v	142 894	145 920
	Pääomavuokra, €/v	78 540	78 540
	SIHYn avustus po-vuokraan, €/v	42 720	42 720
	lukion vuokrakulut netto	178 714	181 740

Vuoden 2019 tilinpäätöstietojen mukaan lukiokohtaiset kokonaiskustannukset opiskelijaa kohti

TP 2019	Kaurialan lukio	Lyseon lukio	Aikuislinja	Lammin lukio
Kok.kust. €	3 977 750	3 105 257	287 550	1 345 634
Opisk.määrä	500	503	58	105
Kust./opiskelija €	7 955	6 173	4 957	12 815
Valtion maksama yksikköhinta	5 549	5 549	3 607	5 549
Kurssit/opiskelija	0,87	0,83		1,31

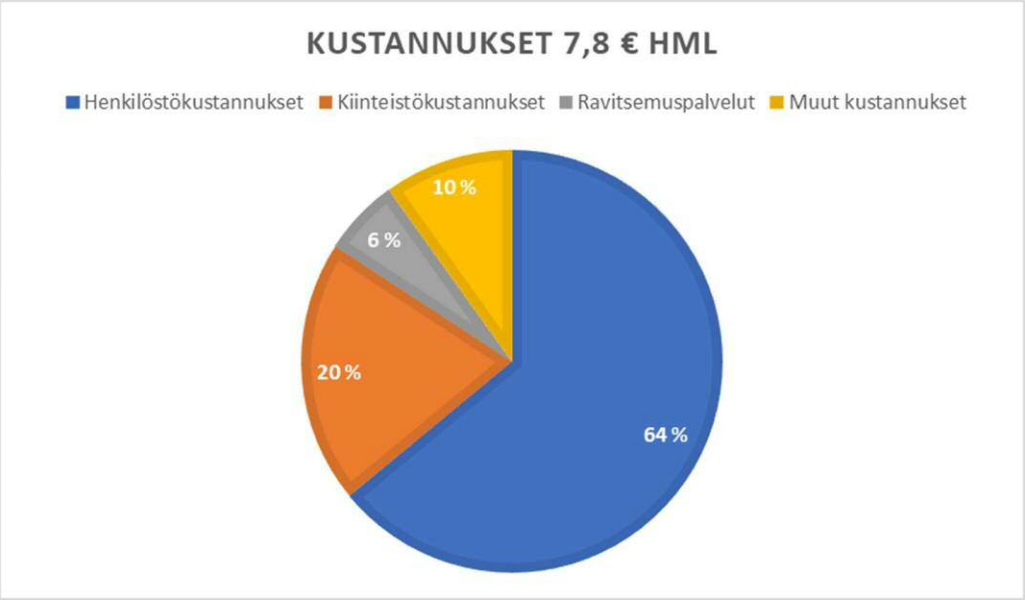

Kuva. Lukiokoulutuksen kustannusten jakautuminen Hämeenlinnan kaupungin alueella toimivissa lukioissa vuonna 2019 (KS 2019)

5. Lukiokoulutuksen kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä tulevaisuudessa

1. Valtion talous – valtionosuusrahoituksen kehitys

   Edellisen hallituskauden aikana toisen asteen koulutuksen rahoitus väheni merkittävästi, näin myös lukiokoulutuksen osalta. Nyt istuva hallitus muutti rahoituksen suuntaa ja lukiokoulutuksen yksikköhintarahaan tehtiin selkeä tasokorotus vuodelle 2020. Koulutuksen rahoituksen suunnan jatkuminen myönteisenä edellyttää hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista.

2. Henkilöstökulujen kehitys – tulevat palkkaratkaisut

   Merkittävä osa lukiokoulutuksen kustannuksista muodostuu henkilöstökuluista. Viime vuosina palkankorotuksia ei ole juurikaan tehty tai palkkaratkaisut ovat olleet hyvin maltillisia. Jatkossa on odotettavissa, että tulevat palkkaratkaisut sisältävät suuremmat palkankorotukset. 1 %:n palkankorotus merkitsee 50 000 €:n kasvua Hämeenlinnan lukiokoulutuksen henkilöstökustannuksissa.

3. Uusi opetussuunnitelma – LOPS 2021

   Uusi lukion opetussuunnitelma tuo lisäpanostusta opinto-ohjaukseen, erityiseen tukeen, kansainvälisyyteen, työelämäyhteistyöhön ja korkea-asteen yhteistyöhön. Panostus lisää lukiokoulutuksen kustannuksia. Minkä verran kustannusnoususta korvataan lukiokoulutuksen järjestäjille jää nähtäväksi.

4. Investoinnit oppimisympäristöihin

   Lukiokoulutusta toteutetaan Hämeenlinnassa hyvin perinteisissä oppimisympäristöissä. Luokkatiloissa on tarvetta siirtyä videotykeistä digitaalisiin näyttöihin ja pulpeteista liikuteltaviin tasoihin. Yhden luokan varustaminen modernilla välineistöllä maksaa 10 000 -15000 €.

5. Sähköiset ylioppilaskirjoitukset

   Kaurialan lukiossa ja Lyseon lukiossa liikuntasalit ovat ylioppilaskirjoitusten käytössä kaksi kertaa vuodessa. Sähköisten ylioppilaskirjoitusten vuoksi kaikki kirjoituksissa käytettävät pulpetit pitää varustaa sähkö- ja internetliittymällä. Lisäksi näille pitää olla varajärjestelmät vikatilanteiden varalle. Ylioppilaskirjoitusten suoritusmäärärajoitusten poistuminen tulee lisäämään jatkossa kirjoittajien määrää.

6. Urheiluakatemian kriteeristön muutos

   Urheiluakatemia Tavastia kuuluu Suomen Olympiakomitean huippu-urheiluyksiön ylläpitämään urheiluakatemia-verkostoon. Urheiluakatemia vastaa mm. ammattiopiston ja lukioiden urheilevien opiskelijoiden aamuvalmennuksista. Akatemiatoiminnan piirissä on n. 200 opiskelijaa kuntayhtymän oppilaitoksista. Urheiluakatemioille asetut kriteerit ovat uudessa ohjeistossa kiristyneet. Urheiluakatemian toiminnan pyörittämiseen tarvitaan mm. kokoaikainen koordinaattori, tällä hetkellä koordinaattorin resurssi on 0,5 pv/viikko. Mikäli halutaan pysyä urheiluakatemiaverkoston osana, joudutaan toimintaan lisäämään resursseja.

7. Kahden erillisen lukiorakennuksen tukipalvelut

   Kaupungin linjaaman ja kuntayhtymän hyväksymän lukiokoulutuksen palveluverkon mukaan kantakaupungissa pysyy jatkossakin kaksi lukiota. Hämeenlinnan lyseon lukio toimii nyt väistötiloissa Hattelmalantien kampusalueella, jolloin Lyseon lukion tukipalvelut toteutetaan osana kampusalueen palveluita. Kun Lyseo palaa keskustaan omaan kiinteistöön tarvitsee se tukipalvelut, joita ovat 2 siivoojaa, 2 ruokalatyöntekijää ja 1 vahtimestari. Omien tukipalveluiden järjestäminen lisää em. työtehtävien osalta kustannuksia.

8. Lammin lukio, Pasaapeli-rakennuksen peruskorjaus tai uudisrakennus

   Lammin lukion ja Hakkalan koulun tarvitsemat erikoisluokat sijaitsevat tällä hetkellä Pasaapeli-rakennuksessa, joka on tarkoitus peruskorjata tai sen tilalle rakentaa uudisrakennus. Tällä tulee olemaan vaikutuksia Lammin lukion vuokrakustannuksiin.

9. Hämeenlinnan lyseon lukion vuokra peruskorjauksen jälkeen

   Lyseonmäellä on tarkoitus tehdä mittava peruskorjaus Lyseon vanhaan päärakennukseen ja purkaa uudempi lisärakennus ja sen tilalle rakentaa uusi kiinteistö, missä sijaitsee lukion ruokala- ja liikuntatilat. Rakentaminen tulee merkittävästi lisäämään Lyseon lukion tilavuokraa. Lyseon lukion pääomavuokra tulee olemaan 825 000 €/vuodessa, mikä lisää lähes vastaavalla summalla lukiokoulutukselle maksettavaa vuokratukea.

6. Talouden sopeuttaminen

Talouden sopeuttamisella on aina vaikutuksia henkilöstöön, opiskelijoihin ja houkuttelevuuteen/elinvoimaan. Sopeuttamistoimenpiteiden jatkoselvitys edellyttää tarkempaa vaikutusten arviointia.

6.1. Henkilöstökustannukset

Henkilöstökustannukset muodostavat 64 % lukiokoulutuksen kustannuksista. Henkilöstökustannuksia voidaan vähentää pienentämällä tuntikehystä, joka tarkoittaisi muutoksia ja leikkauksia opetukseen. Toiminnallisesti tuntikehyksen pienentäminen voisi tarkoittaa esimerkiksi seuraavan kaltaisia toimenpiteitä:

- kurssitarjonnan vähentämistä ja siitä seuraava itseopiskelun lisääntymistä
- etäopetuksen lisäämistä
- kertauskurssien poistamista (suora vaikutus ylioppilaskirjoitusten tuloksiin)
- opettajien irtisanomisia tai osa-aikaistamisia, mikäli opetustunteja ei ole riittävästi nykyiselle määrälle opettajia
- ryhmäkokojen kasvattamista niissä syventävissä opinnoissa, joissa ryhmäkoot ovat tällä hetkellä pieniä (aloittavissa ryhmissä ryhmäkokoa ei voi kasvattaa, koska aloittavien ryhmien koko on n. 40 opiskelijaa)

Erityislinjat, Urheilulinja, Luovan yrittäjyyden linja ja Tiedelukio, aiheuttavat lukiokoulutukseen ylimääräisiä kustannuksia. Tiedelukion osalta lisäkustannukset katetaan omalla, kohdennetulla valtionosuudella.

Aikuislukion toiminta on yhdistetty Hämeenlinnan lyseon lukioon ja henkilöstörakenne on muutettu niin, että opetus hoidetaan Lyseon lukion opettajien toimesta. Tästä seurannut säästö tuntikehityksessä on ollut n. 50 vuosiviikkotuntia.

Omana kysymyksenään on Lammin lukion tilanne, koska Lammilla yläkoululla ja lukiolla on yhteistä opetushenkilökuntaa. Lammin lukion mahdollinen lakkauttaminen vaikeuttaisi Hakkalan yläkoulun aineenopetusta. Toisaalta se vähentäisi lukiokoulutuksen henkilöstökustannuksia.

Hakkalan koulun oppilasmäärä on vähentynyt viiden vuoden aikana n. 60 oppilaalla (lv 15-16 oli n. 270 oppilasta, lv 19-20 on n. 210 oppilasta). Muutos johtuu Hämeenkosken oppilaiden siirtymisestä kuntaliitoksen takia Hollolan kunnan perusopetuksen piiriin. Lisäksi koulussa on ollut enimmillään n. 40 perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasta.

Hakkalan koulussa on tällä hetkellä 23 opettajaa, joista perusopetuksen lehtoreita on 19 ja perusopetuksen tuntiopettajia 4. Hakkalan koulun opettajista 10 opettaa myös Lammin lukiossa. Lammin lukiossa on puolestaan 7 opettajaa, joista jokainen toimii opettajana myös Hakkalan koulussa. Ilman Lammin lukiota Hakkalan koulussa olisi tarve 24 opettajalle, joista 14 olisi lehtorin virkoja ja 10 tuntiopettajan virkoja. Tämä arviointi pohjautuu Konnarin ja Tuuloksen koulujen tämänhetkisiin oppilasmääriin, joiden perusteella Hakkalan koulu olisi lukuvuosina 2020-2026 osittain 3-sarjainen ja osittain 4-sarjainen riippuen kunkin vuosiluokan oppilasmäärästä.

Nykyisten lehtorin virkojen muuttaminen tuntiopettajan viroiksi sekä uusien tuntiopettajan virkojen perustaminen vaarantaa pätevän ja ammattitaitoisen opettajakunnan pysymisen Hakkalan koulussa. Lisäksi tuntiopettajan virkojen lisääntyminen aiheuttaisi huomattavia vaikeuksia uusien opettajien rekrytointiin, koska tuntiopettajien viroissa opetuksen määrä voi vuosittain vaihdella sivu- ja päätoimisuuden välillä, eikä opetusvelvollisuuden täyttymistä voida taata. Tämä puolestaan vaikuttaa oppilaiden oikeuteen saada laadukasta opetussuunnitelman mukaista perusopetusta Hakkalan koulussa. Mahdollinen yhtenäiskoulun muodostaminen muuttaa tilannetta, mutta virkarakenteen uudistaminen ei tapahdu hetkessä.

6.2. Kiinteistökustannukset

Toiseksi suurin kustannuserä on kiinteistökustannukset (20 %). Hämeenlinnan kaupungin alueella olevat lukiot toimivat Hämeenlinnan kaupungin vuokratiloissa lukuun ottamatta Lyseon lukiota, joka tällä hetkellä on väistötiloissa kuntayhtymän omistamassa kiinteistössä. Kaupunki tukee lukiokoulutuksen vuokrakustannusta kaupungin omistamissa kiinteistöissä maksamalla kuntayhtymälle takaisin suurimman osan pääomavuokran osuudesta. Lukiokoulutuksen kiinteistökustannuksia voidaan käytännössä alentaa ainoastaan luopumalla osasta lukiokiinteistöjä tai lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä. Tällä hetkellä lukiokoulutuksen käytössä olevat tilat ovat liian suuret opiskelijamäärään nähden. Lisäksi vanhojen kiinteistöjen tilaratkaisut eivät ole toiminnan kannalta optimaalisia.

6.2.1 Kiinteistöistä luopuminen

Kiinteistökustannusten alentaminen lukiokiinteistöistä luopumalla edellyttäisi lukioverkon supistamista. Hämeenlinnan kaupungin palveluverkkopäätöksessä keväällä 2018 on lukiokoulutuksen toteutuspaikoiksi päätetty Kaurialan lukion kiinteistö ja Lyseon lukion kortteli Lyseonmäellä. Lammin koulukiinteistöjen osalta päätettiin tehdä erillisselvitys.

Lammin alueen koulukiinteistöissä on todettu merkittäviä peruskorjaus- ja uudisrakennustarpeita. Tarveselvityksen lähtökohtana ei ollut tarkastella lukiokoulutuksen asemaa Lammilla, vaan koulutoimintojen järjestämistä tarkoituksenmukaisella tavalla huomioiden kiinteistöjen tekninen kunto. Tarveselvitykseen on talouden tasapainottamisohjelman jälkeen lisätty neljäs vaihtoehto koulutoiminnan järjestämisestä niin, että lukiokoulutusta ei Lammilla olisi. Tämä lisäys on tehty selvityksen teknistaloudelliseen osaan. Selvityksen perusteella lukiokoulutuksen päättyminen Lammilla mahdollistaisi peruskorjaus-/uudisrakentamisen noin 3,6M€ edullisemmin. (liite 2)

Teknisesti Lammin lukion toiminta on mahdollista siirtää osaksi Kaurialan lukiota. Säästöä kertyisi Lammin lukion nykyinen vuokrakustannus 235 112 € ja Lammin lukion opiskelijoista saatava tulo parantaisi myös Kaurialan lukion taloutta riippuen sinne siirtyvien opiskelijoiden määrästä.

Keskustan lukioiden sijoittuminen nykyisestä päätöksestä poikkeavasti edellyttäisi palveluverkkopäätöksen avaamista ja uuden selvityksen aloittamista Hämeenlinnan kouluverkosta. Palveluverkkopäätöksen avaaminen pelkän lukiokoulutuksen osalta ei ole mahdollista, koska lukioiden tilat ovat osa koko kaupungin ja erityisesti kantakaupungin palveluverkkoa. Lukiokoulutuksen mahdollinen keskittäminen jättäisi niille päätetyt tilat kaupungin kustannuksiksi. Lyseon yläkoulun ja Kaurialan yläkoulun osalta investointipäätökset on tehty ja hankkeet ovat käynnissä. Kaurialan lukion ja Lyseon lukion rakennuksille ei perusopetuksen palveluverkossa ole tarvetta. Palveluverkon talouden avaamisen taloudellisia vaikutuksia lukiokoulutuksen osalta on esitetty liitteessä 4.

6.2.2. Tilojen yhteiskäyttö

Tilojen käytössä tulee tavoitella mahdollisimman tiivistä käyttöä ja etsiä mahdollisuuksia jakaa tiloja muiden toimijoiden kanssa. Tilojen yhteiskäytöllä ei voida kuitenkaan saavuttaa vastaavia kustannushyötyjä kuin luopumalla tiloista kokonaan.

Lyseon lukion päärakennuksessa olevia erikoisluokkatiloja ja alarakennuksessa sijaitsevia ruokala- ja liikuntatiloja voidaan käyttää yhdessä Lyseon koulun kanssa.

Tiloilla arvioidaan olevan mahdollisuuksia yhteiskäyttöön muidenkin toimijoiden kanssa, mutta asia edellyttää lisäselvityksiä.

6.3. Ravitsemuspalvelujen kustannukset

Kolmanneksi merkittävin kustannus on ravitsemuspalvelut (6 %). Ravitsemispalveluista vastaa Kaurialan ja Lyseon lukion osalta kuntayhtymän keskuskeittiö ja Lammin lukion osalta Palmia. Ravitsemispalveluiden kustannukset ovat pysyneet samalla tasolla ravitsemispalveluiden vastuun siirtyessä Linnan aterioilta kuntayhtymän hoidettavaksi. Kustannustason säilymistä on helpottanut Lyseon lukion nykyinen sijainti kampusalueella opiskelijoiden ruokailun hoituessa samoissa tiloissa ammattiopiston kanssa. Ravitsemuspalveluissa voidaan saada pientä säästöä aikaan alentamalla lukiolaisille tarjottavan ruuan tasoa ja luopumalla aamupuuron tarjoilusta lukiolaisille.

6.4. Muut kustannukset

Muihin kustannuksiin käytetään 10 % lukiokoulutuksen kustannuksista. Näitä ovat mm. aineet ja tavarat, koneet ja laitteet, hanketoiminta, työterveys, ylioppilaskirjoitukset sekä kuntayhtymän sisäiset vyörytykset kattaen hallinnon ja tukipalvelut

7. Johtopäätökset

Lukiokoulutuksen säästöjä on viimeksi pohdittu vuonna 2014. Tavoitteena oli 300 000 € säästöt. Silloin laaditut säästöesitykset on toteutettu.

Valtaosa lukiokoulutuksen kustannuksista (64 %) muodostuu henkilöstökustannuksista. Toiminnalliset säästöt lukiokoulutuksessa on mahdollista saavuttaa opiskelijoille tarjotun tuntikehyksen kautta, mikä vaikuttaa opetuksen määrään ja sitä kautta alentaa henkilöstökustannuksia. Hämeenlinnan kaupungin alueella toimivien lukioiden tuntikehys on pudonnut 258 tuntia vuodesta 2013, joista Kaurialan lukiossa 93 vvk, Lyseon lukiossa 95 vvk, Lyseon lukion aikuislinjalla 50 vvk ja Lammin lukiossa 20 vvk. Kokonaisuutena tämä on merkinnyt lähes 800 000€:n säästöä henkilöstökustannuksissa, kun yhden vuosiviikkotunnin henkilöstökustannus on noin 3000 €. Lukiokoulutuksen kokonaistuntikehys on vuonna 2020 yhteensä 1640 tuntia eli vähennys on ollut n. 14 %.

Pakollisilla kursseilla opiskelijamäärää (36-40 henkeä) ei voida nykyisellään kasvattaa. Toisaalta syventävien kurssien ryhmäkoot ovat joltain osin varsin pienet. Ryhmäkoon kasvattaminen edellyttää etäopetuksen järjestämistä lukioiden välillä. Kyseisellä tuntikehyksen leikkauksella on vaikutusta opettajien työllisyyteen.

Lammin lukion mahdollinen lakkauttaminen vaikeuttaisi Hakkalan yläkoulun aineenopetusta. Toisaalta se vähentäisi lukiokoulutuksen henkilöstökustannuksia.

Lukiokoulutukselle on tulossa lähitulevaisuudessa uusia haasteita mm. lukion opetussuunnitelmauudistus, mitkä tulevat lisäämään tarjotun opetuksen ja tukipalveluiden määrää, mikä puolestaan tulee lisäämään henkilöstökustannuksia. Valtakunnallisten palkkaratkaisujen vaikutus henkilöstökustannuksiin on myös merkittävä, 1%:n palkkojen korotus nostaa henkilöstökustannuksia 50 000€.
Mahdollisuudet hakea säästöjä henkilöstökustannuksista ovat siten hyvin rajalliset.

Toinen merkittävä lukiokoulutuksen kustannuserä on kiinteistökustannukset (20%).
Palveluverkkopäätöksen mukaisesti Kaurialan lukio ja Lyseon lukio tulevat toimimaan perinteisissä koulukiinteistöissä. Lukiokoulutuksen kiinteistökustannukset tulevat nousemaan merkittävästi nykyisestä tilanteesta, jossa Lyseon lukio toimii väistötiloissa KkTavastian omissa tiloissa. Kun Lyseon lukion peruskorjaus ja siihen liittyvä uudisrakennus valmistuu Lyseon lukion pääomavuokraksi on arvioitu 825 000 €/vuodessa. Kaurialan lukion ja Lyseon lukion rakennuksille ei kaupungin palveluverkossa ole kuitenkaan muuta käyttöä. Kaurialan ja Lyseon lukioiden tilankäyttö on varsin tehotonta johtuen vanhojen kiinteistöjen rakenteesta.

Säästömahdollisuus kiinteistökustannusten osalta rajoittuukin Lammin lukioon. Lammin lukio on mahdollista siirtää osaksi Kaurialan lukiota ja näin luopua Lammin lukion kiinteistökustannuksista. Vuokrakustannuksista mahdollinen säästö olisi 224 460 €, josta osa kohdistuu Tavastian talouteen ja osa kaupungin talouteen (vuokra-avustus 42 721 €). Lisäksi vuonna 2019 Hämeenlinnan kaupunki maksoi KkTavastialle alijäämän kattamisavustusta Lammin lukion osalta 295 568 €. Lammin koulutoimintaa koskevan tarveselvityksen perusteella lukion osuus investointikustannuksista olisi 3,6 M€ (liite 2). Investointi nostaa myös lukion vuokrakustannuksia.

Lammin lukion lakkauttamisen vaikutuksia opiskelijoihin, henkilöstöön tai elinvoimaan ei ole tämän selvityksen puitteissa ollut mahdollista arvioida. Asiaa on selvitetty viimeksi vuonna 2014 (liite 1)

Ravitsemuspalveluista (6 %) ja muista kustannuksista (10 %) ei nähdä saavutettavan niin merkittäviä säästöjä, että niillä olisi olennaista merkitystä lukiokoulutuksen alijäämän kertymiseen.

8. Liitteet

1) Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen vaikutukset, selvitys 2014
2) Lammin tarveselvityksen teknis-taloudellinen osa 2019
3) Ote KH:n palveluverkkopäätöksestä 26.3.2018
4) Palveluverkon avaamisen taloudellisia vaikutuksia lukiokoulutuksen osalta 2020
5) Vertailu pienten lukioiden kustannuksista

Liite 1
Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen vaikutukset, selvitys 2014

LUKIOLIIKELAITOS TAVASTIA

HÄMEENLINNA
The World Capital of Sibelius

Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen pedagogiset ja taloudelliset vaikutukset

Selvitys lokakuu 2014

LUKIOLIIKELAITOS TAVASTIA

puh. 03 658 11
info@lktavastia.fi
etunimi.sukunimi@lktavastia.fi
www.lktavastia.fi

PL 30
13101 Hämeenlinna
Y-tunnus: 0205303-4

Sisällysluettelo

1. Selvitystyön taustaa ... 3
2. Työryhmän kokoonpano ... 4
3. Selvitystyön toteutus ... 4
4. Lammin alueen väestöennuste ... 4
5. Lasten ja nuorten vaikutusten arviointi ... 6
6. Henkilöstövaikutukset ... 9
7. Tilakysymykset ... 11
8. Taloudelliset vaikutukset ... 12
   8.1 Talouden säästömahdollisuudet ... 14
9. Rahoituksen ja tutkinnon uudistuksen vaikutukset ... 15
10. Yhteenveto ... 16

1. Selvitystyön taustaa

LANULA 15.4.2014 § 39 Lukioliikelaitoksen talouden tasapainottaminen

Koulutuskuntayhtymä Tavastian alaisuudessa toimiva Lukioliikelaitos Tavastia lähestyi Hämeenlinnan kaupunkia rahoitusanomuksella syksyllä 2013. Rahoitusanomuksen mukaan Hämeenlinnan kaupunkia pyydettiin perussopimuksen mukaisesti kattamaan vuonna 2014 todennäköisesti toteutuva tappiollinen tilinpäätös. Arvioiden mukaan lukioliikelaitoksen tulot eivät tule riittämään menojen kattamiseksi. Tulotasoon vaikuttavat sekä yksikköhinnan valtakunnallinen alentaminen, että oppilasmäärän ennakoitavissa oleva aleneminen.

Hämeenlinnan kaupunki esitti vastavuoroisesti, että lukioliikelaitoksen tulisi sopeuttaa toimintansa tulorahoituksen mukaiseksi. Tämän johdosta Lukioliikelaitos Tavastia perusti talouden sopeuttamistyöryhmän, joka on etsinyt säästökohteita lukiokoulutuksen vuoden 2014 käyttötalouteen.

Liitteenä 7/Lanula 15.4.2014 on lukioliikelaitoksen talouden sopeuttamistyöryhmän kokonaisesitys talouden tervehdyttämiseksi. Lukioliikelaitos Tavastian johtokunta käsitteli raporttia kokouksessaan 14.3.2014 § 28. Johtokunta päätti yksimielisesti esittää Hämeenlinnan kaupungille, että Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen taloudelliset ja pedagogiset vaikutukset selvitetään. Lisäksi johtokunta haluaa selvittää, onko tarkoituksen-mukaista siirtää kantakaupungin lukiot jatkossa yhteen lukioyksikköön. Myös Lyseon lukion aikuislinjan rooli tulee selvittää. Lisäksi johtokunta haluaa, että Hämeenlinnan kaupungin kanssa käydään neuvottelut ateria- ja kiinteistöpalveluiden järjestämisestä.

Esitetty selvitystyö kohdistuu siis suoraan myös Hämeenlinnan kaupungin perusopetukseen sekä kantakaupungissa että Lammilla. Selvitystyö laadittaneen virkamiestyönä, ja tilaajajohtaja nimennee selvitystyöhön osallistuvan tai osallistuvat virkamiehet.

Tilaajajohtajan ehdotus: Lasten ja nuorten lautakunta päättää
1. merkitä lukioliikelaitoksen esityksen tässä vaiheessa tiedoksi
2. oikeuttaa tilaajajohtajan nimittämään Hämeenlinnan kaupungin edustajat selvitystyöryhmään
3. odottaa, että selvitystyö valmistuu kevään 2014 aikana.

Päätös: Lasten ja nuorten lautakunta päätti
1. merkitä lukioliikelaitoksen esityksen tässä vaiheessa tiedoksi,
2. oikeuttaa tilaajajohtajan nimittämään Hämeenlinnan kaupungin edustajat selvitystyöryhmään,
3. odottaa, että selvitystyö valmistuu kevään 2014 aikana ja
4. valita selvitystyöryhmään lasten ja nuorten lautakunnan edustajaksi Satu Aaltosen

2. Työryhmän kokoonpano

Jouni Haajanen, pj. ja siht. Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Kyllikki Vilkuna, Lukioliikelaitos Tavastia
Vesa Karjalainen, Lukioliikelaitos Tavastia
Esa Kähkönen, Hämeenlinnan kaupunki/ Lukioliikelaitos Tavastia
Antti Karrimaa, Hämeenlinnan kaupunki
Markku Rimpelä, Hämeenlinnan kaupunki
Mika Mäkelä, Hämeenlinnan kaupunki
Satu Aaltonen, Hämeenlinnan kaupunki

Työryhmän on aikomus saada selvitys valmiiksi lokakuun 2014 loppuun mennessä. Työryhmä on kokoontunut kolme kertaa 16.9, 10.10 ja 30.10.2014.

3. Selvitystyön toteutus

Työryhmän työ tulee keskittymään Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen pedagogisten ja taloudellisten vaikutusten selvittämiseen. Selvitykseen sisältöön haluttiin seuraavia näkökulmia:

- lasten ja nuorten vaikutusten arviointi
- henkilöstövaikutukset
- tilakysymykset
- talouden tarkastelua ja talouden säästöt
- rahoituksen ja tutkinnon uudistuksen vaikutukset
- Lammin alueen väestöennuste

4. Lammin alueen väestöennuste

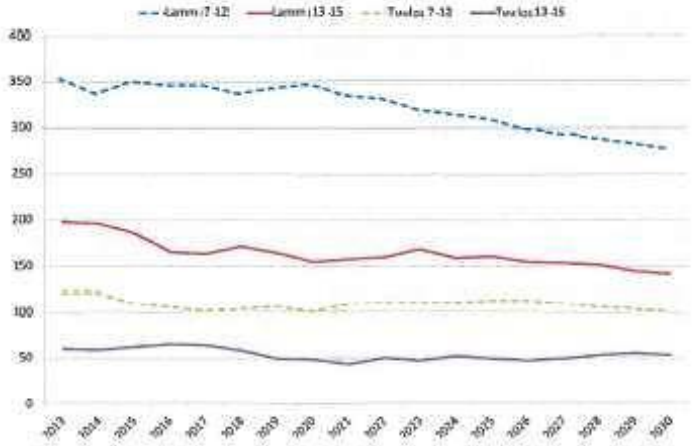

Yllä olevaan kaavioon on koottu ennusteet Lammin ja Tuuloksen tilastoalueiden oppilasmäärien kehityksestä vuodesta 2013 vuoteen 2030. Tarkastelukulmina ovat olleet alakouluikäluokat ja yläkouluikäluokat erikseen. Ennuste perustuu Hämeenlinnan kaupungin tilaamaan väestöprojektioon, joka huomioi väestökehityksessä myös alueilla tiedossa olevan kaavoituksen ja sen myötä ennustetut muutokset väestökehityksessä.
Kyseiset ikäryhmät on valittu tarkastelun kohteiksi siksi, että ne osaltaan antavat kuvaa toiselle asteelle siirtyvien ikäluokkien kehityksestä. Suoraan nämä ennusteet eivät luonnollisestikaan kuvaa Lammin lukioon menijöiden määriä Lammilla tai Tuuloksessa, vaan siihen vaikuttavat mm. hakeutuminen esim. ammatilliseen toisen asteen koulutukseen sekä myös hakeutuminen muihin lukioihin kuin Lammin lukioon.

Ennusteiden pohjalta voidaan kuitenkin nähdä se, että perusopetusikäluokat olisivat erityisesti Lammilla alenemassa tulevaisuudessa. Jos taulukkoa tarkastellaan niiden vuosien osalta, jotka jo kuvaavat syntyneitä ikäluokkia, on Lammin oppilasmäärä kuitenkin melko vakaa, ja lasku alkaa vasta ennustettujen syntyvien ikäluokkien kohdalla. Mikäli siis trendi jo syntyneiden ikäluokkien osalta säilyisi tulevaisuudessakin nykytasolla, tarkoittaisi se, että Lammin lukion potentiaalinen oppilaspohja säilyisi suunnilleen nykyisellä tasolla. Mikäli lukioon hakeutumisessakaan ei tapahtuisi merkittäviä muutoksia, näyttäisi Lammin lukion oppilasmäärä säilyvän suunnilleen nykyisellä tasolla. Ikäluokkien koon perusteella ei Lammin lukioon näyttäisi olevan odotettavissa merkittävää kasvua.

Ennusteen pohjalta voidaan todeta myös se, että alakoulun, eli Konnarin, oppilasmäärä olisi tulevaisuudessa selkeästi aleneva. Mikäli ennuste tällaisena toteutuu, tulee se tilojen näkökulmasta helpottamaan tulevaisuudessa Konnarin tilannetta, joka tällä hetkellä on vaikea. Lisätiloja Konnarille tullaan tarvitsemaan lähitulevaisuudessa, mikäli ikäluokat nykyisestä vähänkään kasvavat. Mahdollista lisätilojen tarvetta puolestaan ei voida tyydyttää ilman investointia.

Mikäli Lammin lukion toiminta päätetään lopettaa, voidaan Konnarin mahdollinen lisätilan tarve tyydyttää lukiolta vapautuvilla tiloilla siirtämällä esim. kolme kuudetta luokkaa opiskelemaan Hakkalaan. Tällöin myös mm. tulevaisuudessa jo kuudennelta luokalta alkava ruotsin opiskelu voidaan järjestää Hakkalassa. Toisena mahdollisena vaihtoehtona on lisäluokkien kunnostaminen Lammin vanhalta kunnantalolta. Kolmantena, ja todennäköisesti kalleimpana, vaihtoehtona on lisärakentaminen Konnarin yhteyteen. Jos lähtökohtana on se, että Lammin alueen oppilasmäärä alakoulussa ei tulevaisuudessa enää kasva, ei lisätilaa myöskään tarvita.

5. Lasten ja nuorten vaikutusten arviointi

Lammin lukio	Lammin lukio säilyy nykyisellään	Lammin lukio lakkautetaan
LAPSET JA NUORET RYHMINÄ JA YKSILÖINÄ		
1. Vaikuttaako ehdotus erityisesti johonkin tiettyyn ryhmään lapsia tai nuoria?	Ei muutosta nykytilanteeseen	Vaikuttaa Lammin ja lähialueiden lukioikäisten nuorten elinoloihin ja koulutuksen saavutettavuuteen lähipalveluna
2. Onko vaihtoehdolla vaikutuksia lasten tai nuorten kasvun ja kehityksen yksilölliseen tukemiseen?		Lammin lukiossa ja yläkoulussa nuorten kasvua ja kehitystä voidaan tukea kuuden vuoden ajan
ASUMINEN JA LIIKKUMINEN		
1. Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten asumiseen tai toimintaympäristöön?	Ei muutoksia nykytilanteeseen	Ei vaikutusta asumisen osalta nykytilanteeseen jos nuori valitsee kohtuullisen matkan päässä olevan lukion. Vaikuttaa lukio-ikäisten nuorten opiskeluympäristöön
2. Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten mahdollisuuksiin liikkua paikasta toiseen?	Liikkumisen mahdollisuuksiin ei ole vaikutusta nykytilanteeseen verrattuna	Liikkumisen mahdollisuuksiin ei ole vaikutusta nykytilanteeseen verrattuna
IHMISSUHTEET JA VAPAA-AIKA		
1. Onko vaihtoehdolla vaikutuksia lasten ja nuorten ihmissuhteisiin?	Ei vaikutusta nykytilanteeseen	Vaikuttaa Lammin ja lähialueiden lukioikäisten nuorten lukiokoulutuksen aikana muodostuviin ihmissuhteisiin.
2. Vaikuttaako vaihtoehto lasten ja nuorten mahdollisuuteen harrastaa tai viettää vapaa-aikaa?	Ei vaikutusta nykytilanteeseen	Isommissa lukioissa on enemmän nuoria ja myös mahdollisuus laajempaan ystäväverkostoon. Toisaalta koulumatkojen pidentyessä vapaa-aika kodin lähiympäristössä lyhenee.
3. Onko ehdotuksella vaikutuksia lasten ja nuorten osallistumis-	Ei vaikutusta nykytilanteeseen	Koulumatkojen pidentyessä vapaa-aika kodin lähiympäristössä lyhenee ja ra-

ja vaikuttamismahdollisuuksiin?		joittaa osaltaan siellä olevien harrastusmahdollisuuksien käyttöä. Toisaalta nuorten siirtyessä lukiokoulutukseen isompiin keskuksiin on harrastustenkin tarjonta opiskelun jälkeen laajempi
TERVEYS JA TURVALLISUUS 1. **Onko vaihtoehdolla vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen?**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden
2. **Onko vaihtoehdolla vaikutuksia lasten ja nuorten turvallisuuteen tai turvallisuuden tunteeseen?**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Joidenkin nuorten osalta isommat yksiköt voivat tuntua turvattomimmilta
PERHE JA TALOUS 1. **Onko vaihtoehdolla vaikutuksia lasten ja nuorten perheiden aikuisiin?**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden. Joidenkin perheiden kohdalla tämä voisi tarkoittaa muuttoa.
2. **Onko vaihtoehdolla vaikutuksia perheiden taloudelliseen tilanteeseen?**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Pidentyneen koulumatkan tai mahdollisen muuton aiheuttamat kustannukset vaikuttavat perheiden taloudelliseen tilanteeseen
MUUT HUOMIOON OTETTAVAT ASIAT • **Taloudelliset vaikutukset**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Alentaa Lukiolilikelaitoksen lukiokoulutuksen kustannuksia. Kaupungin osalta vaikutus ei merkittävä.
• **Vaikutukset koulumatkoihin**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Lukion valitsevien koulumatkat pidentyvät
• **Vaikutukset oppilaaksi ottoon**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Lammin kaupunginosassa ei järjestetä lukiokoulutusta. Vapautuviin tiloihin siirretään Konnarin koulun 5-6 luokkien oppilaita. Vaikutus kohdistuisi siis osin alakoululaisten koulupaikkaan
• **Vaikutukset harrastuksiin**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Koulumatkojen pidentyessä vapaa-aika kodin lähiympäristössä lyhenee ja rajoittaa osaltaan siellä olevien harrastusmahdollisuuksien käyttöä. Toisaalta nuorten siirtyessä lukiokoulutukseen

		isompiin keskuksiin on harrastustenkin tarjonta opiskelun jälkeen laajempi
• **Vaikutukset opetussuunnitelmaan**	Ei vaikutusta nykytilanteeseen nähden	Laajentaa ja monipuolistaa kurssitarjontaa

LASTEN JA NUORTEN OSALLISTUMINEN VALMISTELUUN		
1. **Ovatko lapset ja nuoret osallistuneet vaihtoehtojen valmisteluun?**	Valmistelussa	Valmistelussa
2. **Millaista kokemustietoa lapsilla ja nuorilla on vaihtoehtoihin liittyen ja miten lasten mielipiteet näkyvät vaihtoehtojen valmistelussa?**	Laadittu kysely kts.alla	Laadittu kysely kts.alla
SEURANTA JA MAHDOLLISET LISÄSELVITYKSET		
• **Onko jotain näkökulmaa tarpeen selvittää lisää?**		Vaikutusten arvioinnissa keskityttiin lasten ja nuorten vaikutusten arviointiin, muita aluepoliittisia vaikutuksia ei tässä selvityksessä otettu huomioon.
• **Mitä näkökulmia on hyvä seurata tehostetusti, jos päätösehdotus toteutetaan?**		

Osana lasten ja nuorten vaikutusten arviointi tehtiin kysely Hakkalan koulun ja Lammin lukion opiskelijoille. Kysely suunnattiin Hakkalan koulun 8. ja 9. luokkien oppilaille sekä lukion 1., 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijoille. Kyselyyn vastasi 256 henkilöä, joista naisia oli 122 ja miehiä 134. Vastaajista 149 oli peruskoulusta ja 107 lukiosta. Syksyn laskentapäivän mukaisesta opiskelijamäärästä laskettuna saadaan vastausprosentiksi Hakkalan koulun osalta 48 % ja Lammin lukion osalta 91 %. Kyselyssä esitettiin seuraavat kysymykset:

1. Minkälaisia vaikutuksia ehdotuksella on erityisesti johonkin tiettyyn ryhmään lapsia ja nuoria sekä yksilöllisen kasvun tukemiseen?
2. Minkälaisia vaikutuksia ehdotuksella on lasten ja nuorten asumiseen ja mahdollisuuteen liikkua paikasta toiseen (esim. koulumatkat)?

3. Minkälaisia vaikutuksia ehdotuksella on lasten ja nuorten ihmissuhteisiin ja vapaa-aikaan (esim. harrastuksiin)?
4. Minkälaisia vaikutuksia ehdotuksella on lasten ja nuorten terveyteen ja turvallisuuteen tai turvallisuuden tunteeseen?
5. Minkälaisia vaikutuksia ehdotuksella on lasten ja nuorten perheiden aikuisiin ja perheiden taloudelliseen tilanteeseen?
6. Muuta kommentoitavaa

Jokaisessa kysymyksessä oli seuraavat alakohdat
a) jos Lammin lukio säilyy nykyisellään
b) jos Lammin lukio lakkautetaan

Yksikään vastaaja ei nähnyt mitään positiivista Lammin lukion lakkauttamisessa. Vastaukset voidaan hyvin kiteyttää näihin alla oleviin kommentteihin:

- Mielestäni lukio on nuorille tärkeä Lammilla. Se sijaitsee lähellä ja siksi varmasti moni hakeutuu Lammille lukioon. Myös pienen kokonsa vuoksi yhteishenki lukiossa on hyvä. Opettajat tuntevat oppilaat ja saavat sen takia opastusta ja neuvoja henkilökohtaisestikin.
- Varsinkin lammilaisilla, tuuloslaisilla ja hämeenkoskelaisilla säilyy mahdollisuus lähellä olevaan lukioon ja lyhyisiin matkoihin. Opiskelupaikkaa valitessa etäisyydellä on suurta merkitystä.
- Monet nuoret menevät lukion sijasta ammattikouluun
- Myös kulttuuriset tapahtumat, kuten Lukion oma musikaali loppuisivat, mikä olisi hyvin sääli.
- Toivon, että Lammin lukiota ei lakkautettaisi. Se on selvinnyt ennenkin taloudellisista vaikeuksista sekä säilynyt Lammilla jo 50 vuotta. Kuten voimme myös huomata ylioppilaskokeiden tuloksista, Lammilla oppilaat ovat motivoituneita opiskelemaan. Lukio on tärkeä osa nuorille, täällä näkee kavereita ja se tekee opiskelusta mukavaa. Kotona asuminen on myös tärkeä juttu vielä tässä iässä.

6. Henkilöstövaikutukset

Lammin lukiossa on kahdeksan lukioliikelaitoksen virassa olevaa lehtoria sekä Lammin lukion ja Hämeenlinnan lyseon lukion yhteinen opinto-ohjaaja. Lehtoreiden aineyhdistelmät ovat seuraavat: 1) äidinkieli ja kirjallisuus, 2) ruotsi, 3) englanti, 4) matematiikka (pitkä oppimäärä), 5) matematiikka (lyhyt oppimäärä), fysiikka, kemia, 6) biologia ja maantiede, 7) historia, yhteiskuntaoppi, 8) uskonto, psykologia, filosofia sekä 9) opinto-ohjaus (puoliksi Hämeenlinnan lyseon lukion kanssa).

Lähes kaikilla lukion aineenopettajilla on vuosittain opetusta myös Hakkalan koulussa, jossa annetaan perusopetusta vuosiluokille 7 - 9. Lukuvuonna 2014 - 2015 lukion lehtoreilla on opetusta tai muita tehtäviä Hakkalan koulussa yhteensä 53,71 vuosiviikkotuntia ja Hakkalan koulussa on 29 opettajaa, joista kymmenellä on opetusta tai muita tehtäviä Lammin lukiossa yhteensä 44,22 vuosiviikkotuntia.

Hakkalan koulussa annettava opetus	Lammin lukiossa annettava opetus
ruotsi 8 vvt	kuvataide 4,4 vvt
biologia 8 vvt	kotitalous 1,1 vvt

maantieto 4 vvt	saksa 8,06 vvt
matematiikka 11 vvt	liikunta (tytöt) 6,6 vvt
fysiikka 1 vvt	liikunta (pojat) 4,4 vvt
kemia 1 vvt	musiikki 5,5 vvt
elämänkatsomustieto 1 vvt	tekninen käsityö 2,2 vvt
englanti 3 vvt	lyhyt matematiikka 4,4 vvt
ranska 2 vvt	uskonto 1,83 vvt
äidinkieli 3 vvt	terveystieto 1,83 vvt
historia 2 vvt	lukion resurssitunnit 3,9 vvt
yhteiskuntaoppi 1 vvt	
demonstraatioiden valmistelutunnit 0,96 vvt	
apulaisrehtorin opetusvelvollisuuteen luettavat tunnit 6 vvt	
muut tehtävät 1,75 vvt	
Yhteensä 53,71 vuosiviikkotuntia	Yhteensä 44,22 vuosiviikkotuntia

Tällä hetkellä opetus järjestetään Hakkalan koulussa viisisarjaisena eli yhdellä vuosiluokalla on viisi opetusryhmää. Lisäksi koulussa on kaksi pienryhmää, joustavan perusopetuksen ryhmä sekä valmistavan opetuksen luokka. Tässä henkilöstövaikutusten selvityksessä oletetaan, että Hakkalan koulun tuntikehys ja -jako säilyvät nykyisellään.

Lukion lakkauttamisen jälkeen osa lukion opettajien pitämistä perusopetuksen tunneista voitaisiin siirtää Hakkalan koulun nykyisille opettajille.

- Lukion ruotsin kielen lehtorin opetusvelvollisuuteen sisältyvät perusopetuksen tunnit (8 vvt) voitaisiin siirtää Hakkalan koulun saksan kielen lehtorille, jolta puolestaan poistuisivat lukion saksan tunnit (8,06 vvt).
- Lukion englannin kielen lehtorille kuuluvat perusopetuksen englannin (3 vvt) ja ranskan (2 vvt) tunnit voitaisiin siirtää nykyisille perusopetuksen kielten opettajille. Hakkalan koulussa on joka tapauksessa lähiaikoina harkittava ruotsin ja englannin kielten päätoimisen tuntiopettajan vakanssin perustamista, koska kahta Hakkalan koulun opettajaa työllistää Konnarin koulussa alkanut saksan ja ruotsin opetus (yht. 8 vvt). Lukion lakkauttaminen lisäisi painetta kielten lehtorin vakanssin perustamiselle.
- Historian (1 vvt), yhteiskuntaopin (1 vvt) ja elämänkatsomustiedon (1 vvt) tunnit voitaisiin siirtää nykyiselle Hakkalan koulun päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa uskontoa, historiaa ja yhteiskuntaoppia.

Lukion lakkauttaminen aiheuttaisi Hakkalan koulussa myös uuden henkilöstön rekrytointitarpeita ja opetusvelvollisuuden täydennystarpeita.

- Hakkalan koulun biologian ja maantiedon lehtorilla on tällä hetkellä opetusta jo 25 vvt, joten lukion lehtorilta vapautuvien perusopetuksen biologian (8 vvt) ja maantiedon (4 vvt) tuntien opetuksen järjestämiseksi olisi perustettava *sivutoimisen tuntiopettajan vakanssi.*
- Matematiikan (11 vvt) tunneista osa voitaisiin siirtää Hakkalan koulun matematiikan lehtorille, jonka opetusvelvollisuus jäisi lukion lakkauttamisen seurauksena vajaaksi (16 vvt). Muiden matematiikan, fysiikan (1 vvt) ja kemian (1 vvt) tuntien hoitamiseksi pitäisi kuitenkin perustaa uusi *sivutoimisen tuntiopettajan* vakanssi, koska nykyisten perusopetuksen matematiikan lehtoreiden tuntikertymät ovat suuria (26 vvt, 25 vvt, 25 vvt ja 28 vvt). Sivutoimiselle tuntiopettajalle voitaisiin siirtää myös nykyisten matematiikan opettajien tunteja, jolloin heidän tuntimääränsä huojenisivat.
- Äidinkielen tunnit (3 vvt) voitaisiin siirtää Hakkalan koulun kahdelle äidinkielen opettajalle. Ongelmana on kuitenkin se, että äidinkielessä on opetusvelvollisuuden (18 vvt) ylittäviä tunteja yhteensä 11 vvt. Lukion lakkauttamisen jälkeen molemmille Hakkalan koulun äidinkielen opettajille tulisi ylitunteja 5,5 vvt. Lisäksi opettajilla voi olla muita tehtäviä, kuten luokanvalvojana toiminen tai kerhojen pitäminen. Siksi jouduttaisiin harkitsemaan *äidinkielen sivutoimisen tuntiopettajan* viran perustamista.
- Hakkalan koulun musiikin lehtorin opetusvelvollisuus jäisi täyttymättä (17 vvt). Musiikin lehtorin opetusvelvollisuutta pitäisi lukion lakkauttamisen jälkeen täydentää esimerkiksi alakoulun musiikinopetuksella, muiden oppiaineiden tunneilla tai muilla tehtävillä.
- Perusopetuksen toisen liikunnan lehtorin opetusvelvollisuus jäisi vajaaksi (22 vvt), mutta viran opetusvelvollisuutta voitaisiin täydentää perusopetuksen terveystiedon tunneilla.

Lukion lakkauttaminen synnyttäisi todennäköisesti perusopetuksen puolelle tilanteen, jossa jotkut opettajat joutuisivat ilman kelpoisuutta opettamaan useita eri oppiaineita. Tällainen ratkaisu olisi vastoin oppilaiden oikeutta saada laadukasta opetussuunnitelman mukaista opetusta ja vastoin Hämeenlinnan kaupungin linjausta kelpoisista viranhaltijoista.

Tämän selvityksen perusteella Lammin lukion lakkauttaminen johtaisi tilanteeseen, jossa kaikki Lammin lukion lehtorit jäisivät vaille opetusta.

7. Tilakysymykset

Alla olevassa taulukossa on kuvattu tilakustannusten jakaantuminen nykytilanteessa Hakkalan koulun ja Lammin lukion kesken. Jos tilat ja kustannukset niistä jäävät perusopetuksen maksettavaksi, on kustannus vuonna 2015 124 000 €. Lukiolla on ollut pääomavuokrassa huojennusta.

Lisäksi lukio käyttää ja maksaa liikuntahallien päiväkäytöstä 44 000 €. Mikäli lukion osuus jää pois, on mahdollista että käytön väheneminen nostaa tuntihintaa, joka tuo lisäkulua perusopetukseen.

Vuonna 2013 lukiolle oli jyvitetty muita kustannuksia (esim. laitekustannuksia) 13 000 €.

Keskeinen tilojen käytön suhteen on hämeenkoskelaisten oppilaiden koulunkäynti. Tällä hetkellä Hämeenkoskelta käy Hakkalassa koulua 60 nuorta. Asiaan voi vaikuttaa lukion mahdollinen lakkauttaminen ja etenkin kuntaliitosratkaisut Päijät-Hämeessä. Vuonna 2013

oppilaita oli Hakkalassa 55 ja laskennallinen VOS oli noin 500 000 €, joka riitti kattamaan laskennalliset menot. Hämeenkoski on maksanut itse kuljetukset.

Pääoma-vuokra lat koululle			m2	Pääoma-vuokra		Ti-
			€/v	€/m2/kk	€/v	€/m2/kk
NYT	Lukio	Hakkala	632	22 716 €	3,0	49 470 € 6,5
		Pasaapeli	365	13 104 €	3,0	26 688 € 6,1
	Lukio yhteensä		997	35 820 €		76 158 €
NYT	Koulu	Hakkala	1897	148 488 €	6,5	
		Pasaapeli	1095	80 064 €	6,1	
	Koulu yhteensä		2992	228 552 €		
Koululle tulisi lisää pääoma-vuokraa				**76 158 €**		

Hoitovuokra			m2	Hoitovuokra
	Koulu	Hakkala	632	30 336 € 4,0
		Pasaapeli	365	17 520 € 4,0
Koululle lisää yhteensä			997	**47 856 €**

Koulun lisäkustannus €/v	
Pääoma-vuokra	76 158 €
Hoitovuokra	47 856 €
Yhteensä	**124 014 €**

8. Taloudelliset vaikutukset

Lammin lukion taloudelliset vaikutukset on laskettu siten, että tuloina on käytetty vuoden 2014 valtionosuuksia ja menoina vuoden 2013 tilinpäätöksen toteutumaa. Oikeassa sarakkeessa on vuoden 2015 käyttösuunnitelmaan huomioitu tulopuolella 6,5 % leikkaus valtion maksamaan yksikköhintarahaan ja menopuolella tulopoliittisessa sopimuksessa sovittu 0,4 % korotus palkkoihin. Laskentapäivänä 20.9.2014 opiskelijamääräksi on saatu vuoden 2014 osalta 118 opiskelijaa, joista ulkopaikkakuntalaisia on 21 (Hämeenkoskelta 18 ja muilta paikkakunnilta 3 opiskelijaa). Toimintakuluista henkilöstökustannusten osuus on 54 % ja tilavuokrien 16 % ja muiden kulujen 30 %. Muista kuluista puolestaan 44 % muodostuu opetuksen ostosta yläkoululta, joten todellisten muiden kulujen osuus on n. 17 % kokonaiskustannuksista.

Käyttösuunnitelma 2014		KS 2015
TULOT	**€URO**	- 6,5 %
Valtionosuus (118 opiskelijaa)	691 716	646 754
Muut tuotot	153 391	153 391
Yhteensä	845 107	800 145

Tilinpäätös 2013		
MENOT	**€URO**	+ 0,4 %
Toimintakulut	978 107	982 019
Lukioiden yhteiset (8,87 %)	29 987	30 293
Lukioliikelaitoksen hallinto (8,87%)	12 489	
Menot per opiskelija	8649 €	8579 €
Tulot per opiskelija	7162 €	6781 €
Netto per opiskelija	**- 1487 €**	**- 1798 €**
Yhteensä	**-175 476 €**	**-212 167 €**

Tilinpäätös 2013	
PERUSOPETUKSELLE SIIRTYVÄ MAKSUOSUUS	**€URO**
Vuokrakulut (tilat ja laitteet)	181 259,79
Opetuksen myynti perusopetus	132 141,13
Opetuksen osto perusopetus	135 364,29
Ulkopaikkakuntalaisten valtionosuus	105 660,00

Lammin lukion lakkauttaminen aiheuttaisi taloudellisessa mielessä kaupungille lisäkustannuksia lähinnä käyttämättä jäävien tilojen ja laitteiden osalta, joista lukion maksama osuus oli 181 259 € vuoden 2013 tilinpäätöksen toteumassa. Lukioliikelaitos puolestaan menettäisi todennäköisesti ulkopaikkakuntalaisista, lähinnä hämeenkoskelaisista, saatavan valtionosuuden, mikä oli vuoden 2013 tilinpäätöksessä 105 660 €.

Lammin lukion lakkauttamisella olisi seurauksia myös kaupungin ja lukioliikelaitoksen väliseen opetuksen ostoon ja myyntiin. Opetuksen osto yläkoululta ja opetuksen myynti yläkoululle on kustannuksiltaan hyvin samansuuruinen. Lukion lakkauttamisen jälkeen lukioliikelaitokselta ostettu opetus voitaisiin ainakin osittain hoitaa Hakkalan koulun nykyisellä henkilöstöllä, koska lukioliikelaitokselle myytävän opetuksen poistuessa useiden Hakkalan koulun opettajien tuntikertymät jäisivät vajaiksi (kts. kohta 6, henkilöstövaikutukset). Uuden henkilöstön rekrytointi olisi kuitenkin todennäköistä, millä on myös taloudellisia vaikutuksia. Hakkalan kouluun pitäisi perustaa kaksi tai kolme sivutoimisen tuntiopettajan vakanssia

eräiden oppiaineiden (ÄI, MA, FY, KE, BI, GE) opetuksen järjestämiseksi. Lukion lakkauttaminen lisäisi painetta myös englannin ja ruotsin kielten lehtorin vakanssin perustamiselle. Lisäksi yhden Hakkalan koulun opettajan opetusvelvollisuus jäisi vajaaksi.

Lisäksi selvitettiin Lammin lukion tänä syksynä aloittaneiden opiskelijoiden 2. ja 3. hakutoiveet. Suurimmalla osalla ei kevään yhteishaussa ollut muita hakutoiveita. Tämä johtunee siitä, että hakijoilla oli tieto, että kaikki vähintään 7 keskiarvon omaavat pääsevät opiskelemaan Lammin lukioon, joten he eivät nähneet tarpeelliseksi merkitä muita hakutoiveita. Niistä Lammin lukioon hyväksytyistä opiskelijoista, jotka olivat valinneet Lammin lukion ensimmäiseksi hakutoiveekseen, kahdella oli toisena vaihtoehtona Ammattiopisto Tavastia, yhdellä Koulutuskeskus Salpaus, yhdellä Lahden lyseo ja yhdellä Hämeenlinnan lyseon lukio. Kolmanneksi hakutoiveeksi oli merkitty Vääksyn lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Ammattiopisto Tavastia ja Kannaksen lukio.

8.1 Talouden säästömahdollisuudet

Lammin lukion muista palveluista opetusta lukuun ottamatta vastaa Hämeenlinnan kaupunki tai sen omistamat yhtiöt. Kiinteistön vuokraamisesta vastaa Linnan tilapalvelut, ateriat toimittaa Linnan ateriat Oy ja kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta vastaa Tekme Oy Liikuntahallia vuokraa Hämeenlinnan liikuntahallit Oy. Kaupungin perusopetus ostaa kyseiset palvelut palveluntarjoajilta ja laskuttaa niistä Lukioliikelaitosta yläkoulun ja lukion opiskelijamäärän suhteessa. Vuonna 2014 laskennassa käytetty suhde on ollut 30 % lukio ja 70 % yläkoulu. Laskentapäivänä 20.9. vuodelle 2014 saadut opiskelijamäärät olivat yläkoulussa 312 opiskelijaa ja lukiossa 118 opiskelijaa, mikä vastaa siis suhdelukuina 27,5 % lukio ja 72,5 % yläkoulu. Mikäli kustannusten jakotavassa siirryttäisiin opiskelijamääristä todelliseen tilakäyttöön, olisi jakosuhde lähempänä 20/80-suhdetta, mikä merkitsisi lukiolle 60 000 €:n vuosisäästöä ja vastaavaa korotusta yläkoulun maksuihin. Mikäli muuten näistä opetuksen tukipalveluista haetaan säästöjä lukion osalle, edellyttää se neuvotteluja kaupungin opetustoimen ja ko. yhtiöiden sekä liikelaitoksen välillä, mikä vaikuttaa puolestaan näiden Hämeenlinnan kaupungin konserniyhtiöiden tulokseen. Muiden kun henkilöstökustannusten osuus on noin kolmannes toimintakuluista, joten niissä saatava esim. 10 %:n säästö tarkoittaa n. 33 000 € vuositasolla.

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä Lammin lukion henkilöstökulut olivat 551 386,38 euroa. Henkilöstökuluista on mahdollista säästää supistamalla lukion tuntikehystä. Lukuvuonna 2014 - 2015 Lammin lukion tuntikehys on 200 vuosiviikkotuntia, josta pakollisten kurssien opetukseen käytetään 79 tuntia, syventävien kurssien opetukseen 52 tuntia ja lukion omien soveltavien kurssien opetukseen 23 tuntia. Opetuksen lisäksi tuntikehykseen kuuluvat demonstraatioiden valmistelutunnit, osa opinto-ohjaajan palkasta, apulaisrehtorin opetusvelvollisuuteen luettavat tunnit ja osa Hämeenlinnan Lyseon lukion erityisopettajan palkasta. Tuntikehykseen sisältyy 36,94 lukioresurssituntia, joiden määrä perustuu 20 viikkotunnin oppilaitoskohtaiseen osuuteen sekä 0,14 viikkotunnin opiskelijakohtaiseen osuuteen.

Tuntikehyksestä voitaisiin säästää *muuttamalla Lammin lukio kokonaan yksisarjaiseksi.* Lukuvuonna 2014 - 2015 lukiossa on 118 opiskelijaa, joista ensimmäisen vuoden opiskelijoita on 34, toisen vuoden opiskelijoita 49, kolmannen vuoden opiskelijoita 34 ja neljännen 1. Opetus järjestetään tällä hetkellä ensimmäisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille yksisarjaisena ja toisen vuoden opiskelijoille kaksisarjaisena. Nykytilanteessa yksisarjaisuuteen siirtyminen vähentäisi tuntikehyksestä 14,3 kurssia, mikä merkitsee 40 000 euron vuosittaista säästöä, jos yhden kurssin hinta lasketaan henkilöstökulujen (551 386,38 €) ja tuntikehyksen (200) osamäärästä (2 757 euroa).

Jos Lammin lukio muutettaisiin kokonaan yksisarjaiseksi, *lukion aloituspaikkojen määrää olisi vähennettävä* nykyisestä 60 paikasta noin 40 aloituspaikkaan, jotta opetusryhmät mahtuisivat käytettävissä oleviin tiloihin. Aloituspaikkojen vähentäminen voisi kuitenkin johtaa tilanteeseen, jossa alueen lukiokelpoiset nuoret jäisivät ilman lähilukiopaikkaa. Tällöin Lammin lukio ei palvelisi riittävästi lähialueensa asukkaiden sivistystarpeita. Mikäli jonakin lukuvuonna lukioon hakisi yli 40 opiskelijaa, pitäisi harkita kyseisen vuosikurssin opetuksen järjestämistä kaksisarjaisena, mikä aiheuttaisi ensimmäisen vuoden opinnoissa tuntikehykseen 23 kurssin lisäyksen (63 400 euroa). Samalla tietenkin valtionosuuden määrä kasvaisi (kymmenestä opiskelijasta n. 54 900 euroa).

Henkilöstömenoista voitaisiin säästää myös *tehostamalla kurssitarjontaa*. Tällä hetkellä Lammin lukiossa toteutetaan useita syventäviä kursseja varsin pienillä opiskelijamäärillä. Lukuvuonna 2014 - 2015 opiskelijoita on keskimäärin pakollisilla kursseilla 28, syventävillä kursseilla 17 ja soveltavilla kursseilla 24 opiskelijaa. Ainakin osa syventävistä kursseista voitaisiin järjestää vuorovuosin tai siten, että opiskelijan olisi mahdollista valita kurssi ainakin kerran opintojensa aikana. Lisäksi säästöä saataisiin jonkin verran ohjaamalla opiskelijoita nykyistä määrätietoisemmin lukioliikelaitoksen verkkokursseille, mikäli Lammin lukiossa ei ole riittävästi opiskelijoita jonkin kurssin toteuttamiseksi. Näillä toimenpiteillä voitaisiin saada vähäisiä, noin viiden kurssin vuosittaisia säästöjä (15 000 euroa).

Kurssitarjonnan vähentäminen voi toisaalta heikentää opiskelijoiden opintomenestymistä ja siten vaikeuttaa jatko-opintoihin pääsemistä. Tuntikehyksen supistaminen saattaa vaikuttaa myös lukion vetovoimaisuuteen. Tämä uhka koskee erityisesti joitakin Lammin lukion koulukohtaisia soveltavia kursseja. Ratkaisevaa Lammin lukion houkuttelevuuden kannalta on se, miten laadukkaasti säästötoimenpiteet toteutettaisiin.

Tuntikehykseen kohdistuvat säästötoimenpiteet vaikuttaisivat myös perusopetuksen opettajiin. Lukion opetuksesta säästäminen pienentäisi lukion virassa olevien opettajien kurssikertymiä, jolloin heidän opetusvelvollisuuttaan jouduttaisiin nykyistä enemmän paikkaamaan Hakkalan koulun tunneilla. Tämä puolestaan vähentäisi peruskoulun virassa olevien opettajien tuntikertymiä. Vaikutukset huojentaisivat Hakkalan koulun opettajien tuntimääriä äidinkielessä ja kirjallisuudessa, matematiikassa, biologiassa ja maantiedossa, englannin kielessä sekä ruotsin kielessä. Tämä vaikutus olisi siten Hakkalan koulun opettajien kannalta positiivinen. Saksan kielen osalta vaikutukset olisivat neutraaleja. Sen sijaan historian, yhteiskuntaopin ja uskonnon osalta vaikutukset olisivat Hakkalan koulun kannalta negatiivisia, koska Hakkalan koulun uskonnon päätoimisen tuntiopettajan opetusmäärä jäisi todennäköisesti alle opetusvelvollisuuden.

9. Rahoituksen ja tutkinnon uudistuksen vaikutukset

Opetushallituksen valmistelemat uudet lukiokoulutuksen perusteet otetaan käyttöön syksyllä 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä on laatinut ehdotuksen lukion valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta. Työryhmä esittää tuntijaoksi kolme vaihtoehtoa. Työryhmän muistion tiivistelmässä todetaan:

"Oppimäärän laajuus säilyisi kaikissa vaihtoehdoissa edelleen kolmena vuotena ja 75 kurssina. Ehdotuksen ei voida katsoa synnyttävän koulutuksen järjestäjille uusia lisävelvoitteita, vaan päinvastoin *ehdotuksilla olisi lievää, kustannuksia alentavaa vaikutusta, jota kuitenkaan ei voi pitää kokonaistaloudellisesti merkittävänä.*" (Tulevaisuuden lukio: Valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2013:14.)

Lukiokoulutuksen alueellisen ja valtakunnallisen palvelukyvyn, elinvoimaisen, toimintakykyisen ja eheän järjestäjärakenteen sekä koulutuksen saavutettavuuden varmistaminen tulevat lähivuosina olemaan keskeinen kehittämiskohde.

Lukiokoulutuksen osalta järjestäjäverkko tulee muodostumaan suurista kunnista tai muista koulutuksen järjestäjistä, jotka palvelevat usein myös yksittäistä kuntaa laajempaa väestöpohjaa. Koulutustarpeeseen vastaaminen voi koulutuksen järjestäjältä edellyttää saavutettavuuden turvaamiseksi toiminnan jakamista eri toimipisteisiin. Järjestäjäverkon muodostamisessa otetaan huomioon myös jatkokoulutukseen sekä opetuskieleen liittyvät koulutustarpeet.

Lukiokoulutuksen rahoitus uudistetaan siten, että rahoitus turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen alueellisen saavutettavuuden, tukee lukioverkon kehittämistä ja koulutuksen tuloksellisuutta sekä kannustaa koulutuksen läpäisyyn. Rahoitus maksetaan ensisijaisesti suorituksista ja tuloksista, ei opiskeluajasta. Lukiokoulutuksen rahoitusuudistusta on valmisteltu ministeriön asettamassa yhteistyöryhmässä.

Koulutuskuntayhtymä Tavastia tulee hakemaan lukiokoulutuksen järjestämislupaa 1.1.2017 alkaen hakuajan puitteissa 1.8.2015 mennessä. Saatuaan järjestämisluvan koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus toteuttaa lukiokoulutusta useammassa toimipisteessä, myös Lammilla. Samalla lukiokoulutuksen rahoitusta on tarkoitus uudistaa siten, että nykyinen perusrahoitus kattaisi alle puolet rahoituksesta ja pääpaino rahoituksessa olisi suorituksilla (yo-tutkinnot, lukion päästötodistus) ja tuloksellisuudella (hakeutuminen jatko-opintoihin). Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkistanut 21.10.2014 ensimmäiset koelaskelmat, miten rahoitusuudistus vaikuttaisi nykyisiin lukiokoulutuksen järjestäjiin. Laskelmissa Parolan lukio löytyy vielä Hattulan kunnan alla, joten Koulutuskuntayhtymä Tavastian luvut sisältävät vain Hämeenlinnan lukiokoulutuksen. Hämeenlinnan lukioiden osalta uusi rahoitus olisi 7 919 014 € ja nykyinen rahoitus on 7 776 242 €, missä on korotusta 142 772 € eli 1,8 %. Näiden lukujen valossa voidaan olettaa, että lukiokoulutuksen rahoitusuudistuksella ei ole merkittävää vaikutusta Lammin lukion rahoitukseen.

10. Yhteenveto

Vuonna 2013 Lukioliikelaitos Tavastia pystyi järjestämään Hämeenlinnan kaupungin alueella annettavan lukiokoulutuksen valtionosuuden turvin. Vuodelle 2014 Opetus- ja kulttuuriministeriö leikkasi lukio-opiskelijoista saatavaa valtionosuutta 4,3 % ja vuodelle 2015 on odotettavissa 6,5 % leikkaus ja aikuisopiskelijoille peräti 11,7 % leikkaus valtionosuuteen. Leikkausten seurauksena Lukioliikelaitos Tavastia ei pysty enää järjestämään nykymuotoista ja -laajuista lukiokoulutusta Hämeenlinnan kaupungin alueella valtionosuuden turvin.

Vuoden 2013 lopulla Lukioliikelaitos perusti talouden sopeuttamistyöryhmän, mikä pohti eri keinoja lukiokoulutuksen talouden tasapainottamiseksi. Lähinnä lukioiden kurssitarjontaa vähentämällä ja hallintoa keventämällä saadaan tälle vuodelle ennakoitu toiminnan tappio puolitettua. Yhtenä säästökohteena listattiin Lammin lukion mahdollisen lakkauttaminen. Tämän selvityksen tarkoituksena on tarkemmin selvittää Lammin lukion mahdollisen lakkauttamisen pedagogisia ja taloudellisia seurauksia. Lammin lukion ensi vuodelle ennakoitu tappio on n. -210 000 €. Ensi vuodelle tämä tarkoittaa n.1800 €:n lisäkustannusta per opiskelija yli valtionosuuden.

Lammin alueen väestöennuste ei lupaa lähivuosina parannusta opiskelijamääriin, vaan trendi on pikemminkin laskeva. Vuosittaista vaihtelua saattaa kuitenkin tapahtua lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen välillä. Isona trendinä ammatillinen

koulutus on vahvistanut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden vetovoimaisuutta lukiokoulutukseen nähden myös meillä Hämeenlinnassa. Lammilla peruskoulunsa päättäneistä valtaosa n. 65 % valitsee ammattisen koulutuksen ja n. 35 % ikäluokasta hakeutuu lukiokoulutukseen.

Lammin lukio toimii kiinteässä vuorovaikutuksessa yläkoulun, Hakkalan koulun kanssa. Lukio toimii samassa kiinteistössä ja käyttää osittain yhteisiä luokkatiloja sekä laitteita. Samoin suuri osa lukion henkilöstöstä opettaa yläkoulussa ja päinvastoin. Lammin lukion lakkauttaminen johtaisikin siihen, että lukion tilat siirtyisivät kaupungin opetustoimen vastuulle ja osalle yläkoulun opettajista ei olisi järjestettävissä korvaavia tunteja yläkoulun puolelta. Lukion maksama tila- ja laitekustannus oli viime vuonna 181 260 € ja perusopetukselta ostettavan opetuksen hinta 135 364 €.

Lammin lukion nykyiset opiskelijat olisi mahdollista sijoittaa tilojen puolesta Kaurialan ja Lyseon lukioihin. Ulkopaikkakuntalaiset tuskin kuitenkaan siirtyisivät opiskelemaan kanta-Hämeenlinnaan. Lukioliikelaitos menettäisi näin ollen vähintään 115 660 €:n valtionosuudet. Samoin Lammin lukion opettajat on mahdollista sijoittaa näihin em. lukioihin. Osalle opettajista ei pystyttäisi kuitenkaan tarjoamaan opetusvelvollisuuden täyttäviä tunteja, vaan edessä olisi osa-aikaistamisia. Lammin lukiolaisten sijoittuminen Kaurialaan ja Lyseoon parantaisi edelleen näiden lukioiden kannattavuutta.

Lammin lukiokoulutuksesta olisi saatavissa nykytilanteessa säästöjä

- supistamalla tuntikehystä
  - siirtymällä yksisarjaisuuteen, n. 40 000 €
  - tehostamalla kurssitarjontaa, n. 15 000 €
- muuttamalla kustannusten jakosuhdetta yläkoulun kanssa, n. 60 000 €

Nämä säästöt puolestaan vaikuttavat heikentävästi lukiokoulutuksen vetovoimaisuuteen ja opettajien työllisyyteen sekä osittain siirtyisivät kaupungin opetustoimen kustannuksiksi..

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on valmistelussa lukuisia uudistuksia mitkä toteutuessaan vaikuttavat lukiokoulutukseen ja sen järjestäjiin. Lukiokoulutuksen järjestäjäverkon supistaminen ei todennäköisesti vaikuta Lammin lukion asemaan, sillä lukiokoulutuksen järjestäjällä saa myös jatkossa olla useampia toimipisteitä. Samoin tutkinnon uudistus pitää lukion kurssimäärän nykyisessä laajuudessa, joten merkittäviä kustannussäästöjä ei ole sitä kautta tulossa. Rahoitusuudistus puolestaan muuttaa lukion rahoituksen suoritus ja tuloksellisuus keskeiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemien koelaskelmien valossa rahoitusuudistuksella ei ole merkittävää vaikutusta Lammin lukion taloudelliseen asemaan.

Taloudelliselta näkökulmalta Lammin lukion lakkauttaminen toisi Lukioliikelaitos Tavastialle tappiota vastaavan säästön (210 000 €) ja lisäksi parantaisi Kaurialan ja Lyseon lukion taloudellista tilannetta lisääntyvän opiskelijamäärän johdosta. Hämeenlinnan kaupungin kannalta lukion tila- ja laitekustannukset (181 260 €) siirtyisivät yläkoulun vastuulle, jolloin nettosäästöksi jäisi enää n. 60 000 €. Kyseinen nettosäästö on lisäksi mahdollisuus kattaa Lammin lukion nykyistä tuntikehystä supistamalla (55 000 €) tai muuttamalla kustannusjakosuhdetta yläkoulun kanssa (60 000 €). Tosin jälkimmäinen toimenpide vain siirtää kustannuksia Lukioliikelaitokselta Hämeenlinnan kaupungin opetustoimelle.

Toiminnalliselta näkökulmalta Lammin lukio toimii kiinteässä vuorovaikutuksessa yläkoulun, Hakkalan koulun kanssa. Lukion lakkauttamisen jälkeen lukioliikelaitokselta ostettu opetus voitaisiin suurelta osin hoitaa Hakkalan koulun nykyisellä henkilöstöllä. Tämä synnyttäisi kuitenkin tilanteen, jossa jotkut opettajat joutuisivat ilman kelpoisuutta opettamaan useita

eri oppiaineita. Hakkalan kouluun pitäisi perustaa kolme sivutoimisen tuntiopettajan vakanssia eräiden oppiaineiden (ÄI, MA, FY, KE, BI, GE) opetuksen järjestämiseksi. Lukion lakkauttaminen lisäisi painetta myös englannin ja ruotsin kieiten lehtorin vakanssin perustamiselle. Lisäksi yhden Hakkalan koulun opettajan opetusvelvollisuus jäisi vajaaksi.

Lammin lukion opiskelijoiden kannalta keskeinen muutos Lammin lukion lakkauttamisesta olisi koulumatkan pidentyminen. Joidenkin opiskelijoiden osalta tämä tarkoittaisi myös muuttoa kanta-kaupunkiin, koska lukioon ei ole mahdollista päästä julkisilla kulkuneuvoilla nykyisestä asuinpaikasta koulupäivän rajoissa. Hakkalan koulun 8. ja 9. luokkaisille ja Lammin lukioisille suunnatun kyselyn mukaan Lammin lukio tunnetaan tutuksi ja turvalliseksi oppilaitokseksi, missä on hyvä yhteishenki ja kaverit sekä opettajat tuntevat hyvin oppilaat ja pystyvät huomioimaan heitä myös henkilökohtaisesti. Lisäksi Lammin lukion omaa musiikkaalia ja kansainvälisyystoimintaa pidettiin arvossaan. Lammin lukion lakkauttaminen olisi vaikuttanut myös monen opiskelijan hakeutumiseen mieluummin ammatilliseen koulutukseen. Lakkauttamisen positiivisen asiana olisi lähinnä kanta-kaupungin lukioiden monipuolisempi opetustarjonta.

puh. 03 658 11
info@lktavastia.fi
sunimi.sukunimi@lktavastia.fi
www.lktavastia.fi
PL 30
13101 Hämeenlinna
Y-tunnus: 0205303-4

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Lammin koulujen tarveselvitys

Vaihtoehtojen teknis-taloudellinen tarkastelu

Mika Rajala
21.11.2019

HANKEVAIHTOEHTO 1, YHTEENVETO

Nykyiset sijainnit säilyy ja rakennukset peruskorjataan

Kokonaisoppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Peruskorjattava osa 7 677 brm2

Uudisrakennusosa

Purettava osa

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus, yht 320 oppilasta

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus, yht. 330 oppilasta + 157 varhaiskasvatus

Hankevaihtoehto 1	
Vertailuhinta 20v ajanjaksolla	**50 926 784 € alv. 0%**
Investointien kokonaissumma n.	14 461 009 € alv. 0%
Koulujen tilatehokkuus n.	16,38 brm2 / oppilas
(erittely liitteenä, LIITE 1 s.1)	

HANKEVAIHTOEHTO 2, YHTEENVETO

Varhaiskasvatus ja 1-2 luokat Konnarissa, muu perusopetus ja lukio Hakkalassa

Kokonaisoppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Peruskorjattava osa	1 322 brm2
Uudisrakennusosa	5 923 brm2
Purettava osa	6 296 brm2

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus, yht. 540 oppilasta

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus, yht. 110 oppilasta + 157 varhaiskasvatus

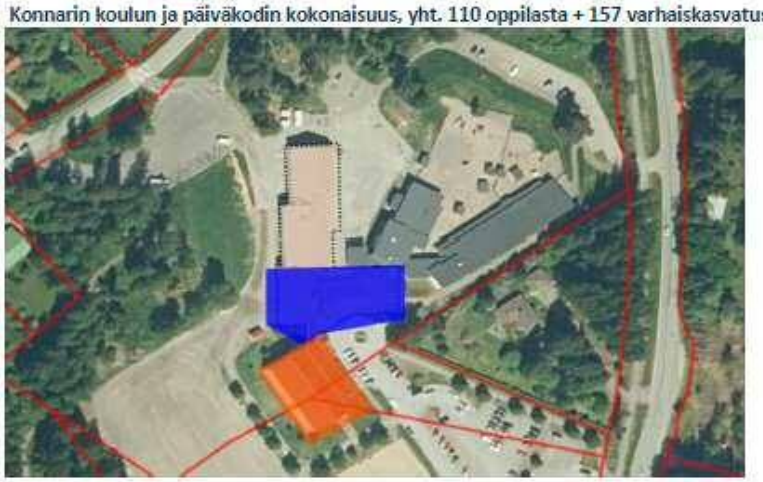

Hankevaihtoehto 2	
Vertailuhinta 20v ajanjaksolla	**39 621 965 € alv. 0%**
Investointien kokonaissumma n.	14 340 484 € alv. 0%
Koulujen tilatehokkuus n.	13,78 brm2 / oppilas
(erittely liitteenä, LIITE 1 s.2)	

HANKEVAIHTOEHTO 3, YHTEENVETO

"Hakkalan kampus", varhaiskasvatus Konnarissa

Kokonaisoppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Peruskorjattava osa	1 322 brm2
Uudisrakennusosa	6 323 brm2
Purettava osa	6 296 brm2

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus, yht. 650 oppilasta

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus, yht. 157 varhaiskasvatus

Hankevaihtoehto 3	
Vertailuhinta 20v ajanjaksolla	**39 238 285 € alv. 0%**
Investointien kokonaissumma n.	15 296 084 € alv. 0%
Koulujen tilatehokkuus n.	13,78 brm2 / oppilas
(erittely liitteenä, LIITE 1 s.3)	

HANKEVAIHTOEHTO 4, YHTEENVETO

poikkeava hanke

"Hakkalan kampus", lukion toiminnot poistuu, varhaiskasvatus Konnarissa

Kokonaisoppilasmäärä 540 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Peruskorjattava osa	1 322 brm2
Uudisrakennusosa	4 808 brm2
Purettava osa	6 296 brm2

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus, yht. 540 oppilasta

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus, yht. 157 varhaiskasvatus

Hankevaihtoehto 4

Vertailuhinta 20v ajanjaksolla	34 564 938 € alv. 0%
Investointien kokonaissumma n.	11 676 152 € alv. 0%
Koulujen tilatehokkuus n.	13,78 brm2 / oppilas

(erittely liitteenä, LIITE 1 s.4)

Loppuyhteenveto

Tarveselvitysvaiheessa käytössä olevien tietojen perusteella sekä pelkästään teknis-taloudellisista näkökulmista tarkasteltuna kannattavimpia vaihtoehtoja 20 vuoden ajanjaksolla tämän laskelman lopputuloksena ovat

Vaihtoehto 2 vertailuhinnalla 39,6 M€ alv. 0%
tai
Vaihtoehto 3 vertailuhinnalla 39,2 M€ alv. 0%

Laskelman perusteella vaihtoehdon 2 investointivaiheen budjetti olisi n. 14,3 M€ alv. 0%.
Laskelman perusteella vaihtoehdon 3 investointivaiheen budjetti olisi n. 15,3 M€ alv. 0%.

Terveysaseman investointivaiheen budjetti olisi lisäksi n. 1,75 M€ alv. 0%

Laskelmat on tehty vakioitua ja tavanomaista rakentamistapaa noudattaen. Investointivaiheen budjetti tarkentuu lopullisesti vasta valitun vaihtoehdon hankesuunnitteluvaiheessa.

Vaihtoehdon 2 toteuttaminen lyhyesti:
Tässä vaihtoehdossa koulutoiminta luokkien 3-9 sekä lukion osalta tapahtuisi Hakkalan koululla sekä sen yhteyteen rakennettavassa uudisrakennuksessa. Konnarin tontille jäisi päiväkoti. Lisäksi Konnarille rakennettaisiin uudisrakennus 1-2 luokille (5 luokkaa) ja päiväkotia sekä koulua palveleva uusi aula/ruokailutila. Vaihtoehdossa toteutettaisiin sisäyhteys vanhaan liikuntahalliin. Liikuntahalli korjattaisiin Rambollin suosittamien korjausten mukaisesti. Liikuntahalli olisi sekä koulun että päiväkodin käytössä. Terveysasema sijoittuisi Hakkalan tontille.

Vaihtoehdon 3 toteuttaminen lyhyesti:
Tässä vaihtoehdossa kaikki koulutoiminta siirtyisi Hakkalan kouluun sekä sen yhteyteen rakennettavaan uudisrakennukseen. Konnarin tontille jäisi päiväkoti. Lisäksi Konnarille rakennettaisiin päiväkotia palveleva uusi aula/ruokailutila sekä sisäyhteys vanhaan liikuntahalliin. Liikuntahalli korjattaisiin Rambollin suosittamien korjausten mukaisesti. Liikuntahalli olisi mahdollisesti osittain myös koulutoiminnan käytössä. Terveysasema sijoittuisi Hakkalan tontille.

Vaihtoehtojen investointivaiheen ero muodostuu vaihtoehdossa 3 rakennettavasta, 400 brm2 laajasta päiväkodin ja liikuntahallin yhdistävästä aula/ruokailutilasta. Vaihtoehdossa 2 sama aula/ruokailutila palvelisi sekä koulun 1-2 luokkalaisia että päiväkotia joten sen tilatehokkuus on laskennallisesti parempi. Vaihtoehdon 2 ratkaisu vaatii ruokailun porrastamista koulun ja päiväkodin kesken.

Talouden tasapainottamisohjelma 2020 (KH 28.10.2019 ja KH 11.11.2019)

Osana talouden tasapainottamisohjelmaa tässä teknis-taloudellisessa tarkastelussa on myös simuloitu vaihtoehto 4, jossa lukiotoiminnot poistuvat Hakkalasta.

Vaihtoehto 4 vertailuhinta 34,6 M€ alv. 0%

Laskelman perusteella vaihtoehdon 4 investointivaiheen budjetti olisi n. 11,7 M€ alv. 0%.

Terveysaseman investointivaiheen budjetti olisi lisäksi n. 1,75 M€ alv. 0%

Vaihtoehdon 4 toteuttaminen lyhyesti:
Tässä vaihtoehdossa lukion toiminnot poistuvat ja kaikki koulutoiminta siirtyisi Hakkalan kouluun sekä sen yhteyteen rakennettavaan uudisrakennukseen. Konnarin tontille jäisi päiväkoti. Lisäksi Konnarille rakennettaisiin päiväkotia palveleva uusi aula/ruokailutila sekä sisäyhteys vanhaan liikuntahalliin. Liikuntahalli korjattaisiin Rambollin suosittamien korjausten mukaisesti. Liikuntahalli olisi mahdollisesti osittain myös koulutoiminnan käytössä. Terveysasema sijoittuisi Hakkalan tontille.

Vaihtoehdon 4 investointivaiheen ero muihin vaihtoehtoihin nähden syntyy tilatarpeen vähentymisestä -1515 brm2 (-110 oppilasta).

Hämeenlinnassa 21.11.2019

Mika Rajala

talonrakennuttamispäällikkö

Liitteet:
LIITE 1 laskentataulukot eri vaihtoehdoille

HANKEVAIHTOEHTO 1, laskenta
Nykyiset sijainnit säilyy ja rakennukset peruskorjataan

Kaikissa vaihtoehdoissa oppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Tilatehokkuus, tavoite 13,78 brm2 / oppilas (1,45 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 12,35 hum2 / oppilas (1,30 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 9,5 hym2 / oppilas

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät

Pasaapelin koulu	220,00	oppilasta
Pasaapelin koulu		henkilökuntaa
Hakkalan koulu (lukio)	100,00	oppilasta
Hakkalan koulu (lukio)		henkilökuntaa

Tarkistusmitatut laajuudet

Pasaapelin koulu	3 226,00	brm2	*2880 hum2*
Hakkalan koulu (lukio)	3 031,00	brm2	*2706 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Pasaapeli + Hakkala 19,55 brm2 / oppilas
(rakennuksia käytetään ristiin, joten käsiteltävä kokonaisuutena)

Nykyinen vuokrataso

Pasaapelin koulu yht.	260 706,00	€ / vuosi
Hakkalan koulu yht.	481 503,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	742 209,00	€ / vuosi

Uudet peruskorjausinvestoinnit

Pasaapelin koulu	3 226,00	brm2
Korjausaste, arvio	94,00	%
Korjaushinta, arvio	2 245,66	€ / brm2
Korjaushinta yhteensä	7 244 499	€

Rakennusten purkukustannukset

Pasaapelin koulu -

Poistot

Pasaapelin koulu -

Energia (lämpö + sähkö)

Pasaapelin koulu	272	kwh / brm2 / vuosi
	69546	€ / vuosi
	E	energialuokka
Hakkalan koulu (lukio)	293	kwh / brm2 / vuosi
	71063	€ / vuosi
	E	energialuokka

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät

Konnarin koulu	330,00	oppilasta
Konnarin koulu		henkilökuntaa
Lammin päiväkoti	157,00	lasta
Lammin päiväkoti		henkilökuntaa

Tarkistusmitatut laajuudet

Konnarin koulu	4 392,00	brm2	*3893 hum2*
Lammin päiväkoti	2 152,00	brm2	*1878 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Konnarin koulu	13,31	brm2 / oppilas
Lammin päiväkoti	13,71	brm2 / lapsi

Nykyinen vuokrataso

Konnarin koulu yht.	503 652,00	€ / vuosi
Lammin päiväkoti yht.	303 444,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	807 096,00	€ / vuosi

Uudet peruskorjausinvestoinnit

Konnarin koulu	3 129,00	brm2 (ei liikuntasalisiipeä)
Korjausaste, arvio	94,00	%
Korjaushinta, arvio	2 245,66	€ / brm2
Korjaushinta yhteensä	7 026 670	€
Liikuntasalisiiven korjaus	189 840	€ (Rambollin arvio)

Rakennusten purkukustannukset

Konnarin koulu -

Poistot

Konnarin koulu -

Energia

Konnarin koulu	262	kwh / brm2 / vuosi
	92219	€ / vuosi
		energialuokka
Lammin päiväkoti	299	kwh / brm2 / vuosi
	51512	€ / vuosi
		energialuokka

YHTEENVETO

Investointien kokonaissumma 14 461 009 €

Vuokravaikutus, uusi vuokrataso

Pasaapeli + Hakkala	1 104 000	€ / vuosi
muutos	361 791	€ / vuosi
Konnari + pk	1 158 000	€ / vuosi
muutos	350 904	€ / vuosi

Muuta huomioitavaa (ei huomioitu yhteenvedossa):

Mahdollisen terveysaseman sijoittuminen Hakkalan yhteyteen

Uusi terveysasema	628,00	brm2
	2 779,00	€ / brm2
Uudishinta, arvio	**1 745 212,00**	**€**

VAIHTOEHTO 1, KULUT YHTEENSÄ

Vuokrat 20v	45 240 000	€
Energia 20v	5 686 784	€

(energiatehokkuuden oletetaan peruskorjauksessa pysyvän ennallaan)

Kokonaiskustannukset 20v 50 926 784 €

Koulujen tilatehokkuus yhteensä 16,38 brm2 / oppilas

Korjaushinta-arvio on peilattu uudishintaan 2389 € / brm2 (Haahtela hintaindeksi 91).
Korjausaste perustuu Ramboll Oy:n arvioon.

Laskelma on tehty tämän hetken hintatasolla
Tämä laskenta on tehty ainoastaan vertailemaan vaihtoehtojen teknisiä hintoja vuokravaikutuksineen.

HANKEVAIHTOEHTO 2, LASKENTA

Kaikissa vaihtoehdoissa oppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Varhaiskasvatus ja 1-2 luokat Konnarissa, muu perusopetus ja lukio Hakkalassa

Tilatehokkuus, tavoite 13,78 brm2 / oppilas (1,45 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 12,35 hum2 / oppilas (1,30 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 9,5 hym2 / oppilas

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät (jaettu niin, että tilatehokkuuden tavoite täyttyy)

Uusi Pasaapelin koulu	320,00	oppilasta
Uusi Pasaapelin koulu		henkilökuntaa
Hakkalan koulu (lukio)	220,00	oppilasta
Hakkalan koulu (lukio)		henkilökuntaa

Laajuudet

Uusi Pasaapelin koulu	4 408,00	brm2	*3952 hum2*
Hakkalan koulu (lukio)	3 031,00	brm2	*2706 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Pasaapeli + Hakkala 13,78 brm2 / oppilas
(rakennuksia käytetään ristiin, joten käsiteltävä kokonaisuutena)

Nykyinen vuokrataso

Pasaapelin koulu yht.	260 706,00	€ / vuosi
Hakkalan koulu yht.	481 503,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	742 209,00	€ / vuosi

Uudet investoinnit

Uusi Pasaapelin koulu	4 408	brm2
~~Korjausaste, arvio~~	100,00	%
Uudishinta, arvio	2 389,00	€ / brm2
Uudishinta yhteensä	10 530 712	€

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät

Konnarin koulu	110,00	oppilasta (1-2 luokat, 5 luokkaa)
Konnarin koulu		henkilökuntaa
Lammin päiväkoti	157,00	lasta
Lammin päiväkoti		henkilökuntaa

Laajuudet

Uusi Konnarin koulu	1 515	brm2	*1358,5 hum2*
Liikuntasalisiipi	1322,10	brm2	1170 hum2
Lammin päiväkoti	2 152,00	brm2	*1878 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Konnarin koulu 13,78 brm2 / oppilas
Lammin päiväkoti 13,71 brm2 / lapsi

Nykyinen vuokrataso

Konnarin koulu yht.	503 652,00	€ / vuosi
Lammin päiväkoti yht.	303 444,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	807 096,00	€ / vuosi

Uudet investoinnit

Uusi Konnarin koulu	1 515	brm2
~~Korjausaste, arvio~~	100,00	%
Uudishinta, arvio	2 389,00	€ / brm2
Uudishinta yhteensä	3 619 932	€
Liikuntasalisiiven korjaus	189 840	€ (Rambollin arvio)

Rakennusten purkukustannukset

Pasaapelin koulu	258 080	€	*80 € / brm2*

Poistot

Pasaapelin koulu 1 736 229 €

Energia

Uusi Pasaapelin koulu	88	kwh / brm2 / vuosi
	31032,32	€ / vuosi
	A	energialuokka
Hakkalan koulu (lukio)	293	kwh / brm2 / vuosi
	71063	€ / vuosi
	E	energialuokka

Rakennusten purkukustannukset

Konnarin koulu	158 392	€	*80 € / brm2*

Poistot

Konnarin koulu 893 390 €

Energia

Uusi Konnarin koulu	88	kwh / brm2 / vuosi
	10667,36	€ / vuosi
	A	energialuokka
Vanha osa, liikuntahalli	262	kwh / brm2 / vuosi
	27760,1048	€ / vuosi
Lammin päiväkoti	299	kwh / brm2 / vuosi
	51512	€ / vuosi
	E	energialuokka

YHTEENVETO

Investointien kokonaissumma 14 340 484 €

Vuokravaikutus

Pasaapeli + Hakkala	1 152 000	€ / vuosi
muutos	409 791	€ / vuosi
Konnari + pk	644 000	€ / vuosi
muutos	-163 096	€ / vuosi

HANKEVAIHTOEHTO 2, KULUT YHTEENSÄ

Vuokrat 20v	35920000 €
Energia 20v	3 285 493 €
Purkukustannukset	416 472 €
Poistot	2 629 619 €

Kokonaiskustannukset 20v 39 621 965 €

Koulujen tilatehokkuus yhteensä 13,78 brm2 / oppilas

Korjaushinta-arvio on peilattu uudishintaan 2389 € / brm2 (Haahtela hintaindeksi 91).
Korjausaste perustuu Ramboll Oy:n arvioon.

Laskelma on tehty tämän hetken hintatasolla
Tämä laskenta on tehty ainoastaan vertailemaan vaihtoehtojen teknisiä hintoja vuokravaikutuksineen.

Muuta huomioitavaa (ei huomioitu yhteenvedossa):

Mahdollisen terveysaseman sijoittuminen Hakkalan yhteyteen

Uusi terveysasema	628,00	brm2
	2 779,00	€ / brm2
Uudishinta, arvio	**1 745 212,00**	**€**

HANKEVAIHTOEHTO 3, LASKENTA
"Hakkalan kampus", varhaiskasvatus Konnarissa

Kaikissa vaihtoehdoissa oppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Tilatehokkuus, tavoite 13,78 brm2 / oppilas (1,45 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 12,35 hum2 / oppilas (1,30 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 9,5 hym2 / oppilas

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät (jaettu niin, että tilatehokkuuden tavoite täyttyy)

Uusi Hakkalan kampus	430,00 oppilasta	
Uusi Hakkalan kampus	henkilökuntaa	
Hakkalan koulu (lukio)	220,00 oppilasta	
Hakkalan koulu (lukio)	henkilökuntaa	

Laajuudet

Uusi Hakkalan kampus	5 923,25 brm2	*5311 hum2*
Hakkalan koulu (lukio)	3 031,00 brm2	*2706 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus
Hakkalan kampus 13,78 brm2 / oppilas
(rakennuksia käytetään ristiin, joten käsiteltävä kokonaisuutena)

Nykyinen vuokrataso

Pasaapelin koulu yht.	260 706,00 € / vuosi
Hakkalan koulu yht.	481 503,00 € / vuosi
vuokrat yhteensä	742 209,00 € / vuosi

Uudet investoinnit

Uusi Hakkalan kampus	5 923 brm2
~~Korjausaste, arvio~~	100,00 %
Uudishinta, arvio	2 389,00 € / brm2
Uudishinta yhteensä	14 150 644 €

Rakennusten purkukustannukset
Pasaapelin koulu 258 080 € *80 € / brm2*

Poistot
Pasaapelin koulu 1 736 229 €

Energia

Uusi Hakkalan kampus	88 kwh / brm2 / vuosi
	41700 € / vuosi
	A energialuokka
Hakkalan koulu (lukio)	293 kwh / brm2 / vuosi
	71063 € / vuosi
	E energialuokka

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät

Konnarin koulu	0,00 oppilasta
Konnarin koulu	0,00 henkilökuntaa
Lammin päiväkoti	157,00 lasta
Lammin päiväkoti	henkilökuntaa

Laajuudet

Poistuva Konnarin koulu	1 980 brm2	*1752,12 hum2*
Liikuntasalisiipi	1322,10 brm2	1170 hum2
Lammin päiväkoti	2 152,00 brm2	*1878 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus
Lammin päiväkoti 16,25 brm2 / lapsi
(Liikuntasalia ei huomioitu, myös jatkossa koulun käytössä?)

Nykyinen vuokrataso

Konnarin koulu yht.	503 652,00 € / vuosi
Lammin päiväkoti yht.	303 444,00 € / vuosi
vuokrat yhteensä	807 096,00 € / vuosi

Uudet investoinnit

Ruokala / Aula	400 brm2
Uudishinta, arvio	2 389,00 € / brm2
Uudishinta yhteensä	955 600 €
Liikuntasalisiiven korjaus	189 840 € (Rambollin arvio)

Rakennusten purkukustannukset
Konnarin koulu 158 392 € *80 € / brm2*

Poistot
Konnarin koulu 893 390 €

Energia

Uusi Konnarin koulu	88 kwh / brm2 / vuosi
	2816 € / vuosi
	A energialuokka
Vanha osa, liikuntahalli	262 kwh / brm2 / vuosi
	27760 € / vuosi
Lammin päiväkoti	299 kwh / brm2 / vuosi
	51512 € / vuosi
	energialuokka

YHTEENVETO

Muuta huomioitavaa (ei huomioitu yhteenvedossa):

Investointien kokonaissumma 15 296 084 €

Mahdollisen terveysaseman sijoittuminen Hakkalan yhteyteen

Uusi terveysasema	628,00 brm2
	2 779,00 € / brm2
Uudishinta, arvio	**1 745 212,00 €**

Vuokravaikutus

Pasaapeli + Hakkala	1 375 000 € / vuosi
muutos	632 791 € / vuosi
Konnari + pk	399 000 € / vuosi
muutos	-408 096 € / vuosi

HANKEVAIHTOEHTO 2, KULUT YHTEENSÄ

Vuokrat 20v	35 480 000 €
Energia 20v	3 341 813 €
Purkukustannukset	416 472 €
Poistot	2 629 619 €

Kokonaiskustannukset 20v 39 238 285 €

Koulujen tilatehokkuus yhteensä 13,78 brm2 / oppilas

Korjaushinta-arvio on peilattu uudishintaan 2389 € / brm2 (Haahtela hintaindeksi 91).
Korjausaste perustuu Ramboll Oy:n arvioon. Konnarin liikuntasalin kustannusarvio perustuu Ramboll Oy:n arvioon.

Laskelma on tehty tämän hetken hintatasolla
Tämä laskenta on tehty ainoastaan vertailemaan vaihtoehtojen teknisiä hintoja vuokravaikutuksineen.

HANKEVAIHTOEHTO 4, LASKENTA

~~Kaikissa vaihtoehdoissa oppilasmäärä 650 ja varhaiskasvatus 157 lasta~~

"Hakkalan kampus", lukion toiminnot poistuu, varhaiskasvatus Konnarissa

Tilatehokkuus, tavoite 13,78 brm2 / oppilas (1,45 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 12,35 hum2 / oppilas (1,30 x hym2)
Tilatehokkuus, tavoite 9,5 hym2 / oppilas

Tässä vaihtoehdoissa oppilasmäärä 540 ja varhaiskasvatus 157 lasta

Hakkalan ja Pasaapelin koulukokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät (jaettu niin, että tilatehokkuuden tavoite täyttyy)

Uusi Hakkalan kampus	320,00	oppilasta
Uusi Hakkalan kampus		henkilökuntaa
Hakkalan koulurakennus	220,00	oppilasta
Hakkalan koulurakennus		henkilökuntaa

Laajuudet

Uusi Hakkalan kampus	4 408,00	brm2	*3952 hum2*
Hakkalan koulurakennus	3 031,00	brm2	*2706 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Hakkalan kampus 13,78 brm2 / oppilas
(rakennuksia käytetään ristiin, joten käsiteltävä kokonaisuutena)

Nykyinen vuokrataso

Pasaapelin koulu yht.	260 706,00	€ / vuosi
Hakkalan koulu yht.	481 503,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	742 209,00	€ / vuosi

Uudet investoinnit

Uusi Hakkalan kampus	4 408	brm2
~~Korjausaste, arvio~~	100,00	%
Uudishinta, arvio	2 389,00	€ / brm2
Uudishinta yhteensä	10 530 712	€

Rakennusten purkukustannukset

Pasaapelin koulu	258 080 €	*80 € / brm2*

Poistot

Pasaapelin koulu	1 736 229 €

Energia

Uusi Hakkalan kampus	88	kwh / brm2 / vuosi
	31032	€ / vuosi
	A	energialuokka
Hakkalan koulurakennus	293	kwh / brm2 / vuosi
	71063	€ / vuosi
	E	energialuokka

Konnarin koulun ja päiväkodin kokonaisuus

Peruskorjattava osa
Uudisrakennusosa
Purettava osa

Käyttäjämäärät

Konnarin koulu	0,00	oppilasta
Konnarin koulu	0,00	henkilökuntaa
Lammin päiväkoti	157,00	lasta
Lammin päiväkoti		henkilökuntaa

Laajuudet

Poistuva Konnarin koulu	1 980	brm2	*1752,12 hum2*
Liikuntasalisiipi	1322,10	brm2	1170 hum2
Lammin päiväkoti	2 152,00	brm2	*1878 hum2*

Vaihtoehdon tilatehokkuus

Lammin päiväkoti	16,25	brm2 / lapsi

(Liikuntasalia ei huomioitu, myös jatkossa koulun käytössä?)

Nykyinen vuokrataso

Konnarin koulu yht.	503 652,00	€ / vuosi
Lammin päiväkoti yht.	303 444,00	€ / vuosi
vuokrat yhteensä	807 096,00	€ / vuosi

Uudet investoinnit

Ruokala / Aula	400	brm2
Uudishinta, arvio	2 389,00	€ / brm2
Uudishinta yhteensä	955 600	€
Liikuntasalisiiven korjaus	189 840	€ (Rambollin arvio)

Rakennusten purkukustannukset

Konnarin koulu	158 392 €	*80 € / brm2*

Poistot

Konnarin koulu	893 390 €

Energia

Uusi Konnarin koulu	88	kwh / brm2 / vuosi
	2816	€ / vuosi
	A	energialuokka
Vanha osa, liikuntahalli	262	kwh / brm2 / vuosi
	27760	€ / vuosi
Lammin päiväkoti	299	kwh / brm2 / vuosi
	51512	€ / vuosi
		energialuokka

YHTEENVETO

Muuta huomioitavaa (ei huomioitu yhteenvedossa):

Investointien kokonaissumma 11 676 152 €

Mahdollisen terveysaseman sijoittuminen Hakkalan yhteyteen

Uusi terveysasema	628,00 brm2
	2 779,00 € / brm2
Uudishinta, arvio	**1 745 212,00 €**

Vuokravaikutus

Pasaapeli + Hakkala	1 152 000	€ / vuosi
muutos	409 791	€ / vuosi
Konnari + pk	399 000	€ / vuosi
muutos	-408 096	€ / vuosi

HANKEVAIHTOEHTO 2, KULUT YHTEENSÄ

Vuokrat 20v	31 020 000 €
Energia 20v	3 128 466 €
Purkukustannukset	416 472 €
Poistot	2 629 619 €

Kokonaiskustannukset 20v 34 564 938 €

Koulujen tilatehokkuus yhteensä 13,78 brm2 / oppilas

Korjaushinta-arvio on peilattu uudishintaan 2389 € / brm2 (Haahtela hintaindeksi 91).
Korjausaste perustuu Ramboll Oy:n arvioon. Konnarin liikuntasalin kustannusarvio perustuu Ramboll Oy:n arvioon.

Laskelma on tehty tämän hetken hintatasolla
Tämä laskenta on tehty ainoastaan vertailemaan vaihtoehtojen teknisiä hintoja vuokravaikutuksineen.

Yleistä vaihtoehtojen tarkastelusta

- hinnat on muodostettu tiedossa olevien toiminnallisten ja teknisten selvitysten perusteella.

- uudishankevaihtoehtojen laskennallinen tilatehokkuus on n. 13,78 m2 / käyttäjä

- peruskorjausvaihtoehtojen laskennallinen tilatehokkuus on n. 16,38 m2 / käyttäjä

- tilatehokkuutta ei pystytä parantamaan peruskorjausvaihtoehdoissa. Tekniseltä näkökantilta toiminnalliseen laatuun olennaisesti vaikuttaa rakennuksen muoto ja suunniteltavuus. Korjausrakentamisessa ei koskaan päästä täysin optimaaliseen tulokseen, vaan joudutaan tekemään kompromisseja toiminnallisen laadun kustannuksella.

- uuden rakennuksen m2-hintana on käytetty v. 2019 Haahtelan Kustannustiedon keskimääräistä m2-hintaa (koulurakennukset 2389€/m2, terveysasema 2779€/m2). Hinnoissa ei ole huomioitu normaalista poikkeavia perustamisolosuhteita tai muita vaativuustasoa nostavia asioita.

- hintojen lähtökohtana on omalla rakennuttamisella tapahtuvat urakkamuodot (ei allianssi, elinkaari , vuokra tms.)

- rakennusten purkukustannukset on laskettu keskimääräisistä toteutuneista purkukohteista, niissä ei ole huomioitu normaalista poikkeavia olosuhteita.

- missään vaihtoehdossa ei ole sisällytetty kunnantalon purkamista

- missään vaihtoehdossa ei ole sisällytetty asuinrakennuksen purkamista

- missään vaihtoehdossa ei ole tarkasteltu pihoja tai lopun tontin hyötykäyttöä

- kaikissa vaihtoehdoissa on erillisenä kustannuksena laskettu terveysaseman uudisrakennus Hakkalan tontille samanhintaisena. Terveysasemasta on laskettu pelkästään investointihinta, joten se ei ole vertailuhinnoissa mukana.

- karttoihin sijoitetut uudisrakennusten muodot sekä sijainnit ovat viitteelliset. Lopullinen muoto ja sijoittuminen ratkeaa hankesuunnittelu- ja toteutusvaiheessa.

Liite 3
Ote kaupunginhallituksen palveluverkkopäätöksestä 26.3.2018

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen palveluverkko

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta antoi esityksensä toimialan palveluverkosta kokouksessaan 14.3.2018 § 22.

Kaupunginhallitus päätti palveluverkosta kokouksessaan 26.3.2018 § 150seuraavaa:

”Kaupunginhallitus päättää hyväksyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan esityksen palveluverkoksi seuraavin muutoksin:

Keskustan yläkoulu- ja lukioratkaisussa edetään vaihtoehdon kaksi pohjalta. Kaurialan koululle rakennetaan uudisrakennus purettavan Kaurialan koulun paikalle. Lyseon koulu siirtyy pysyvästi Verkatehtaalle. Kaurialan lukio ja Lyseon lukio jatkavat nykyisissä tiloissa. Samalla kaupunginhallitus ehdottaa koulutuskuntayhtymä Tavastialle, että se tekee edellä mainitun mukaisen päätöksen lukioverkon osalta.

Perusteluna ovat huomattavasti edullisemmat kokonaiskustannukset sekä nuorisovaltuuston, opiskelijakuntien ja oppilaskuntien kannanotot. Ratkaisu myös tukee kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta.

Päätöksen jälkeen aloitetaan välittömästi neuvottelut Koulutuskuntayhtymä Tavastian Jaakonkadulla sijaitsevan koulukiinteistön (nykyinen Vanajaveden opiston tila) hankkimiseksi Hämeenlinnan kaupungille. Tämä tukisi Koulutuskunta-yhtymä Tavastian taloudellista tilannetta ja mahdollistaisi Vanajaveden opiston siirtämisen Hattelmalantien kampukselle.”

Liite 4

Palveluverkon avaamisen taloudellisia vaikutuksia lukiokoulutuksen osalta 2020

Tällä hetkellä lukiokoulutusta Hämeenlinnan kaupungin alueella järjestetään kolmessa eri toimipisteessä; Kaurialassa, Lyseolla ja Lammilla. Tilasäästöjä on mahdollista saada kolmella eri tavalla:

1) Keskittämällä Kaurialan lukion ja Lyseon lukion toiminta yhteen lukiokiinteistöön Hattelmalantien G-rakennukseen ja sen yhteyteen rakennettavaan lisäosaan ns. Tavastian lukio -malli
2) Lammin lukion siirto osaksi Tavastian lukiota
3) Lyseon lukion jääminen nykyisiin väistötiloihin Hattelmalantielle

Seuraavassa osiossa tarkastellaan lähemmin edellä esitettyjen vaihtoehtojen vuosikustannusta lukiokoulutukselle ja sitä kautta saatavissa olevia säästöjä. Luvut perustuvat vuoden 2020 lukiokoulutuksen talousarviolukuihin ja investoinnit kaupungin investointisuunnitelmaan sekä investointien vaikutukset vuokriin kaupungin tilapalveluiden laskelmiin.

1) Lyseon lukio on tällä hetkellä väistötiloissa Hattelmalantien G-rakennuksessa ja lukion tarvitsemat erikoisluokat; kuvataideluokka sijaitsee E-rakennuksessa, Laboratorio C-rakennuksessa ja Liikunta A-rakennuksessa. Lisäksi Lyseon lukion ruokailu tapahtuu A-rakennuksen opiskelijaravintolassa. Lyseon lukion tiloista maksama vuokra on vuodessa 629 642 €. Lisäosan investoinnin 8 M€:n vuosikustannus on puolestaan (poisto 20 a, 1 % korko) 441 480 € *ja lisäosan hoitovuokra 99 532€ (suhteutettu koko kiinteistön nykyiseen hoitovuokraan). Tavastian lukion vuosivuokra olisi siis 1 170 654 €.
   *Tavastian lukion * osalta Hämeenlinnan kaupunki oli varautunut rahoittamaan uudisrakennusinvestoinnin, jolloin uudisosasta ei olisi seurannut yllä laskettua pääomavuokraa (441 480 €) lukiokoulutukselle.*

   Kaurialan lukion vuosivuokra on 858 655 € ja peruskorjatun Lyseon lukion (3917 m²) sekä uudisrakennetun lisäosan (1749 m²) pääomavuokra on 825 000 € vuodessa (investointi 15 M€) ja hoitovuokra 4 €/neliö eli 271 968 € vuodessa. Kiinteistökustannuksista saatava säästö olisi täten 784 969 € vuodessa.

2) Tavastian lukion mitoitus oli tehty 1 100 lukio-opiskelijalle, mikä mahdollistaisi Kaurialan lukion ja Lyseon lukion lisäksi Lammin lukion yhdistämisen yhdeksi lukioksi. Pelkästään kiinteistökustannuksista saatava säästö olisi 988 113 € vuodessa lukiokoulutukselle.

3) Lyseon lukion vuokrakustannukset tulevat merkittävästi nousemaan, kun vanhan lyseon päärakennuksen peruskorjaus ja uudisosan rakentaminen toteutuu (vuosina 2022-25). Mikäli Lyseon lukio pysyisi tämänhetkisissä väistötiloissa olisi mahdollista välttää kyseinen kustannusten nousu. Tämä edellyttää puolestaan sitä, että Lyseon kiinteistölle löydetään jotain muuta korvaavaa käyttöä. Kiinteistökustannusten kasvun lisäksi vältyttäisiin myös tukipalveluiden kustannusten lisäykseltä, arviolta n. 150 000 €/a.

Taulukko. Yhteenveto kiinteistökustannuksista saatavista säästöistä

Lukio	Pääomavuokra	hoitovuokra	Vuosivuokra
Lyseon lukio	825 000 €	271 968 €	1 096 968 €
Kaurialan lukio			858 655 €
Lammin lukio			235 112 €
Tavastian lukio			1 170 654 €
Vaihtoehto 1. (kaksi lukiota Hml)		Vuosisäästö	784 969 €
Vaihtoehto 2. (yksi lukio Hml)		Vuosisäästö	1 020 081 €
Vaihtoehto 3. (Lyseon lukio väistö)		Vuosisäästö	467 326 €

Edellä kiinteistökustannuksia on katsottu pelkästään lukiokoulutuksen näkökulmasta. Hämeenlinnan kaupunki rahoittaa lukiokoulutusta kahta kautta: Maksamalla vuokratukea lukiokoulutuksen maksamiin pääomavuokriin ja kattamalla valtionosuudesta ylimenevän kustannuksen nk. lukiokoulutuksen alijäämän. Näin ollen kaupungille kertyy kiinteistöihin kohdistuvan vuokratuen lisäksi säästöjä siitä, että lukiokoulutukselle syntyy vähemmän tappiota eli alijäämää halvempien kiinteistöratkaisujen kautta.

Vaihtoehdossa 1. yhteen lukiokiinteistöön siirtymisellä Tavastian lukio pystyisi jo toimimaan saamansa valtionosuuden turvin. Näin kaupungin ei tarvitsisi enää kattaa Kaurialan ja Lyseon toiminnasta aiheutuvaa alijäämää. Lammin lukion alijäämä olisi edelleen rasitteena. Vaihtoehdossa 2. myös Lammin lukion alijäämä poistuisi ja lukiokoulutus tulisi hyvin toimeen saamallaan valtionosuudella.

Taulukko. Kaupungille koituva säästö eri vaihtoehdoista vuositasolla

Lukio	alijäämä	vuokratuki	kok.säästö
Lyseon lukio	177 542 €	766 452 €	943 994 €
Kaurialan lukio	223 113 €	366 960 €	590 073 €
Lammin lukio	299 344 €	42 721 €	342 065 €
Vaihtoehto 1. (kaksi lukiota Hml)		Vuosisäästö	1 534 067 €
Vaihtoehto 2. (yksi lukio Hml)		Vuosisäästö	1 876 132 €
Vaihtoehto 3. (Lyseon lukio väistö)		Vuosisäästö	617 326 €

Palveluverkkoselvityksessä päädyttiin kuitenkin siihen, että Hämeenlinnan kaupungin kannalta edullisin ratkaisu kantakaupungin osalta on jatkaa lukiokoulutusta nykyisissä kiinteistöissä.

Liite 5

Vertailu noin 100 opiskelijan lukioiden kustannuksista vuodelta 2018

Lukio	**Opiskelija määrä**	**Kiinteistöjen ylläpito**	**Käyttö-menot/ opiskelija**	**VOS/ opiskelija**	**Ero: käyttömenot-VOS**	
Lammin lukio	105,0	242 988	10 001	5 581	2 342	vuokrissa kaikki vuokrat
Parkanon lukio	87,8	94 000	10 941	8 431	2 226	
Pihtiputaan lukio	106,4	121 000	10 337	7 583	2 199	
Viitasaaren lukio	98,4	154 000	9 375	7 739	1 116	
Virtain lukio	95,3	212 000	10 898	7 918	2 266	
Ähtärin lukio	83,3	164 000	10 955	8 141	2 310	
Ähtärin lukio	114,3	76 000	7 198	7 405	-245	

Yhtymähallitus 24.3.2020/LIITE 4

LUONNOS

AIESOPIMUS

koskien

JÄRJESTELYÄ

Hämeenlinnan Seudun Työvalmennussäätiö Luotsin,

Koulutuskuntayhtymä Tavastian

ja

Hämeenlinnan kaupungin

välillä

Kommentoitu Luotsin hallituksessa 19.2.2020

Käsitelty Luotsin ja Tavastian työryhmässä 21.2.2020

Yhtymähallitus 24.3.2020/LIITE 4

AIESOPIMUS

Allekirjoittaneet sopijapuolet ovat tänään tehneet ja allekirjoittaneet tämän aiesopimuksen jäljempänä **Sopimus**:

1. SOPIJAPUOLET

1.1 Hämeenlinnan Seudun Työvalmennussäätiö Luotsi (y-tunnus 1881647-0)
Parolantie 34, 13130 Hämeenlinna
(jäljempänä Luotsi tai säätiö)

1.2 Koulutuskuntayhtymä Tavastia (y-tunnus 0205303-4)
PL 30, 13101 Hämeenlinna
(jäljempänä Tavastia)

1.3 Hämeenlinnan kaupunki (y-tunnus 0146921-4)
PL 1000, 13101 Hämeenlinna
(jäljempänä Kaupunki)

2. SOPIMUKSEN TAUSTA

Luotsin tilannetta kokoontui pohtimaan työpajaan 6.11.2019 monialainen työryhmä, jossa olivat edustettuina Luotsin hallitus ja toimitusjohtaja sekä johtoryhmä, Kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelut sekä työllisyyspalvelut sekä Tavastia. Tilaisuutta fasilitoi ja konsultoi Mikko Kesä. Tilaisuudesta on laadittu erillinen muistio, joka on tämän sopimuksen liitteenä.

3. SOPIMUKSEN KYTKEYTYMINEN SEUDULLISIIN STRATEGIOIHIN

Sopimuksessa otetaan huomioon seudullinen Ketterimmät -työllisyysohjelma vuosille 2017-2025. Sopimus tukee työllisyysohjelman tavoitteiden toteutusta.

4. SOPIMUKSEN TAVOITE JA AIKATAULU

Luotsin ja Tavastian toimintoja järjestetään siten, että Luotsi tuottaa ensisijaisesti sosiaalipalveluita Luotsin säännöissä määritellyille kohderyhmille. Toimintojen järjestämisessä tehdään yhteistyötä synergian hyödyntämiseksi.

Yhteistyössä selvitettävät Luotsin ja Tavastian toiminnot ovat:

1. Ansaintalogiikka
2. Asiakasprosessit
3. Asiakkaiden joustavat siirtymät
4. Yhteiset toimitilat (Luotsi-Tavastia yhteisöllinen työtila, *Coworking Space*)
5. Sopimusten siirtyminen

Järjestelyn tuloksena Luotsi saavuttaa Kaupunkiin ja muihin hankintayksiköihinsä nähden in house -aseman.

Selvitystyössä käydään myös neuvottelut yhteistyöstä Kiipula-säätiön sekä Hattulan ja Janakkalan kuntien kanssa.

Tavoite on, että tuleva rakenne on selvillä 30.6.2020 mennessä. Järjestelyn toteutus tehdään 31.12.2020 mennessä.

5. JÄRJESTELYN TOTEUTTAMISEN EDELLYTYKSET

Osapuolet sitoutuvat edesauttamaan järjestelyn syntymistä antamalla osapuolten käyttöön tarvittavat tiedot valmistelun ja päätöksenteon edistämiseksi. Järjestely tulee tehdä siten, että Tavastian in house -asema Kaupunkiin ei vaarannu.

6. YLIMENOAJAN KUVAUS

Ylimenoajaksi on määritetty vuosi 2020. Ylimenoajalla ja sen jälkeen huomioitavat asiat:

- Kaupungin työllisyyspalveluhankinnat: hankintojen volyymi ja hankintatapa
- Toimitilamuutokset
- Kaupungin kuntarahoitus projekteihin

Talouden sopeuttamistoimina 2020 Luotsi-säätiö on hakenut Hämeenlinnan kaupungilta 10.000 € lyhennysvapaata vuotta kassalainaan. Sote-lautakunta on (22.1.2020 § 10) myöntänyt Luotsille vammaisten henkilöiden ja mielenterveyskuntoutujien palvelujen ostoihin liittyvän ostopalveluennakon. Luotsin Tiiriön Toimintayksikön (Parolantie 66) vuokranantajan kanssa on sovittu 14.1.2020, että Luotsi voi muuttaa sovitusti toimitilasta jo ennen vuokrasopimuksen päättymistä vuoden 2021 lopussa. Luotsi on käynnistänyt 13.2.2020 säätiön koko ohjaavaa henkilökuntaa ja hallintohenkilökuntaa koskevat yhteistoimintaneuvottelut, joilla pyritään entistä joustavampaan matriisiorganisaatioon.

7. SÄÄTIÖN IN HOUSE -ASEMAN MUODOSTAMINEN

Saavuttaakseen in house -aseman Luotsin täytyy täyttää hankintalain edellytykset:

1. muuttaa sääntöjään siten, että kaikki hallituksen jäseniä nimeävät tahot ovat julkisia hankintayksiköitä
2. huolehtia siitä, että hankintayksiköt yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttävät määräysvaltaa Luotsiin samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa
3. pienentää ns. ulosmyyntiä siten, että Luotsi harjoittaa enintään viiden prosentin ja enintään 500.000 euron osuuden liiketoiminnastaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on (= ”omistajatahot”)
4. huolehtia siitä, että Luotsissa ei ole muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa.

Säätiö on Kaupunkiin sekä muihin hankintayksiköihin nähden in house -asemassa vasta kun kaikki hankintalain edellytykset täyttyvät.

Kaupunki ei in house -aseman myötä sitoudu ostamaan palveluita pelkästään in house -tuottajalta (tässä tapauksessa sekä Luotsi että Tavastia), eikä sitoudu tiettyyn vuosittaiseen ostovolyymiin. Kaikki hallintoon, rahoitukseen ja asiakkuuksiin liittyvät päätökset tehdään erikseen erillisen valmistelun jälkeen.

Säätiön sääntömuutoksesta ja talouden sopeutuksesta päättää Luotsin hallitus. Sääntömuutos edellyttää nykyisten omistajatahojen sekä Patentti- ja rekisterihallituksen suostumukset.

8. VALMISTELUN ORGANISOITUMINEN

Valmisteleva työryhmä kokoontuu säännöllisesti. Työryhmän jäseninä ovat Luotsi-säätiöistä toimitusjohtaja Heikki Rantala, hallituksen puheenjohtaja Hannu Laatunen sekä toimistopäällikkö Johanna Werner; Koulutuskuntayhtymä Tavastiasta kuntayhtymän johtaja Jouni Haajanen ja kehitysjohtaja Arto Ruhala; Hämeenlinnan kaupungilta strategiajohtaja Markku Rimpelä, liiketoimintajohtaja Pauliina Rautiainen sekä sosiaali- ja terveysjohtaja Jukka Lindberg.

9. HENKILÖSTÖN JA SIDOSRYHMIEN TIEDOTTAMINEN

Luotsin perustajajäsenet informoidaan viipymättä valmistelun etenemisestä. Luotsin hallitus kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Luotsin hallitus voi pitää sähköpostikokouksia tarvittaessa.

Luotsin henkilöstö informoidaan kuukausittaisissa Säätiöinfoissa sekä sisäisellä sähköpostilla.

Yhteistoimintaneuvotteluja varten on Luotsissa nimitetty valmistelevaksi elimeksi muutostyöryhmä (toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja ja pääluottamusmies).

Tavastian yhtymähallitus käsittelee sopimuksen ja Tavastian hallitusta informoidaan suunnittelun etenemisestä.

10. SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET

Tätä Sopimusta on laadittu kolme (3) samasanaista kappaletta.

Hämeenlinnassa____. päivänä [xkuuta] 2020

_____

[Allekirjoittaja]
titteli

_____

[Allekirjoittaja]
titteli

_____

[Allekirjoittaja]
titteli

LIITE: Muistio 6.11.2019 työpajasta